

รายงานฉบับสมบูรณ์

(ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – เดือนกันยายน 2555)

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คณะผู้วิจัย

1.	นายณรงค์	จำตัว	หัวหน้าทีมงานวิจัย
2.	นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	นักวิจัย
3.	นายวัลลภ	คุณราชา	นักวิจัย
4.	นายทวี	ปัญญาหาญ	นักวิจัย
5.	นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	นักวิจัย
6.	นางสาวกิ่งแก้ว	ชันทอง	นักวิจัย
7.	นางจำปี	เลื่อนเตี้ยะ	นักวิจัย
8.	นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	นักวิจัย
9.	นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา	นักวิจัย
10.	นายสมศักดิ์	อานอาษา	นักวิจัย
11.	นางพัชรี	แป้นเหมือน	นักวิจัย
12.	นางนิตยา	ข้ายอด	นักวิจัย
13.	นายศิลา	รูปหล่อ	นักวิจัย
14.	นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ	นักวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

รายงานฉบับสมบูรณ์

(ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – เดือนกันยายน 2555)

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คณะผู้วิจัย

1.	นายณรงค์	จ้าว	หัวหน้าทีมงานวิจัย
2.	นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	นักวิจัย
3.	นายวัลลภ	จุนรธา	นักวิจัย
4.	นายทวี	ปัญญาหาญ	นักวิจัย
5.	นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	นักวิจัย
6.	นางสาวกิ่งแก้ว	ชันทอง	นักวิจัย
7.	นางจำปี	เลียนเตี้ยะ	นักวิจัย
8.	นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	นักวิจัย
9.	นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา	นักวิจัย
10.	นายสมศักดิ์	อาณาษา	นักวิจัย
11.	นางพัชรี	แป้นเหมือน	นักวิจัย
12.	นางนิตยา	ขำยอด	นักวิจัย
13.	นายศิลา	รูปหล่อ	นักวิจัย
14.	นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ	นักวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

บทที่ 1	ความเป็นมา	หน้า
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	คำถามการวิจัย	2
1.3	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.4	พื้นที่ศึกษาวิจัย	2
1.5	ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย	2
1.6	วิธีดำเนินการวิจัย	3
1.7	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.8	ทีมงานวิจัย	3
1.9	ที่ปรึกษาโครงการ	4
บทที่ 2	บริบทชุมชน	5
บทที่ 3	ขั้นตอนการดำเนินงาน	13
บทที่ 4	ผลการวิจัย	
4.1	ความเป็นมา สภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนจากอดีต – ปัจจุบัน	23
4.2	สถานการณ์น้ำ ปริมาณความต้องการใช้น้ำในแต่ละปีและช่วงปี ชนิดพืชที่ปลูก และความสอดคล้องปริมาณน้ำต้นทุน	27
4.3	การบริหารจัดการน้ำในอดีตของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	32
4.4	แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	34
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	
5.1	สรุปผลการวิจัย	36
5.2	บทเรียนการวิจัย	38
5.3	ปัญหาการวิจัย	41
5.4	ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต	41
ภาคผนวก		
ก.	สรุปรายงานการจัดเวทีประชุม	43
ข.	รูปภาพกิจกรรมของโครงการ	112

บทที่ 1

ความเป็นมา

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ เริ่มก่อตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นเมื่อ พ.ศ.2493 โดยชาวบ้านย้ายถิ่นฐานมาจากนครปฐม สมุทรสงคราม และเพชรบุรี มีประมาณ 6-7 ครอบครัว ปลูกบ้านพักอาศัยอยู่ใกล้หนองน้ำที่มีต้นสะแกขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านหนองสะแก” ปี พ.ศ.2500 ชาวบ้านได้แยกครอบครัวออกมา และย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่กันมากขึ้น ชาวบ้านได้แผ้วถางป่าชายพื้นที่ออกไปเพื่อจับจองพื้นที่ทำไร่ ทำสวน จำนวนต้นสะแกบริเวณหนองน้ำก็น้อยลงประกอบกับสำเนียงของชาวเพชรบุรีที่สั้นและเหน่อ จึงทำให้ชื่อหมู่บ้านสั้นลงเป็น “บ้านหนองแก” มีสภาพพื้นที่ของชุมชน โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเชิงเขา อาชีพในอดีตของชาวบ้านจะปลูกมะพร้าว ทุเรียน ถั่วเหลือง ถั่วดำเมืองจีน ข้าวโพด น้อยหน่า และเผือก ผลผลิตที่ได้จะหาบไปขายที่ตลาดเพื่อแลกข้าวกิน เพราะไม่มีพ่อค้าเข้าไปรับซื้อในหมู่บ้าน ปี พ.ศ.2500 ได้มีการนำพันธุ์สับประดาจากอำเภอปราณบุรีมาปลูกในหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2511 มีการตัดถนนเข้าหมู่บ้านเป็นถนนดินแดงเพื่อเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2512 มีการปลูกสับประดาขึ้นมากขึ้นเนื่องจากมีพ่อค้าเข้าไปรับซื้อในหมู่บ้าน การปลูกพืชในอดีตนั้นจะไม่มีเครื่องจักร ใช้น้ำฝนในการเพาะปลูก ซึ่งจะมีฝนตกเฉลี่ยเดือนละประมาณ 2 ครั้ง ช่วงเดือน มกราคม ถึง มิถุนายน ฝนตกมากในเดือนกรกฎาคม และเดือนพฤศจิกายน น้ำจะท่วม ต่อมาใน ปี พ.ศ.2514 การปลูกมะพร้าว ทุเรียน ถั่วเหลือง ถั่วดำเมืองจีน ข้าวโพด และน้อยหน่า เริ่มน้อยลงเนื่องจากไม่มีพ่อค้ารับซื้อและผลผลิตราคาต่ำ

แหล่งน้ำที่ชุมชนใช้อุปโภคบริโภคในอดีต ชาวบ้านจะขอน้ำจากชาวบ้านป่าดง ชื้อ แป๊ะลั้ง อยู่ห่างจากหมู่บ้านออกไป 7 กิโลเมตร และใช้น้ำในลำห้วยนาวัลเปรียง ที่มีน้ำมากในช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม และหนองน้ำเล็กๆ บริเวณหนองสะแกและหนองกระทุ่ม เมื่อมีชาวบ้านย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเกิดการขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านจึงช่วยกันลงแรงขุดบ่อน้ำบริเวณหนองสะแก ปี พ.ศ.2512 หน่วยงาน รพช. ได้ขุดสระบริเวณบ้านนาข่อย ขึ้นใจและสร้างบันไดลงสระหนองกระทุ่มเพื่อให้ชาวบ้านลงไปตักน้ำได้อย่างสะดวก ปี พ.ศ.2518 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริกับอธิบดีกรมชลประทานให้พิจารณาจัดหาช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ในเขตอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งส่วนใหญ่มีขาดแคลนน้ำ ปี พ.ศ.2520 มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพภูมิอากาศ ทำให้ฝนเริ่มตกน้อยลง ปี พ.ศ.2526 กรมชลประทานจึงได้พิจารณาวางโครงการและก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยนาวัลเปรียง เพื่อสนองพระราชดำริ ซึ่งประกอบด้วยตัวอ่างเก็บน้ำและอาคารประกอบ โดยมีขนาดความจุ 450,000 ลูกบาศก์เมตร คลอบคลุมพื้นที่การส่งน้ำ 1,900 ไร่ ปี พ.ศ.2529 กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร สายใหญ่ ระยะทาง 3,300 เมตร เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครบรอบ 60 พรรษาและก่อสร้างคูส่งน้ำในปี 2530 ทำให้อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง มีความสามารถในการส่งน้ำ 1,500 ไร่ จัดส่งน้ำให้เกษตรกรจำนวน 60 ราย และคลองสายใหญ่แยกขวา มีความสามารถในการส่งน้ำ 400 ไร่ ขาว 1.6 กิโลเมตร จัดส่งน้ำให้เกษตรกรจำนวน 40 ราย

ในปี พ.ศ. 2531 มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านหนองแก เพื่อบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง โดยกลุ่มผู้ใช้น้ำมีกิจกรรมการดูแลและบำรุงรักษาอ่างปีละ 2 ครั้ง แต่ขาดการบริหารจัดการสรรน้ำอย่างเป็นระบบ เมื่อมีแหล่งน้ำและระบบชลประทานเข้าถึงพื้นที่การเกษตร ชาวบ้านจึงเริ่มปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก ได้แก่ ชมพู่ เติบอง พริก มะนาว และฝรั่ง เนื่องจากมีราคาสูงเป็นที่ต้องการของตลาด และทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2532 เกิดวิกฤติการขาดแคลนน้ำ ในช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน น้ำในอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงลดลงอย่างรวดเร็ว ไม่เพียงพอที่จะใช้ใน

การเกษตรได้ตลอดทั้งปี เกษตรกรจึงประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ มีปัญหาในการจัดรอบเวรใช้น้ำ และเกิดความขัดแย้งกันในกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรปลูกพืชตามสมัยนิยม ประกอบกับการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกษตรกรเลิกผลิตพืชที่ใช้น้ำสูง หันมาผลิตสับปะรดเป็นจำนวนมาก ในปี 2533-2551 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง และไผ่ แต่ด้วยปริมาณพื้นที่ที่เพิ่มสูงขึ้นและความต้องการการใช้น้ำในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ประกอบกับการจัดสรรน้ำยังขาดระบบ ไม่มีรอบเวรที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ประชาชนไม่ตระหนักถึงคุณค่าของน้ำ จนกระทั่งในปี พ.ศ.2552 โครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำภายใต้โครงการเติมน้ำเต็มชีวิต โดยการจัดประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำและมีการจัดรอบเวรการส่งน้ำให้เกษตรกรอย่างเป็นระบบ แต่ก็พบว่ายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากมีความต้องการการใช้น้ำที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ ปัจจุบันกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำน้ำวัดเปรียง มีนายณรงค์ จ้าว เป็นประธาน มีคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 10 คน อันประกอบด้วยเกษตรกรและผู้นำชุมชน และมีสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำทั้งหมด 240 ราย ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมาพบว่า ยังไม่สามารถบริหารจัดการน้ำได้สอดคล้องกับการวิถีการผลิตของชุมชน รวมไปถึงขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวกลุ่มผู้ใช้น้ำ แกนนำชุมชนและผู้นำท้องถิ่น ได้พูดคุยร่วมกันพบว่ามีสาเหตุมาจากการขาดข้อมูล สถานการณ์ ความต้องการใช้น้ำ องค์ความรู้และแนวทางการบริหารจัดการน้ำตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำของเกษตรกร ดังนั้นกลุ่มผู้ใช้น้ำ แกนนำชุมชนและผู้นำท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษา สถานการณ์ ศักยภาพ และปัญหาการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวัดเปรียง โดยกระบวนการเรียนรู้ข้อมูลองค์ความรู้ภายในชุมชนและความรู้จากภายนอกเพื่อนำมาหาแนวทางในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวัดเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนสามารถใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำน้ำวัดเปรียงได้อย่างทั่วถึง เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการบริหารจัดการที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คำถามการวิจัย

แนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวัดเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา สภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนจากอดีต- ปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาสถานการณ์น้ำและปริมาณความต้องการใช้น้ำในแต่ละปี ชนิดพืชที่ปลูก
3. เพื่อศึกษาบทเรียนการบริหารจัดการน้ำของชุมชนในอดีตของชุมชน
4. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวัดเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

1.4 พื้นที่ศึกษาวิจัย

ชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำน้ำวัดเปรียง ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

1.5 ระยะเวลาการศึกษาวิจัย

12 เดือน (1 ตุลาคม 2553 – 30 กันยายน 2554)

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. จัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ
2. อบรมเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม
3. เก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
4. จัดเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ และความต้องการน้ำในชุมชน ชนิดพืชที่ปลูก และความต้องการใช้น้ำในชุมชน
5. ศึกษาบทเรียนในการบริหารจัดการน้ำในอดีตของชุมชน
6. สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล
7. จัดเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชน เพื่อตรวจสอบข้อมูลและสร้างความตระหนักในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
8. เวทีกำหนดแนวทางการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
9. สรุปผลการดำเนินงาน บทเรียนและประสบการณ์เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชนได้รู้ความเป็นมา สภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนในอดีต- ปัจจุบัน
2. ชุมชนได้เรียนรู้สถานการณ์น้ำและปริมาณความต้องการน้ำของชุมชนในแต่ละปี
3. ชุมชนได้เรียนรู้บทเรียนในการบริหารจัดการน้ำในอดีต
4. ชุมชนได้แนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

1.8 ทีมงานวิจัย

1. นายณรงค์	จำตัว	ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
2. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
3. นายวัลลภ	ฉุนราชา	เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
4. นายทวี	ปัญญาหาญ	แพทย์ประจำตำบล ไร่ใหม่ เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ
5. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน อบต. ไร่ใหม่
6. นางสาวกิ่งแก้ว	จันทร์ทอง	เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ อาสาสมัครสาธารณสุข
7. นางจำปี	เลื่อนเตี้ยะ	เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ สมาชิก อบต. ไร่ใหม่
8. นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	เกษตรกรผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
9. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา	เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่
10. นายสมศักดิ์	อานอาชา	เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ สมาชิก อบต. ไร่ใหม่
11. นาง พัชร	แป้นเหมือน	เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ อาสาสมัครสาธารณสุข
12. นาง นิตยา	คำยอด	เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ อาสาสมัครสาธารณสุข
13. นาย ศิลา	รูปหล่อ	เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
14. นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ	นักประสานงานชุมชนชลประทาน

1.9 ที่ปรึกษาโครงการ

1. นายสำเริง	แสงภู่วงค์	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์
2. นายบุญชู	พูลอู่	หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1
3. นายชุมพล	เลาหัตถนาวนิชย์	หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2
4. นายนวัติ	กฤตานุสาร	เกษตรตำบลไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด

บทที่ 2

บริบทชุมชน

สภาพบริบท

2.1.1 ชุมชนบ้านหนองแก

ชุมชนบ้านหนองแก ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านตั้งแต่ปีพ.ศ. 2493 พื้นที่เดิมเป็นป่าไม้ และมีประชากรย้ายถิ่นฐานมาถาวรป่าจับจองพื้นที่เพื่อทำการเกษตรและอยู่อาศัย ประชากรย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดเพชรบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม ปทุมธานี และ กรุงเทพมหานคร มีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก และในปัจจุบันพื้นที่การเกษตรของชุมชนบ้านหนองแกมีน้ำเพื่อการเกษตรอย่างอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำสาธารณะหลายแห่งทั้งอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงมีระบบส่งน้ำแบบคลองเปิด และบ่อน้ำสาธารณะประจำหมู่บ้าน ทำให้ชุมชนบ้านหนองแกมีการปลูกพืชที่หลากหลาย การเดินทางคมนาคมเข้าออกหมู่บ้านเป็นไปอย่างสะดวก จึงทำให้มีการส่งพืชผลทางการเกษตรไปขายได้อย่างต่อเนื่อง ประชากรในชุมชนบ้านหนองแกนับถือศาสนาพุทธ และมีวัดบ้านหนองแกเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน และมีผู้เฒ่าผู้แก่ที่เป็นผู้ก่อตั้งชุมชนบ้านหนองแกเป็นผู้นำชุมชนและเป็นที่เคารพนับถือของชาวชุมชนบ้านหนองแกเป็นอย่างดี

ที่ตั้ง

บ้านหนองแก หมู่ที่ 3 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสามร้อยยอดไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านหนองจิก หมู่ที่ 4 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านวังน้อย หมู่ที่ 8 ต.สามกระชาย อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านวังไทร หมู่ที่ 7 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านสับแปดหุน หมู่ที่ 2 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากอำเภอบางสะพานบุรี ไปทางทิศใต้ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 3,180 ไร่ มีพื้นที่การเกษตร 2,700 ไร่ มีพื้นที่อยู่อาศัยและสาธารณะประโยชน์ 480 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเชิงเขา สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ลึกลงไปเป็นดินเหนียวปนทราย บางพื้นที่เป็นดินปนหิน จึงเหมาะแก่การทำสวนผลไม้และเพาะปลูกพืชไร่ พืชส่วนใหญ่ที่นิยมปลูกในพื้นที่ได้แก่ มะม่วง ขนุน มะพร้าว ส่วนการทำพืชไร่นิยมปลูกสับปะรด กับ อ้อย ว่านหางจระเข้ตามลำดับ

สภาพภูมิอากาศ

โดยทั่วไปเป็นแบบร้อนชื้น ในช่วงเดือนตุลาคมจะมีปริมาณฝนตกเฉลี่ยปีละ 1,000-1,200 มิลลิเมตร แยกตามฤดูกาลได้ดังนี้

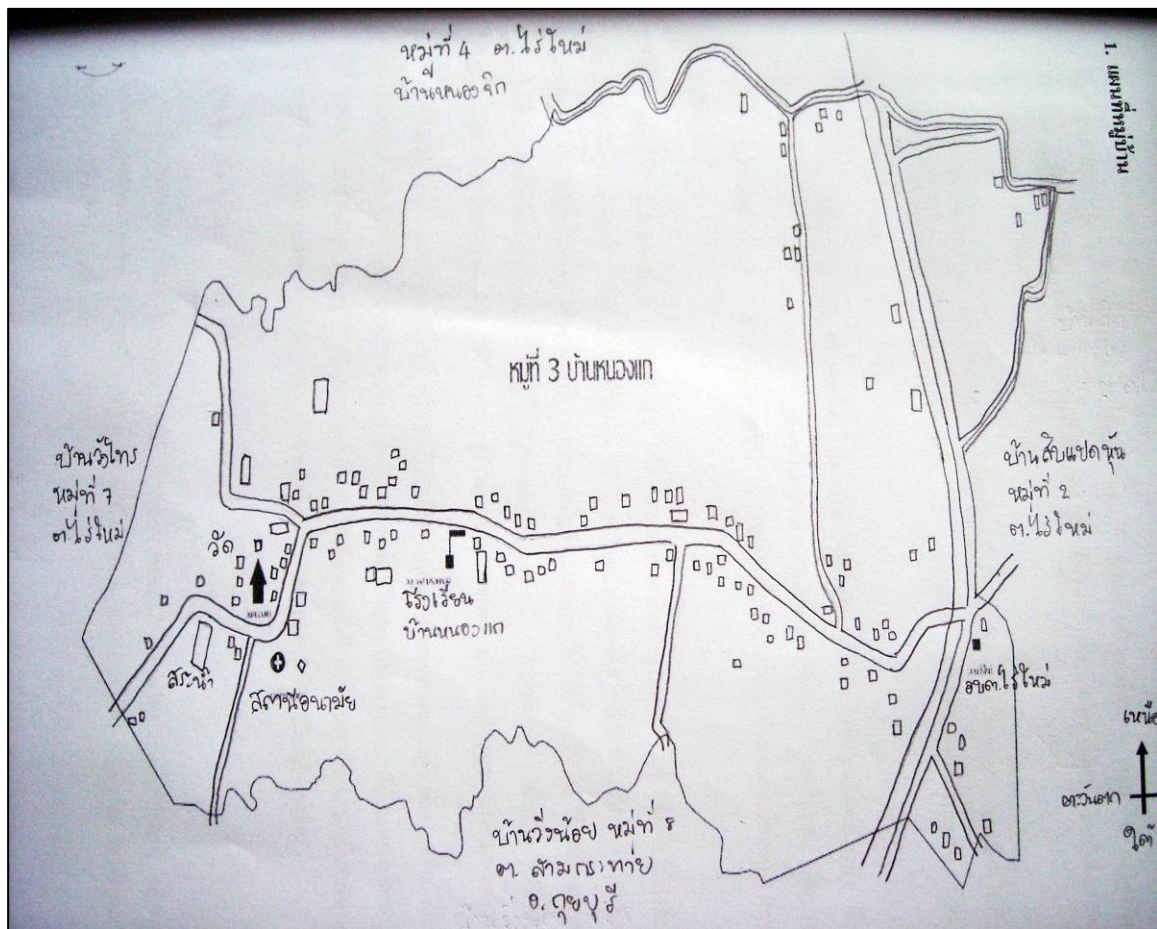
ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม

ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนมกราคม

แหล่งน้ำ

เนื่องจากที่ตั้งหมู่บ้านอยู่บริเวณที่ราบลุ่มเชิงเขา บริเวณเทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาสามร้อยยอด ในพื้นที่หมู่บ้านจึงเป็นที่ราบลุ่มน้ำหลากในฤดูฝน ส่วนแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีลำห้วย สองแห่ง มีอ่างเก็บน้ำหนึ่งแห่ง มีบ่อน้ำสาธารณะสามแห่ง และมีคลองส่งน้ำหลายสายผ่านพื้นที่การเกษตร

รูปแสดงชุมชนบ้านหนองแกและเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง

ลักษณะทั่วไป

ข้อมูลประชากร

มีประชากรทั้งหมด 287 หลังคาเรือน เป็นชาย จำนวน 588 คน หญิง จำนวน 572 คน

สภาพทางสังคม

เนื่องจากยังคงมีวิถีชุมชนเกษตรกรรม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนจึงมีลักษณะแบบเครือญาติ ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโสและผู้นำในชุมชนมีความช่วยเหลือเกื้อกูล รักใคร่สามัคคีปรองดองและความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมจะมีค่อนข้างสูง การสื่อสารโดยทั่วไปใช้ภาษาไทยภาคกลาง ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยังคงมีการอนุรักษ์และสืบทอดปฏิบัติเป็นประจำทุกปีที่สำคัญเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ได้แก่ งานบุญประเพณีสงกรานต์ งานบุญประจำปีกลางบ้าน งานประเพณีขึ้นปีใหม่ งานบุญประเพณีวันสำคัญทางศาสนา และมีวัดบ้านหนองแกเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในการจัดงานบุญประเพณี มีการแสดงและการละเล่นกีฬาพื้นเมืองที่สำคัญได้แก่ การแข่งขันวัวลาน การร่ายย่อนยุค และการแสดงกลองยาว

สภาพทางเศรษฐกิจ

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพหลัก ด้านการเกษตรกรรม ทำไร่-ทำสวน อาชีพรองได้แก่ การรับจ้างทั่วไป ชุมชนมีรายได้หลักจากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร อัตราค่าจ้างแรงงานในชุมชน วันละ 200 บาท

ผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตด้านการเกษตรที่สร้างรายได้หลักแก่ชุมชน ได้แก่ สับปะรด มะพร้าว สินค้ารองเป็นไม้ผล ได้แก่ แก้ว ขนุน มะม่วง นอกจากนี้ยังมีผลผลิตทางการประมงจากอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียงที่สร้างรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. นายเพิ่ม จันทร์บำรุง มีความชำนาญในด้าน การถักสานเครื่องมือจับปลา (แห)
2. นายบุญล้อม ขำยอด มีความชำนาญในด้าน การถักสานเครื่องมือจับปลา (ถักอวน) และเครื่องมือคัดนก (สานเพี้ยด)
3. นายสำรวย ชันทอง มีความชำนาญในด้าน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น (ศาสนพิธี)
4. นายจำนง คุประสิทธิ์ มีความชำนาญในด้าน หมอสมุนไพรกลางบ้าน (สมุนไพรแผนโบราณ)
5. นางแฉล้ม ชื่นใจ มีความชำนาญในด้าน ทำพานบายศรีสู่ขวัญ (จากใบตองสด)
6. นายสังเวช จำเริญ มีความชำนาญในด้าน การเผาถ่านแบบเตาอบ (น้ำส้มควันไม้)
7. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล มีความชำนาญในด้าน การเกษตรแบบผสมผสาน
8. นายทวี ปัญญาหาญ มีความชำนาญในด้าน การรักษาพยาบาลเบื้องต้นด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน

2.1.2 กรมชลประทาน

ประวัติความเป็นมาของสำนักชลประทานที่ 14

ก่อนพุทธศักราช 2545 การบริหารราชการโครงการชลประทานในเขตจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ ขึ้นอยู่กับสำนักชลประทานที่ 10 จังหวัดกาญจนบุรีในเขตจังหวัดชุมพรและระนอง ขึ้นอยู่กับสำนักชลประทานที่ 11 จ.นครศรีธรรมราช ต่อมามีคำสั่งกรมชลประทานที่ 490/2545 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ตามพระราชกฤษฎีกาโอนงานการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 25 สำนัก และ 6 กอง นั้น สำนักพัฒนาแหล่งน้ำ 5 เดิมซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารวิชาการ กรมชลประทาน สามเสน กรุงเทพมหานคร ได้เปลี่ยนเป็นสำนักชลประทานที่ 14 และย้ายที่ทำการ สำนักงานรวมทั้งบุคลากรทั้งหมด มาตั้งสำนักงานชั่วคราวที่โครงการก่อสร้าง 1 บริเวณห้วยงานโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ประจันต์ อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 16 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545

ต่อมาเนื่องจากที่ทำการชั่วคราวสำนักชลประทานที่ 14 ที่ตั้งอยู่ที่บริเวณห้วยงานโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ประจันต์ ไม่สะดวก เนื่องจากห่างไกลจากถนนสายหลักและห่างไกลจากจังหวัดอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบดูแลงาน จึงได้ปรับปรุงอาคารพักรับรองของ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี ที่ตั้งอยู่บริเวณถนนชมสินธุ์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และได้ย้ายที่ทำการชั่วคราว สำนักชลประทานที่ 14 มาอยู่ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 14 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

เนื่องจากสำนักชลประทานที่ 14 ยังไม่มีที่ทำการถาวรจึงหา ที่ดินที่จะก่อสร้างอาคารที่ทำการถาวร และอาคารบ้านพัก ข้าราชการและพนักงาน อำเภอปราณบุรีได้มอบที่ดินบริเวณหมู่บ้านเบญจพาสา ตำบลวังก้ง อำเภอปราณบุรี ซึ่งเป็นที่ดินว่างเปล่า ลาดเชิงเขาเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่ กรมชลประทานจึงอนุมัติให้ก่อสร้างอาคารที่ทำการถาวรสำนักชลประทานที่ 14 และได้ย้ายมา ปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการแห่งนี้ เมื่อวันที่ 25 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2548 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

แผนยุทธศาสตร์ของสำนักชลประทานที่ 14

วิสัยทัศน์

“ นำสมบรูณ์ สนับสนุนการผลิต เสริมสร้างคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจมั่นคง “

พันธกิจ

1. พัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้สมดุล
2. บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ทัวถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
3. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำทุกระดับอย่างบูรณาการ
4. ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาแหล่งน้ำ
2. การบริหารจัดการน้ำ
3. การป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ

เป้าประสงค์

กรมชลประทาน ได้กำหนดเป้าประสงค์ตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน 4 ด้าน คือ ด้านประสิทธิผล ตามภารกิจ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ และด้านการพัฒนาองค์กร มีจำนวน 16 เป้าประสงค์ คือ

ก. ด้านประสิทธิผลทางพันธกิจ

1. มีปริมาณน้ำกักเก็บ และ พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น
2. ทุกภาคส่วนได้รับน้ำอย่างทั่วถึง และ เป็นธรรม
3. ลดความสูญเสีย อันเนื่องจากภัยอันเกิดจากน้ำ

ข. ด้านคุณภาพการให้บริการ

4. อาคารชลประทานอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
5. ผู้ใช้น้ำได้รับความพึงพอใจจากการบริหารน้ำ
6. คุณภาพน้ำได้เกณฑ์มาตรฐาน

ค. ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ

7. การก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง แล้วเสร็จตามแผนงาน
8. การเตรียมความพร้อมก่อนการก่อสร้าง เป็นไปตามแผนงาน
9. ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
10. มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และ ทัวถึง
11. มีการวางแผน และการดำเนินการบริหารจัดการน้ำที่ดี
12. มีผลการศึกษา วิจัยและการพัฒนาสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำที่ดี
13. มีระเบียบและกฎหมายที่ทันสมัย

ง. ด้านการพัฒนาองค์กร

14. ระบบการบริหารงานมีประสิทธิภาพ
15. บุคลากรมีสมรรถนะ และ ขวัญกำลังใจในการทำงาน
16. มีระบบฐานข้อมูล และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

บทบาทหน้าที่/ภารกิจกรมชลประทาน

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2545 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม119 ตอนที่ 103 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 กำหนดให้กรมชลประทานมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เพียงพอ โดยการจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำ หรือกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือแบ่งน้ำ เพื่อการเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภคหรือการอุตสาหกรรม
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ ความปลอดภัยเขื่อนและอาคารประกอบ และการคมนาคมทางน้ำ ซึ่งอยู่ในเขตชลประทาน ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมพิเศษต่างๆ ที่ไม่ได้เป็นแผนงานประจำปีของกรมชลประทาน
3. จัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อ การเกษตรกรรม
4. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมชลประทานหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำนักชลประทานที่ 14 มีสำนักงานชลประทานโครงการต่างๆ ในเขตรับผิดชอบดังนี้

1. โครงการชลประทานจังหวัดเพชรบุรี มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานชลประทานในเขตจังหวัดเพชรบุรี
2. โครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานชลประทานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. โครงการชลประทานจังหวัดชุมพร มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานชลประทานในเขตจังหวัดชุมพร
4. โครงการชลประทานจังหวัดระนอง มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานชลประทานในเขตจังหวัดระนอง
5. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรีมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานชลประทาน ในพื้นที่โครงการเขื่อนเพชรและเขื่อนแก่งกระจาน
6. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานชลประทาน ในพื้นที่โครงการเขื่อนปราณบุรี
7. โครงการก่อสร้าง 1 มีหน้าที่รับผิดชอบก่อสร้างโครงการชลประทานในเขตจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์
8. โครงการก่อสร้าง 2 มีหน้าที่รับผิดชอบก่อสร้างโครงการในเขตจังหวัดชุมพร และ ระนอง
9. โครงการปฏิบัติการคันคูน้ำ มีหน้าที่รับผิดชอบการก่อสร้างระบบชลประทานระดับไร่นา
10. สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดและทดลองพัฒนาด้านการเกษตรกรรมที่เหมาะสม

โครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์ในสังกัดสำนักชลประทานที่ 14 กรมชลประทาน

ประวัติโครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์

ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2527 ตามคำสั่งกรมชลประทานที่ 489/2549 ลงวันที่ 9 เมษายน 2527 โดยสังกัดอยู่ในสำนักชลประทานที่ 14 กรมชลประทานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ตั้ง

เลขที่ 2 หมู่ 13 ต.บ่อนอก อ.เมือง จ. ประจวบคีรีขันธ์

โทรศัพท์ 032 602 577 โทรสาร 032 602 576

ขอบเขตอำนาจหน้าที่

1. มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมการดำเนินการส่งน้ำและบำรุงรักษา
2. รับผิดชอบดำเนินงานตามโครงการพิเศษที่ได้รับมอบหมาย
3. ควบคุมการบริหารงานทั่วไปด้านพัสดุครุภัณฑ์, งานธุรการ, บัญชีและการเงิน
4. ควบคุมการดำเนินงานของกรมชลประทานภายในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยกเว้นพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี
5. ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอื่นๆเพื่อเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
6. ส่งเสริมกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำและการเกิดอุทกภัย
7. จัดทำสถิติข้อมูลน้ำท่าและน้ำฝน
8. ควบคุมและวางแผนงานส่งน้ำและบำรุงรักษาโครงการขนาดกลางและโครงการตามพระราชดำริ

การแบ่งส่วนราชการ

โครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์มีการแบ่งส่วนราชการออกเป็น 1 งาน 3 ฝ่าย กับอีก 3 ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาดังนี้

1. งานบริหารงานทั่วไป

มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมด้านงาน ธุรการ ด้านบัญชี การเงิน ด้านการเจ้าหน้าที่ ด้านพัสดุครุภัณฑ์ ด้านการรักษาความปลอดภัยอาคาร และด้านประชาสัมพันธ์

2. งานฝ่ายวิศวกรรม

มีหน้าที่รับผิดชอบวางแผนงานวิศวกรรม ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการวางแผนงานและควบคุมงบประมาณในทุกกิจกรรมของโครงการ พิจารณาด้านพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โครงการตามแผนพัฒนาชนบท ขุดลอกหนองและคลองธรรมชาติ โครงการตามพระราชดำริ โครงการขนาดกลางเร่งด่วน โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงและโครงการพิเศษต่างๆ

3. ฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทาน

มีหน้าที่รับผิดชอบการวางแผนจัดสรรน้ำ การส่งน้ำ การระบายน้ำ และการใช้น้ำให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด ดำเนินการด้านการใช้ที่ราชพัสดุในโครงการ สำรวจสถิติผลการผลิตด้านการเกษตรภายในเขตโครงการ จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งฝึกอบรมและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรให้รู้จักการใช้น้ำชลประทานอย่างถูกวิธี

4. ฝ่ายช่างกล

มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลยานพาหนะ เครื่องจักรกล และเครื่องใช้เครื่องมือสื่อสารต่างๆรวมทั้งการซ่อมแซมบำรุงรักษา แบ่งงานภายในออกเป็น 4 งานได้แก่

4.1 งานบริหารเครื่องจักรกล

มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนใช้เครื่องจักร จัดหา จำหน่าย ตรวจสอบ จำหน่ายครุภัณฑ์ จัดทำทะเบียนประวัติครุภัณฑ์ บริหารการใช้เชื้อเพลิง จัดสรรและหมุนเวียนการใช้เครื่องจักรรวมทั้งประวัติการซ่อม

4.2 งานยานพาหนะ

มีหน้าที่ควบคุม ให้บริการ บำรุงรักษา ยานพาหนะทั้งหมด

4.3 งานสื่อสาร

มีหน้าที่วางแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้บริการข่าวสาร เรียกขาน ประสานงานข่าวสารระหว่างสำนักชลประทานกับโครงการชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.4 งานซ่อมบำรุง

ซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล เครื่องสูบน้ำ ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสารต่างๆ

5. ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา

มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลการส่งน้ำและบำรุงรักษาโครงการชลประทานขนาดกลางและขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำต่างๆที่อยู่นอกเขตส่งน้ำและบำรุงรักษา ประสานกับอำเภอและเกษตรกรเพื่อพิจารณาแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับงานด้านส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกรวมทั้งดำเนินงานจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำฝึกอบรมเกษตรกรให้มีความรู้เรื่องการใช้น้ำชลประทานอย่างถูกวิธี และดำเนินงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

5.1 ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 รับผิดชอบพื้นที่ใน อ.เมืองและ อ.กุยบุรี อ.สามร้อยยอด

5.2 ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 รับผิดชอบพื้นที่ใน อ.ปราณบุรี และ หัวหิน

5.3 ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 รับผิดชอบพื้นที่ใน อ.ทับสะแก บางสะพาน และบางสะพานน้อย

โครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์รับผิดชอบโครงการขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้
พื้นที่อำเภอหัวหิน

1. อ่างเก็บน้ำถ้ำไก่อหล่ง
2. อ่างเก็บน้ำหนองเหียง 1
3. อ่างเก็บน้ำเขาเต่า
4. อ่างเก็บน้ำห้วยไกรทอง
5. ฝ่ายน้ำล้นห้วยไทรงาม
6. ฝ่ายน้ำล้นห้วยมงคล
7. ฝ่ายน้ำล้นเขาโคง
8. อ่างเก็บน้ำถ้ำดิน3
9. อ่างเก็บน้ำห้วยสามคึก
10. อ่างเก็บน้ำหนองเหียง 2
11. อ่างเก็บน้ำห้วยอีกร 3
12. อ่างเก็บน้ำหาดทรายใหญ่
14. ท่อส่งน้ำหาดทรายใหญ่
15. ฝ่ายห้วยเหียง 1
16. อ่างเก็บน้ำสองกลอน 2
17. ฝ่ายน้ำล้นบ้านห้วยมงคล
19. อ่างเก็บน้ำวังขุนพล 1
20. อ่างเก็บน้ำบ้านไทรงาม
21. อ่างเก็บน้ำห้วยคอกช้างตอนล่าง
22. อ่างเก็บน้ำวังขุนพล3
23. บ่อเก็บน้ำหนองเสือดำ

- 24. อ่างเก็บน้ำห้วยขยลาว
- 25. อ่างเก็บน้ำหนองคูตอนล่าง
- 26. อ่างเก็บน้ำสองกลอน 1
- 27. อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำซับ
- 28. อ่างเก็บน้ำห้วยกระซิด

พื้นที่อำเภอปราณบุรี

- 29. ฝายน้ำล้นบ้านวังยาว

พื้นที่อำเภอกุยบุรี

- 30. อ่างเก็บน้ำห้วยสำโรง

พื้นที่อำเภอบางสะพาน

- ฝายน้ำล้นห้วยลึก

พื้นที่อำเภอสามร้อยยอด

- 31. อ่างเก็บน้ำห้วยหนองคาง
- 33. อ่างเก็บน้ำหนองหญ้าปล้อง
- 34. อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

บทที่ 3

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีกิจกรรมต่างๆ สรุปได้ดังนี้

- เวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ
- การอบรมเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม
- เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพพื้นที่ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
- เก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์น้ำปริมาณน้ำต้นทุนรวมถึงความต้องการน้ำในชุมชนและชนิดพืชที่ปลูก
- ศึกษาบทเรียนการบริหารจัดการน้ำในอดีตของชุมชน
- สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล
- สรุปผลการดำเนินงาน บทเรียนและประสบการณ์เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียง

รายละเอียดดังในตารางสรุปผลการดำเนินงานโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ (1 ตุลาคม 2553 – 30 กันยายน 2555)

ตารางสรุปผลการดำเนินงานโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

(1 ตุลาคม 2553 – 30 กันยายน 2555)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
1. จัดเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ	1. เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานและความเป็นมาของโครงการ 2. เพื่อสร้างความร่วมมือในชุมชน	- จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง	ครั้งที่ 1 วันที่ 28 พ.ย.2553 ครั้งที่ 2 วันที่ 9 ธ.ค.2553	1.ชุมชนมีความเข้าใจถึงโครงการและวัตถุประสงค์ของการทำงาน 2.ได้ความร่วมมือของคนในชุมชน	เนื่องจากการเปิดเวทีครั้งแรกเป็นทางการมากเกินไปทำให้ผู้เข้าร่วมรับฟังเพียงอย่างเดียว ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ทีมงานจึงไม่สามารถรับรู้ได้ว่าผู้เข้าร่วมเข้าใจในโครงการหรือไม่ ครั้งที่ 2 ได้ปรับรูปแบบเวทีเป็นครึ่งวงกลม ลดความเป็นพิธีการลงทำให้ทีมกล้าแสดงออกมากขึ้น ผู้เข้าร่วมเวทีกล้าแสดงความคิดเห็นและถามมากขึ้น และมีผู้เข้าใจในโครงการบ้างเล็กน้อย	1. ไม่ควรจัดเวทีอย่างเป็นทางการ 2. ควรจัดบันทึกอย่างละเอียด 3. ควรกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมให้มากกว่านี้ 4. ควรแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจนขึ้น 5. ถ้าจัดเป็นการประชุมกลุ่มย่อยจะเห็นผลชัดกว่านี้ 6. ทีมยังขาดการตั้งคำถามแบบเชื่อมโยงโครงการบ้างเล็กน้อย

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
2. การอบรมเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม	1. เพื่อให้ทีมนักวิจัยมีทักษะการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม	1.ฝึกอบรมกระบวนการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม 2.แนะนำวิธีการและเทคนิคในการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม	ทีมวิจัย	วันที่ 29 - 31 พ.ค. 2554	1.ทีมวิจัยมีทักษะในการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม	ทีมวิจัยได้เรียนรู้วิธีการใช้เครื่องมือ Time line ปฏิทินการผลิตแผนที่เดินดิน และกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอบรม	<u>เครื่องมือ Time line</u> 1. ได้รู้สภาพพื้นที่และวิถีชีวิตจากอดีตถึงปัจจุบัน 3. เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนขึ้น 4. คนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนพูดคุยกัน เกิดความสัมพันธ์ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม <u>เครื่องมือแผนที่เดินดิน</u> 1. ได้รู้พื้นที่โดยรวมสามารถเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของชุมชนได้ 3. ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการแต่งเติม 4. นำเครื่องมือนี้ไปประยุกต์ใช้กับเครื่องมืออื่นได้ และนำไปประกอบการตัดสินใจวางแผนงานอื่นๆ ได้ <u>เครื่องมือปฏิทินการผลิต</u> 1. ทำให้รู้ถึงอาชีพที่มีในชุมชน 2. รู้ระยะเวลาเก็บเกี่ยว / ดูแลรักษา 3. รู้ฤดูกาลเพาะปลูก

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
3.เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพพื้นที่ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	1.เพื่อให้ทราบสภาพพื้นที่ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน 2.เกิดความสัมพันธ์และเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน	1. จัดเวทีพูดคุยถึงสภาพพื้นที่ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง กลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ กลุ่มเยาวชน	ครั้งที่ 1 วันที่ 6 มี.ค. 2554 ครั้งที่ 2 วันที่ 22 พ.ค. 2554	1.ได้ทราบสภาพพื้นที่ความเป็นมาและวิถีชีวิตของคนในชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 2.ทำให้เกิดความสัมพันธ์และเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน	1. ศึกษาประวัติศาสตร์ บรรลุ 80% เพราะเห็นภาพรวมของพื้นที่ อีก 20% คือรายละเอียดยังไม่ครบถ้วนอย่างที่ต้องการ 2. สร้างความเข้าใจในโครงการเพิ่มเติมจากเวทีเดิม (เวทีสร้างความเข้าใจ) ทำให้ชาวบ้านกลุ่มเล็กๆ เข้าใจถึงกิจกรรมที่จะดำเนินต่อไปได้ 3. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลมากขึ้น 4. เยาวชนส่วนหนึ่งตระหนักถึงคุณค่าของน้ำ	1.ผู้ทำเวที่ยังหลงประเด็นอยู่บ่อยครั้ง ต้องทำความเข้าใจในจุดประสงค์ให้มากกว่านี้ 2.ทีมงานช่วยกันตั้งคำถามทำให้เวทีรู้สึกเป็นกันเองมีคนอยากเข้าร่วมประชุมมากขึ้น 3. ชาวบ้านให้ข้อมูลมากขึ้นและกระตือรือร้นที่จะพูดเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว 4.เวที่ยังไม่ดึงดูดเยาวชนมากเท่าควร ควรหากิจกรรมที่น่าสนใจเข้ามาร่วมด้วย

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
4. เก็บข้อมูล สถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำและความ ต้องการใช้น้ำใน ชุมชนรวมถึงชนิดพืช ที่ปลูก	1. เพื่อให้ทราบถึง สถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำและความ ต้องการใช้น้ำใน ชุมชน รวมถึงชนิด พืชที่ปลูก	1. ใช้ กระบวนการ เก็บข้อมูล แบบมีส่วน ร่วม - ใช้ปฏิทิน การผลิต - ใช้แผนที่ เดินดิน 2.จัดเวที ประชุมพูดคุย กลุ่มย่อย	กลุ่มผู้ใช้น้ำจาก อ่างเก็บน้ำนาวัล เปรียง	ครั้งที่ 1 วันที่ 22 ก.ค. 2554 ครั้งที่ 2 วันที่ 30 ก.ค. 2554 ครั้งที่ 3 วันที่ 6 ส.ค. 2554 ครั้งที่ 4 วันที่ 20 ส.ค. 2554 ครั้งที่ 5 วันที่ 13 ก.ย. 2554 ครั้งที่ 6 วันที่ 17 ก.ย. 2554	1. ได้ทราบถึง สถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำและความ ต้องการใช้น้ำใน ชุมชน รวมถึงชนิด พืชที่ปลูก	ทีมงานใช้แผนที่ชุมชนในการ บันทึกรายละเอียดของพืชผลการ เกษตรรวมถึงการเลี้ยงสัตว์และ ทางการไหลของน้ำ ทำให้ 1. ผู้เข้าร่วมมีความสนุกสนานใน การให้ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลใน พื้นที่การเกษตรของตนเอง 2. ชาวชนจะชอบแผนที่นี้มาก เนื่องจากได้วาดรูปและระบายสี 3. ได้บันทึกข้อมูลอย่างละเอียด ของพืชที่ปลูกในชุมชน 4. ผู้เข้าร่วมทุกคนได้เห็นภาพใน ชุมชนตนเองอย่างชัดเจนในขณะที่ ช่วยกันทำแผนที่ทำให้ได้ร่วมกัน หาหรือเรื่องการใช้น้ำในอนาคต	1.ได้เห็นภาพว่าพื้นที่ไหนใช้น้ำมาก ใช้น้ำน้อย 2.ทุกคนมีส่วนร่วม กล้าที่จะแสดงออก โดยการวาดภาพ 3.ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถวาด ภาพได้แก้ปัญหาโดยการให้บอกว่าปลูก อะไร ตรงไหน เนื้อที่เท่าไร แล้วให้ เดี๋ยวดตามคำบอกเล่า 4.แผนที่ชุมชนนี้ทำให้เกิดการมีส่วน ร่วมแบบเป็นกันเองมากกว่าเวทีอื่นๆ 5.เป็นการประชุมกลุ่มย่อยทำให้คน ส่วนมากกล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 6.สามารถใช้เวทีนี้เป็นการเสริมสร้าง ความเข้าใจในกิจกรรมของงานวิจัย ท้องถิ่นเพิ่มเติมได้

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
5. ศึกษาบทเรียนในการบริหารจัดการน้ำในอดีตของชุมชน	1. เพื่อศึกษาข้อมูลบทเรียนการบริหารจัดการน้ำในอดีตของชุมชน	1. จัดทำเวทีประชุมกลุ่มย่อย	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	ครั้งที่ 1 วันที่ 22 ก.ค. 2554 ครั้งที่ 2 วันที่ 30 ก.ค. 2554 ครั้งที่ 3 วันที่ 6 ส.ค. 2554 ครั้งที่ 4 วันที่ 20 ส.ค. 2554 ครั้งที่ 5 วันที่ 13 ก.ย. 2554 ครั้งที่ 6 วันที่ 17 ก.ย. 2554	1. ได้ทราบข้อมูลบทเรียนการบริหารจัดการน้ำในอดีตของชุมชน	จากการที่ได้ทำเวทีนี้ทำให้ได้รู้ข้อมูลประวัติศาสตร์ของชุมชนจากคนรุ่นหลัง ได้มีการพูดคุยแบบเป็นกันเอง เห็นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านมากขึ้น รู้ที่มาของการสร้างอ่างเก็บน้ำ และมีการบริหารของกลุ่มผู้ใช้น้ำ -สมาชิกกลุ่ม ๆ ผู้ใช้น้ำมีความเข้าใจว่าต้องมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้าน -เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก -ทั้งทีมงานและชาวบ้านได้รับรู้ข้อมูลในหมู่บ้านมากขึ้น -เกิดการเสียดสประโชชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมลดความขัดแย้งระหว่างสมาชิก -ชาวบ้านมองเห็นความแตกต่างของสภาพชุมชนในอดีตกับปัจจุบันในเรื่องความสามัคคีและสภาพพื้นที่	-ต้องมีการประชุมทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่อง -ผู้เข้าร่วมประชุมต้องมีด้วยกันถึง 3 วัย คือเยาวชน วัยกลางคนและผู้สูงอายุเพื่อเป็นการถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหลัง -ได้เห็นการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน และเห็นความสนุกสนานและความเป็นกันเองของชาวบ้าน

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
6.สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล	1. เพื่อจัดหมวดหมู่และสรุปข้อมูลจากการทำเวที 2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันของชุมชน	1. ประชุมสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม 2. จัดหมวดหมู่และสรุปข้อมูลจากการทำเวที	ทีมวิจัย	ครั้งที่ 1 วันที่ 7 มิ.ย. 2555	1. ได้จัดหมวดหมู่และสรุปข้อมูลจากการทำเวที 2. ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของชุมชนและอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	- ได้รู้ข้อมูลปริมาณพืชพื้นที่เพาะปลูก ชนิดของพืชที่ปลูก - ได้รู้ความต้องการน้ำของพืชแต่ละชนิด - ได้รู้ข้อมูลที่ได้จัดสรรน้ำได้อย่างเหมาะสม - จากการเข้าเวทีสรุปข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ชาวบ้านให้ความสนใจกับการนำข้อมูลที่ได้สรุปลงแผ่นชาร์ตและร่วมกันตกแต่งให้สวยงาม ชาวบ้านสนุกสนานเป็นกันเองมากขึ้น	- หากไม่ทำการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลจะขาดความต่อเนื่อง ไม่เป็นรูปธรรม ขาดความน่าเชื่อถือ - ปีนี้ การสร้างเครื่องมือเพื่อประกอบการทำเวทีคืนข้อมูลร่วมกัน - ควรวิเคราะห์และแยกประเภทเปรียบเทียบข้อมูลให้ชัดเจน - จากการลงมือเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ทำให้ชาวบ้านเริ่มเห็นความสำคัญของการทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำมากขึ้นเนื่องจากเริ่มเห็นว่าเป็นปัญหาเนื่องจากในอ่างมีปริมาณน้ำที่ลดลงมากกว่าปีก่อนๆ และเห็นข้อมูลเปรียบเทียบหลายอย่างจากการนำข้อมูลมาสรุป

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
7. จัดเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชน เพื่อตรวจสอบและสร้างความตระหนักในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียง	1. เพื่อสรุปและคืนข้อมูลให้กับชุมชน 2. เพื่อให้ชุมชนได้รับรู้และตรวจทานข้อมูลร่วมกัน 3. เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียง	1. จัดเวทีสรุปและคืนข้อมูล การดำเนินงานและตรวจทานข้อมูล	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียง และคนในชุมชนบ้านหนองแก	ครั้งที่ 1 วันที่ 20 มิ.ย. 2555	1.ชุมชนได้รับรู้ข้อมูลจากการศึกษา 2. ชุมชนได้ร่วมกันตรวจทานข้อมูล 3.ชุมชนมีความตระหนักถึงการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำและมีจิตสำนึกถึงความเป็นส่วนรวม	-เป็นการทบทวนข้อมูลเดิมที่สมาชิกเคยรับรู้ -สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความสนใจ (ตื่นตัว) ที่ได้เห็นข้อมูล -มีการตรวจสอบข้อมูลของสมาชิกโดยสมาชิกจะแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดให้ถูกต้องสมบูรณ์ -เวทีคืนข้อมูลมีชาวบ้านมาร่วมเวทีมากและอยู่ประจวบเหมาะกว่าเวทีอื่น ชาวบ้านเห็นความหลากหลายของข้อมูลที่ได้สรุปไว้และนำมาคืนให้ชาวบ้านได้ดู รวมทั้งชาวบ้านได้ช่วยทบทวนข้อมูลว่าถูกต้องหรือไม่และมีการเสนอความคิดเห็นโดยชาวบ้านที่เข้าร่วมประชุม	-การคืนข้อมูลเป็นการเล่าข้อมูลเดิมที่สมาชิกเคยได้รับทราบมาก่อนแล้วจึงต้องทำให้กระชับเข้าใจง่ายเพื่อให้สมาชิกไม่เบื่อและมีส่วนร่วม -ต้องมีการซักซ้อมก่อนเปิดเวทีเพื่อให้ทีมงานทุกคนเข้าใจตรงกัน -ชาวบ้านเห็นความสำคัญของการทำงานวิจัยมากขึ้น มีการร่วมคิดและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยยอมรับความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่และให้ความสำคัญของการทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ มีจิตสำนึกหวงแหนน้ำและอ่างเก็บน้ำ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
8. จัดเวทีกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน	1. เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงร่วมกัน	1. จัดเวทีประชุมกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงและคนในชุมชนบ้านหนองแก	ครั้งที่ 1 วันที่ 16 ก.ค. 2555 ครั้งที่ 2 วันที่ 15 ส.ค. 2555	1. ได้แนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน	-สมาชิกรับรู้ว่าการกำหนดแนวทางจะมีผลต่อวิถีชีวิตในอนาคตของพวกเขา -ได้แนวทางที่มาจากข้อเสนอของสมาชิก -เวทีนี้ทีมวิจัยได้พูดคุยซักถามชาวบ้านมากกว่าเวทีอื่นๆ และชาวบ้านก็ตอบคำถามและกล้าพูดคุยกับทีม มีการทำเวทีที่เป็นกันเอง ชาวบ้านสนุกสนานและอยู่ร่วมประชุมจนปิดประชุม	-การดำเนินงานวิจัยต้องมีความต่อเนื่องเพื่อให้สมาชิกรับรู้ข้อมูลข่าวสาร -ได้แนวทางการทำงานจากชาวบ้าน มีการลงมติในที่ประชุมให้มีการใช้พิธีกรรมแบบดั้งเดิมในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยการสวดขอฝน ซึ่งเป็นการนำข้อมูลจากคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ข้อมูลประวัติศาสตร์เพิ่มเติมมาปรับใช้กับการบริหารจัดการน้ำ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
9.สรุปผลการดำเนินงาน บทเรียน และประสบการณ์ เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ นาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน	1. เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และ ให้ทุกคนได้ทราบร่วมกัน 2. สรุปแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ นาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนและจัดทำรายงาน	1. ประชุมสรุปผลการดำเนินงาน 2. จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน	ทีมวิจัย	วันที่ 27 ส.ค. 2555	1. ได้รับทราบผลการดำเนินงาน 2. ได้รายงานผลการดำเนินงาน	-จากการที่ได้เข้ามาทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ นาวัลเปรียงทำให้มีความรักความหวงแหนทรัพยากรของชุมชนมากขึ้น เห็นการเปลี่ยนแปลงของชาวบ้านซึ่งชาวบ้านมีส่วนร่วมต่อชุมชนมากขึ้น มีความเสียสละ เห็นแก่ตนเองน้อยลง ความเป็นกันเอง ได้มีการพัฒนาตนเองในการคิด การนำแนวทางมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน รู้ข้อเด่น ข้อด้อยของชุมชนและนำมาปรับเข้ากับการทำงาน ชุมชนมีความสามัคคี มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	-ได้มีการพูดคุยทบทวนข้อมูลเพื่อหาข้อบกพร่องและข้อมูลที่ขาดหายไปและนำแนวทางทั้งหมดมากำหนดเป็นแผนงานที่จะดำเนินการต่อไป ซึ่งบางครั้งจะต้องปรับปรุงหรือเพิ่มเติมและพยายามปรับปรุงนำเทคโนโลยีอื่นๆ มาช่วยในการดำเนินงานในแผนงานต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 ความเป็นมา สภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนจากอดีต – ปัจจุบัน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านหนองแอกโดยการจัดเวทีพูดคุยกับผู้สูงอายุ และชาวบ้านในชุมชนสามารถสืบค้นความเป็นมาของชุมชนบ้านหนองแอกตามช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ได้ดังนี้

- พ.ศ. 2493 เริ่มมีชาวบ้านอพยพมาจากจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร โดยเดินทางมาทางรถไฟ แล้วเดินเท้าต่อเข้ามาในพื้นที่นี้เพื่อจับจองที่ดินทำกิน ระยะเริ่มแรกย้ายมาทั้งหมด 12 ครัวเรือน ลักษณะพื้นที่ในอดีตเป็นป่าดงดิบมีสัตว์ป่านานาชนิด ชาวบ้านจึงโค่นต้นไม้และเอาไปเผาถ่านนำไปแลกกับอาหาร ส่วนพื้นที่ที่โค่นต้นไม้แล้วก็จะใช้เป็นที่ดินทำไร่ ปลูก ถั่วเหลือง ละครุ่น นุ่น ข้าวโพด ถั่วดำเมืองจีน และน้อยหน่า การใช้น้ำอาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตร สมัยนั้นฝนจะตกชุกในเดือน มกราคมถึงมิถุนายนเฉลี่ยแล้วตกเดือนละ2ครั้งและฝนจะตกมากในเดือน กรกฎาคม แต่ในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีน้ำจะท่วม ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้อุปโภค อยู่ไกลจากที่พักอาศัย 6 - 7 กิโลเมตร ชาวบ้านต้องใช้ปีบไปพวงน้ำด้วยจักรยานเพื่อนำมาใช้ที่บ้าน
- พ.ศ. 2496 เริ่มมีชาวบ้านอพยพกันมาอยู่มากขึ้น มีการก่อตั้งหมู่บ้านชื่อว่า บ้านหนองสะแก เนื่องจากมีนายพรานชื่อ พร้อม เป็นคนบ้านนาวัลเปรียงมาพบหนองน้ำเล็กๆ อยู่แห่งหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นแหล่งน้ำกินน้ำใช้มีสัตว์ป่ามาค้มกินกันมากมายและมีต้นสะแกขึ้นอยู่มากมายบริเวณโดยรอบ ป่าอืด มาจับจองที่ดินกับลุงกวย (นายสำรวย ชันทอง) มีความเห็นว่าน่าจะอนุรักษ์แหล่งน้ำไว้ จึงเรียกว่า “บ้านหนองสะแก” และได้เขียนไปตามสำเนียงชาวบ้านกลายเป็น “บ้านหนองแอก” ในปัจจุบัน มีการสร้างศาลาไม้สำหรับทำบุญเนื่องจากวัดอยู่ไกล ปัจจุบันศาลาทำบุญนั้นกลายเป็นศาลประจำหมู่บ้านเป็นที่เคารพของชาวบ้านหนองแอก นอกจากนี้ยังมีหนองตะลุ่มนก ที่เป็นแหล่งน้ำของหมู่บ้านหนองแอก ปัจจุบันอยู่บริเวณหน้าบ้านยายเนียง การสมสิน ซึ่งบ่อน้ำบางส่วนกลายเป็นถนนไปบ้างแล้ว แหล่งน้ำอีกแหล่งหนึ่งชื่อว่าหนองกระทุ่ม ซึ่งมีต้นกระทุ่มขึ้นอยู่รอบๆ หนองน้ำนั้นจึงเรียกว่า “หนองกระทุ่ม” ปัจจุบันอยู่หน้า

	บ้านลุงบุญศรี จันวิสัย ชุมชนบ้านหนองแกมีกำนันคนแรกชื่อ นายรุม แสงเงิน และมีผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อ นายสนิท เข้มสมุทร
พ.ศ. 2500	มีการนำพันธุ์สับปะรดจากอำเภอปรางค์บุรีเข้ามาปลูกในหมู่บ้านเป็นครั้งแรก เริ่มมีการถางป่ามากขึ้น เนื่องจากมีชาวบ้านย้ายมาอยู่มากขึ้น ยังมีการปลูก ถั่วเหลือง ละหุ่ง นุ่น ข้าวโพด ถั่วดำเมืองจีน และน้อยหน่า อยู่แต่บางบ้านปลูกสับปะรดแต่ไม่มาก และยังคงอาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตร
พ.ศ. 2505	มีการสร้างโรงเรียนขึ้น ชื่อ โรงเรียนบ้านหนองแก มีครูคนแรกชื่อ นายสงวน มาสอนหนังสือโดยจีจักรยานมาตามทางเกวียน ปัจจุบันโรงเรียนได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียน อนุบาลสามร้อยยอด
พ.ศ.2507 - 2508	มีการปลูกสับปะรดมากขึ้นกว่าเก่าและยังคงปลูก ละหุ่ง นุ่น ข้าวโพด ถั่วดำเมืองจีน และน้อยหน่า อยู่แต่บางบ้านปลูกสับปะรดแต่ไม่มาก และยังคงอาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตร แต่มีคอมมิวนิสต์เข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน และมีชาวบ้านเพิ่มขึ้นประมาณ 100 ครอบครัวแล้ว เพราะการเดินทางอพยพจากจังหวัดอื่นเข้ามาง่ายขึ้นเนื่องจากมีรถโดยสารประจำทางแล้ว
พ.ศ.2511	มีการปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังทำให้คอมมิวนิสต์หมดไป แต่ผลพลอยได้ก็นำความเจริญเข้ามาในหมู่บ้านคือได้มีการตัดถนน รพช.เป็นถนนลูกรังเข้าหมู่บ้าน ทำให้พ่อค้า แม่ค้า เข้ามารับซื้อผลผลิตทางการเกษตรง่ายขึ้น จึงมีการเปลี่ยนแปลงมาปลูกสับปะรดเพิ่มมากขึ้น มีการสร้างสำนักสงฆ์ชื่อว่า “กุลมาศ ราษฎร์บำรุง” เป็นชื่อของนายอำเภอในสมัยนั้น
พ.ศ.2512	เนื่องจากมีชาวบ้านย้ายมาอยู่จำนวนเพิ่มขึ้นทำให้แหล่งน้ำที่มีอยู่ไม่พอใช้ชาวบ้านจึงลงแรงกันขุดสระหนองสะแก และหนองกระทุ่มให้กว้างขึ้น ต่อมาทางหน่วยงาน รพช.ได้เข้ามาขุดสระบริเวณบ้านนายต๋วย ชื่นใจ และสร้างบันไดลงสระหนองกระทุ่มเพื่อให้ชาวบ้านลงไปตักน้ำได้สะดวก
พ.ศ.2513	เปลี่ยนชื่อสำนักสงฆ์ “กุลมาศ ราษฎร์บำรุง” มาเป็น “วัดบ้านหนองแก”
พ.ศ.2518	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริกับอธิบดีกรมชลประทานให้พิจารณาจัดหาน้ำเพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ในเขตอำเภอ กุยบุรี(ปัจจุบันพื้นที่นี้อยู่ในเขตการปกครองของ อ.สามร้อยยอด) จ.ประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ.2520	ฝนเริ่มตกน้อยลง
พ.ศ.2523	ในเดือนกันยายน เริ่มมีไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้าน
พ.ศ.2525	การปลูกละหุ่ง นุ่น ข้าวโพด ถั่วดำเมืองจีน และน้อยหน่า เริ่มหมดไปและปลูกสับปะรดแทน
พ.ศ.2526	มีการวางโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงและแล้วเสร็จในปีเดียวกัน เป็นเขื่อนดินสูง 11 เมตร ยาว 292 เมตร ความจุอ่าง 0.35 ล้าน ลบ.ม. แต่ยังไม่ได้สร้างระบบส่งน้ำ เกษตรกรต้องนำรถมาบรรทุกน้ำที่อ่างเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตรเอง
พ.ศ.2529	ได้เสริมสันเขื่อนขึ้นอีก 1 เมตร รวมแล้วสันเขื่อนสูง 12 เมตร ความจุอ่างเพิ่มขึ้นเป็น 0.45 ล้าน ลบ.ม. และสร้างศาลาเอนกประสงค์บริเวณสันเขื่อน สร้างป้ายโครงการใหม่ตามมาตรฐานกรม สร้างคลองส่งน้ำ ฝั่งซ้ายยาว 3.30 เมตร และฝั่งขวายาว 1.40 เมตร
พ.ศ.2530	มีการก่อสร้างระบบส่งน้ำ ครอบคลุมพื้นที่ 1,900 ไร่ สร้าง คูส่งน้ำาดาคอนกรีต 24 สาย ยาว 10.038 กม. ทำให้เกษตรกร ปลูกพืชได้หลากหลายขึ้นดังนี้ เช่น พริก เผือก มะม่วง ขนุน มะนาว เป็นต้น
พ.ศ.2532	เกิดวิกฤตน้ำในอ่างลดลงอย่างมาก เนื่องจากความหลากหลายของพืชที่ปลูก และไม่มีการบริหารจัดการ

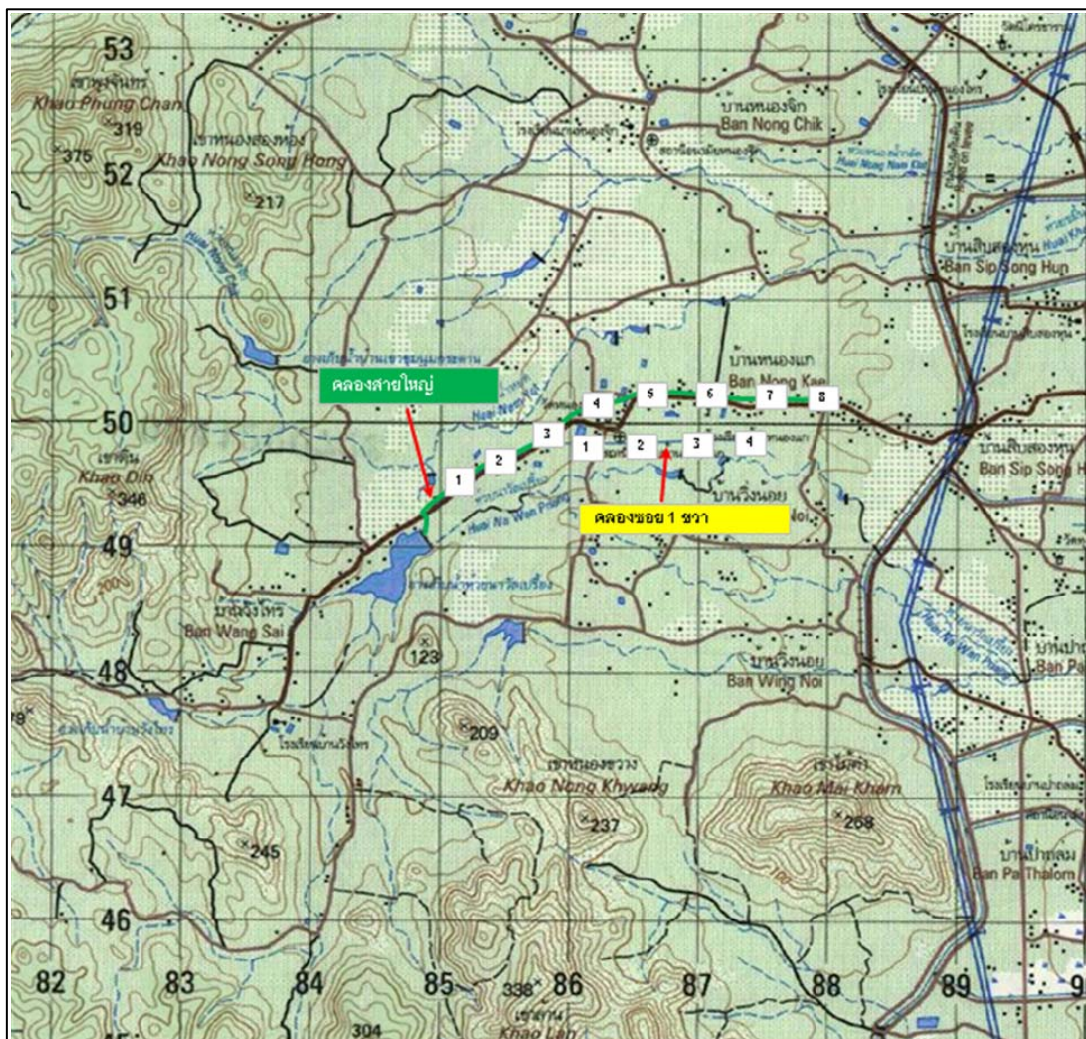
- พ.ศ.2533 ปริมาณฝนตกมากทำให้น้ำเต็มอ่างเก็บน้ำ แต่ด้วยประสบการณ์น้ำแล้งทำให้เลิกการปลูกฝือก พริก และมะนาว
- พ.ศ.2538 มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ขึ้น

โครงการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตั้งอยู่ที่บ้านวังไทร หมู่ที่ 7 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีความจุรวม 0.45 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับน้ำ 40 ไร่ ชนิดของเขื่อน เป็นเขื่อนดิน กว้าง 6.00 ม. x ยาว 292 ม. X สูง 12.00 ม. มีอาคารระบายน้ำสัน ชนิดคอนกรีตเสริมเหล็ก พื้นที่โครงการ รวม 1,900 ไร่ พื้นที่ชลประทาน/ส่งน้ำ รวม 1,900 ไร่ แบ่งเป็นฝั่งซ้าย 1,500 ไร่ ฝั่งขวา 400 ไร่ ประกอบด้วยคลองสายใหญ่ยาว 3.3 กม. มีคลองซอย จำนวน 1 สาย ความยาว 1.4 กม. และคูน้ำ จำนวนรวม 24 สาย ยาวรวม 10.038 กม.

แผนที่ 1 : 50,000 แสดงระบบส่งน้ำ และกลุ่มผู้ใช้น้ำตามบ่อพักน้ำ

อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง พิกัด E 584928 N 1349005 ระวาง 4933 III

ประวัติโครงการ

- ปี พ.ศ.2518 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริกับอธิบดีกรมชลประทานให้พิจารณาจัดหา น้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ในเขต อ.อุบลูรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งขาดแคลนน้ำใช้ในการ เพาะปลูกเป็นประจำทุกปี เพื่อให้มีน้ำใช้ทำการเพาะปลูกได้ตลอดปี กรมชลประทานจึงได้พิจารณา วางโครงการและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยนาวัลเปรียง เพื่อสนองพระราชดำริซึ่งประกอบด้วยงานเขื่อน เก็บกักน้ำและอาคารประกอบปิดกั้นลำห้วยนาวัลเปรียงที่บริเวณบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.อุบลูรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยเริ่มการก่อสร้างในปี พ.ศ.2526 และสร้างตัวเขื่อนเสร็จในปีเดียวกัน เขื่อน ดินสูง 11 เมตรยาว 292 เมตรระดับสันเขื่อน +77.00 เมตร ระดับเก็บกัก +76.00 เมตร ความจุอ่างเก็บ น้ำระดับเก็บกักเริ่มแรกอยู่ที่ 0.35 ล้าน ลบ.ม.
1. มีท่อส่งน้ำที่ตัวเขื่อนบริเวณฝั่งซ้าย เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.60 เมตร จำนวน 1 แห่ง
 2. มีอาคารท่อระบายน้ำลงลำห้วยท้ายเขื่อน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.20 เมตร จำนวน 1 แห่ง
 3. มีอาคารระบายน้ำล้นทิ้งลงลำห้วยเดิม จำนวน 1 แห่ง
- ปี พ.ศ.2529 ได้เสริมสันเขื่อนขึ้นอีก 1 เมตร รวมแล้วสันเขื่อนสูง 12 เมตร ระดับสันเขื่อนใหม่ +78.00 เมตร ระดับ เก็บกัก +77.00 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ความจุอ่างเพิ่มขึ้นเป็น 0.45 ล้าน ลบ.ม.
1. ขกเลิกอาคารท่อส่งน้ำ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.60 เมตร ที่ตัวเขื่อนฝั่งซ้ายเดิม โดย ก่อสร้างท่อส่งน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.80 เมตร ใหม่ห่างจากจุดเดิมประมาณ 140 เมตร เพื่อให้สอดคล้องกับระบบส่งน้ำที่ก่อสร้างใหม่
 2. เพิ่มความยาวท่อระบายน้ำทิ้งเดิมให้ยาวขึ้นอีก 4 เมตร
 3. เสริมทางระบายน้ำล้นทิ้งลงลำห้วยเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับระดับเก็บกักใหม่
 4. ปลูกหญ้าลาดข้างตัวเขื่อน ด้านท้ายน้ำ
 5. ก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์เพื่อใช้ประชุมอบรมของกลุ่มเกษตรกรรวมทั้งงานด้าน บำรุงรักษาของโครงการ
 7. ก่อสร้างป้ายชื่อโครงการขึ้นใหม่เป็นป้าย คสล.ตามแบบมาตรฐานกรมฯ
- และก่อสร้างระบบส่งน้ำเป็นคลองคาคอนกรีต 2 สาย ฝั่งซ้ายยาว 3.30 กม. และคลองแยก 1 ขวา ยาว 1.40 กม. และต้องสร้างบ่อพักน้ำจำนวน 12 แห่ง เนื่องจากสภาพคลองมีความลาดชันยากแก่การส่งน้ำ เข้าแปลงเพาะปลูกจึงต้องทำบ่อพักน้ำเป็นช่วงๆทำหน้าที่สำรองน้ำและเป็นอาคารอัดน้ำไปในตัว มี การปลูกหญ้าแฝกลาดคันคลองส่งน้ำ
- ปี พ.ศ. 2530 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งน้ำให้แพร่กระจายทั่วถึงทุกแปลงเพาะปลูกตามปริมาณและระยะเวลาที่ ต้องการ กรมชลประทานจึงพิจารณาดำเนินการก่อสร้างคูน้ำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่พื้นที่เพาะปลูก 1,900 ไร่ ซึ่งประกอบด้วยคูน้ำคาคอนกรีตจำนวน 24 สาย รวมความยาวทั้งสิ้น 10.038 กม. และทำ การปรับปรุงระบบส่งน้ำทั้งหมดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- ปี พ.ศ.2531 มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่ไม่มีความเข้มแข็งและเกษตรกรไม่เห็นความสำคัญจึงเลิกร้างไป
- ปี พ.ศ.2552 มีการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำพื้นฐาน และมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการบำรุงรักษาและการ ประชุมพบปะเกษตรกร

ปี พ.ศ.2553 มีการยกระดับกลุ่มผู้ใช้น้ำจากกลุ่มพื้นฐาน เป็นกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัดเปรียงจนถึงปัจจุบัน การส่งน้ำครอบคลุมพื้นที่ 1,900 ไร่ มีการขึ้นทะเบียนกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างเป็นทางการกับกรมชลประทาน มีสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 224 ราย และมีกฎระเบียบในการส่งน้ำที่กำหนดร่วมกัน

4.2 สถานการณ์น้ำ ปริมาณความต้องการใช้น้ำในแต่ละปีและช่วงปี ชนิดพืชที่ปลูก และความสอดคล้องปริมาณน้ำต้นทุน

4.2.1 สถานการณ์น้ำ ปริมาณความต้องการใช้น้ำในแต่ละปีและช่วงปี

ปี พ.ศ.2493 – 2510 มีฝนตกชุกตลอดปีไม่เว้นแม้แต่ฤดูร้อน การเกษตรจึงอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ไม่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพื่อเก็บกักน้ำ น้ำที่นำมาใช้ในครัวเรือนได้มาจากแหล่งน้ำที่ไหลออกไป ประมาณ 5 - 6 กิโลเมตรพืชที่ปลูกและอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวได้แก่ มันฝรั่ง ถั่วเหลือง ถั่วดำ ข้าวโพด น้อยหน่า และมีการตัดไม้เพื่อเผาถ่านมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2500 มีการนำพันธุ์ สับปะรดมาจาก อ.ปรางค์บุรี เพื่อมาปลูกในหมู่บ้าน

ปี พ.ศ.2511 – 2525 ฝนเริ่มตกน้อยลง ชาวบ้านเริ่มมีการนำสับปะรดมาปลูกในหมู่บ้านมากขึ้นเนื่องจากเริ่มตัดถนนเข้าหมู่บ้านแล้ว แต่ยังคงปลูกมันฝรั่ง และถั่วเหลืองอยู่และยังอาศัยน้ำฝน และน้ำจากลำห้วยตาปิ่นเพื่อทำการเกษตร และเนื่องจากมีชาวบ้านอพยพมาอยู่มากขึ้นรวมแล้วประมาณ 100 ครัวเรือนทำให้เกิดปัญหา ขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านจึงร่วมมือร่วมใจกันขุดบ่อน้ำบริเวณหนองสะแกเพื่อเก็บกักน้ำฝน และใช้ในหมู่บ้าน ต่อมาในปี 2512 หน่วยงาน รพช. ได้เข้ามาขุดสระน้ำสาธารณะให้เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่แห่งที่สอง และมีพระราชดำริให้ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำนาวัดเปรียงใน พ.ศ.2518 และกรมชลประทานเข้ามาเริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ.2526 ขนาดความจุ 0.45 ล้าน ลบ.ม. แต่ยังไม่มีการส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร

ปี พ.ศ.2526 – 2530 เมื่อสร้างอ่างเก็บน้ำเสร็จ แต่ยังไม่มีการส่งน้ำ ผู้ที่ต้องการน้ำไปทำการเกษตรจึงต้องเอารถมาบรรทุกน้ำจากอ่างเก็บน้ำเท่านั้น แต่มีการเปิดน้ำจากอ่างเก็บน้ำลงลำห้วยนาวัดเปรียง ฉะนั้นแปลงเกษตรที่อยู่ข้างๆ ลำห้วยเท่านั้นที่จะได้น้ำเพื่อทำการเกษตร แต่ด้วยชุมชนมีการปลูกสับปะรดมากขึ้นความต้องการน้ำในช่วงฤดูแล้งจึงมีมากขึ้น

ปี พ.ศ.2531 – 2551 มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำและแต่งตั้งให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน มีกฎระเบียบการใช้น้ำ การประชุมกลุ่มอย่างเป็นทางการ ปลัดอำเภอ พัฒนาชุมชน สารวัตรตำรวจเข้ามาร่วมประชุมด้วยในแต่ละครั้ง มีการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีระบบส่งน้ำสมบูรณ์แล้ว ประชาชนเริ่มปลูกพืชที่หลากหลายขึ้น มีการปลูกผัก พริก เผือก มะนาว ฝรั่ง และทางชลประทานเข้ามาส่งเสริมให้ปลูกทานตะวัน ความต้องการใช้น้ำจึงมีมากขึ้นตามลำดับ จนต่อมาในปี พ.ศ. 2532 ชุมชนประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ทำให้ประชาชนเกิดการทะเลาะเบาะแว้งไม่ทำตามกฎระเบียบในการส่งน้ำที่ตั้งไว้ ประกอบกับตำแหน่งประธานกลุ่มผูกติดกับผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านในปี พ.ศ.2536 ผู้ใหญ่บ้านคนใหม่มารับช่วงต่อในด้านการบริหารจัดการน้ำแต่กลับไม่ได้รับความเอาใจใส่ จึงทำให้การบริหารจัดการกลุ่มล้มเหลว ขาดการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำคลองส่งน้ำขาดการส่งน้ำเข้าแปลงเกษตรจึงมีปัญหา และหลังจากที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านจึงเปลี่ยนมาปลูกสับปะรดที่ใช้น้ำน้อยลง มีการสร้างระบบประปาหน้าคืบส่งน้ำเพื่อใช้ในครัวเรือนในหมู่ที่ 3 และประปาของกรมอนามัยในหมู่ที่ 8 ต.สามกระทาย อ.กฤษบุรี

ปี พ.ศ.2552 - ปัจจุบัน เป็นพื้นที่นำร่องในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ บริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2552 ร่วมกันจัดตั้งกฎระเบียบในการส่งน้ำขึ้นอีกครั้ง แต่เนื่องจากชุมชนเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยทำให้ชาวบ้านแข่งขันกันทำมาหากินมากขึ้นความเป็นจิตสาธารณะเริ่มลดลงเรื่อยๆก่อให้เกิดความเสียหายต่ออาคารชลประทาน ทำให้เกิดการชำรุดเสียหาย วัชพืชปกคลุมคลองส่งน้ำ มีผลต่อการใช้น้ำเพื่อการเกษตร จึงนำกระบวนการงานวิจัยท้องถิ่นเข้ามาเป็นเครื่องมือในการปรับทัศนคติของคนในชุมชน

4.2.2 ชนิดพืชที่ปลูก

ปี พ.ศ.2500 พืชที่ปลูกได้แก่ ละหุ่ง นุ่น ถั่วเหลือง ถั่วดำเมืองจีน อาศัยน้ำฝนและน้ำในลำห้วยธรรมชาติเพื่อทำการเกษตร และนำผลผลิตที่ได้ไปแลกข้าวสาร แต่ไม่มีแม่ค้าเข้ามารับซื้อ ชาวบ้านต้องหาไปขายเองที่สถานีรถไฟสามร้อยยอด

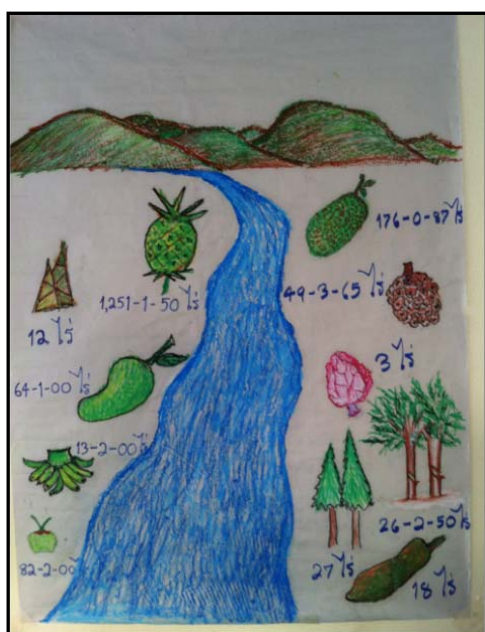
ปี พ.ศ.2511 พืชที่ปลูกได้แก่ ละหุ่ง นุ่น ถั่วเหลือง ถั่วดำเมืองจีน และสับปะรด เนื่องจากชุมชนขยายตัวมากขึ้น ต้องการน้ำเพื่อทำการเกษตรและใช้ในครัวเรือน ชาวบ้านจึงร่วมมือกันขุดสระน้ำเพื่อเก็บกักน้ำฝนเอาไว้ใช้

ปี พ.ศ.2512 พืชที่ปลูกได้แก่ ละหุ่ง นุ่น และปลูกสับปะรดมากขึ้นเนื่องจากการตัดถนนเข้าหมู่บ้านมีแม่ค้าเข้ามารับซื้อสับปะรด และหน่วยงาน รพช. เข้ามาขุดสระน้ำสาธารณะให้อีกหนึ่งแห่งเพื่อนำน้ำไปใช้ในการเกษตรและใช้ในครัวเรือน

ปี พ.ศ.2514 – 2530 พืชที่ปลูกได้แก่ ละหุ่ง นุ่น สับปะรด เนื่องจากการวางโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำน้ำวัดเปรียงและแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2526 ยังไม่มีระบบส่งน้ำ แต่มีการเปิดน้ำออกจากท่อลงลำห้วยน้ำวัดเปรียงเพื่อทำการเกษตร แต่แปลงเกษตรที่ได้น้ำใช้ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ต่างๆ ลำห้วยเท่านั้น

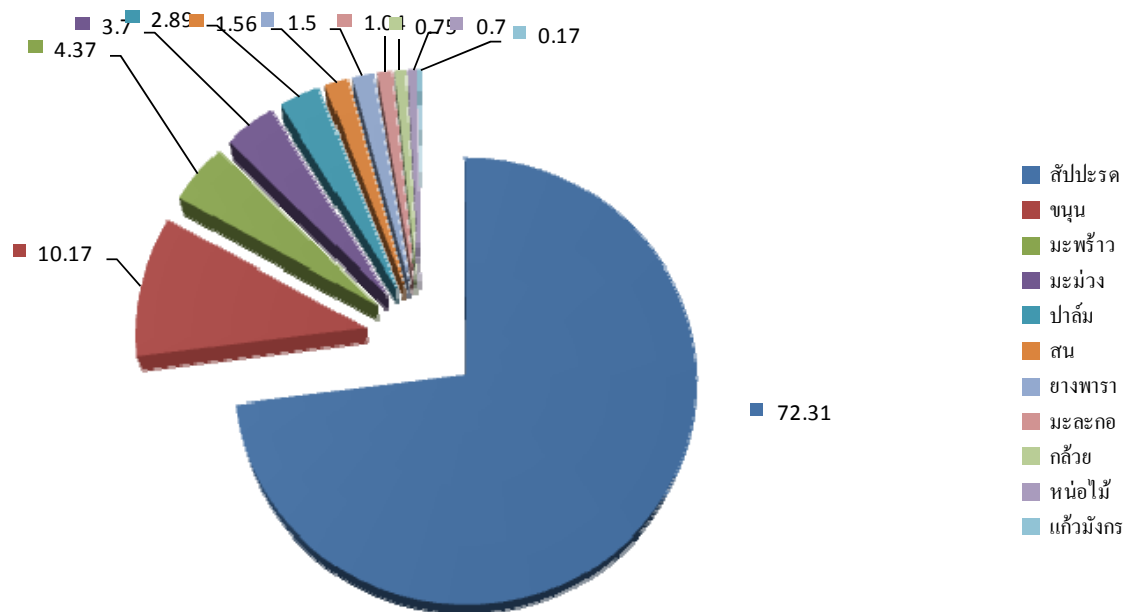
ปี พ.ศ.2531 – 2537 พืชที่ปลูกได้แก่ สับปะรด พริก เพือก ทานตะวัน มะละกอ มะนาว ฝรั่ง จะเห็นได้ว่ามีการปลูกพืชที่หลากหลายยิ่งขึ้นเนื่องจากในปี 2530 มีการก่อสร้างระบบส่งน้ำเสร็จเรียบร้อยแล้ว เกษตรกรต้องการน้ำมากเพื่อเพิ่มผลผลิตแต่ละชนิด แต่ปัญหาก็คือเกษตรกรไม่ทำตามกฎระเบียบในการส่งน้ำ จนกระทั่งปี 2536 เกิดปัญหาแล้งยาวนานกว่าทุกปีทำให้น้ำแห้ง เกษตรกรจึงเปลี่ยนการปลูกพืชมาปลูกสับปะรด ทำให้พริก ทานตะวัน มะนาว ลดน้อยลงไป

ปี พ.ศ.2538-2554 เกษตรกรหันมาปลูกสับปะรดมากขึ้นเนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมสับปะรดอยู่ในพื้นที่ และเป็นพืชที่มีความต้องการของตลาดต่างประเทศเป็นอย่างมากและโดยลักษณะของสับปะรดเป็นพืชที่เหมาะสมต่อสภาพดินและลักษณะอากาศในพื้นที่ และต้องการน้ำในช่วงเดือน มกราคมถึงเดือนพฤษภาคมเท่านั้น แต่มีการปลูก ปาล์มน้ำมัน และยางพารา เพิ่มขึ้นในพื้นที่เนื่องจากมีราคาผลผลิตค่อนข้างสูงเป็นแรงจูงใจ นอกจากนั้นยังมีไม้ผลอื่นๆ อาทิ กล้าย มะพร้าว ขนุน มะม่วง ใผ่ แก้วมังกร ฝรั่ง ลำไย และ ชมพู เป็นต้น ดังรายละเอียดแผนที่ผลผลิตและตารางแสดงจำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชแต่ละชนิด

ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	สัดส่วน (ร้อยละ)
สับปะรด	1,251-1-50	72.31
ขนุน	176-0-87	10.17
มะพร้าว	82-2-00	4.37
มะม่วง	64-1-00	3.70
ปาล์ม	49-3-63	2.89
สน	27-0-00	1.56
ยางพารา	26-2-50	1.50
มะละกอ	18-0-00	1.04
กล้าย	13-2-00	0.75
หน่อไม้	12-0-00	0.70
แก้วมังกร	3-0-00	0.17

เมื่อคิดเป็นสัดส่วนจะพบว่า พืชที่ปลูกมากที่สุด คือ สับปะรด ขนุน มะพร้าว มะม่วง ตามลำดับ

กราฟแสดงสัดส่วนของพืชที่ปลูกในพื้นที่อ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียง

4.2.3 ชนิดพืชและความต้องการการใช้น้ำ

พืชที่ปลูกมีหลายชนิด รายละเอียดดังตารางแสดงข้อมูลความต้องการใช้น้ำของชุมชนน่านวัลเปรียง จะพบว่า ขนุน ปาล์ม หน่อไม้ ฝรั่ง เป็นพืชที่มีการใช้น้ำมากและตลอดปี และช่วงที่มีการใช้น้ำมาก คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน – พฤษภาคมของทุกๆ ปี และใช้มากที่สุดในเดือนมกราคม – เมษายน โดยใช้น้ำที่มาจากธรรมชาติในช่วงเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม และใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำในช่วงเดือนพฤศจิกายน – เมษายน

ตารางแสดงข้อมูลความต้องการใช้น้ำของชุมชนอ่างเก็บน้ำน่วลเปรียง

พืช / เดือน	ม.ค. (เดือนยี่)	ก.พ. (เดือนสาม)	มี.ค. (เดือนสี่)	เม.ย. (เดือน ห้า)	พ.ค. (เดือนหก)	มิ.ย. (เดือนเจ็ด)	ก.ค. (เดือนแปด)	ส.ค. (เดือนเก้า)	ก.ย. (เดือนสิบ)	ต.ค. (เดือนสิบเอ็ด)	พ.ย. (เดือนสิบสอง)	ธ.ค. (เดือน อ้าย)
1. สับปะรด	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲							▲ ▲ ▲
2. ขนุน	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲
3. มะพร้าว			▲	▲	▲							
4. มะม่วง	▲						▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲		▲ ▲ ▲	▲ ▲
5. ปาล์ม	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲
6. สุน			▲	▲	▲							
7. ยางพารา		▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲						
8. กัญชง	▲	▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
9. ไข่	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲	▲ ▲	▲ ▲ ▲
10. ฝรั่ง	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲	▲	▲ ▲
11. แก้วมังกร	▲	▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲	▲	▲
ความต้องการการใช้น้ำ ▲ น้ำน้อย ▲ ▲ ปานกลาง ▲ ▲ ▲ มาก สีแดง : ใช้น้ำตามธรรมชาติ												

4.2.4 ความสอดคล้องปริมาณน้ำต้นทุน

ปี พ.ศ.2526 - 2530 เป็นช่วงที่อ่างเก็บน้ำสร้างเสร็จแต่ยังไม่มีระบบส่งน้ำ และเป็นอ่างที่มีปริมาณน้ำต้นทุนค่อนข้างมากในทุกๆปี เกษตรกรจึงเปิดน้ำลงลำห้วยเพื่อทำการเกษตรเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ทำให้น้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำยังคงเหลือมาก

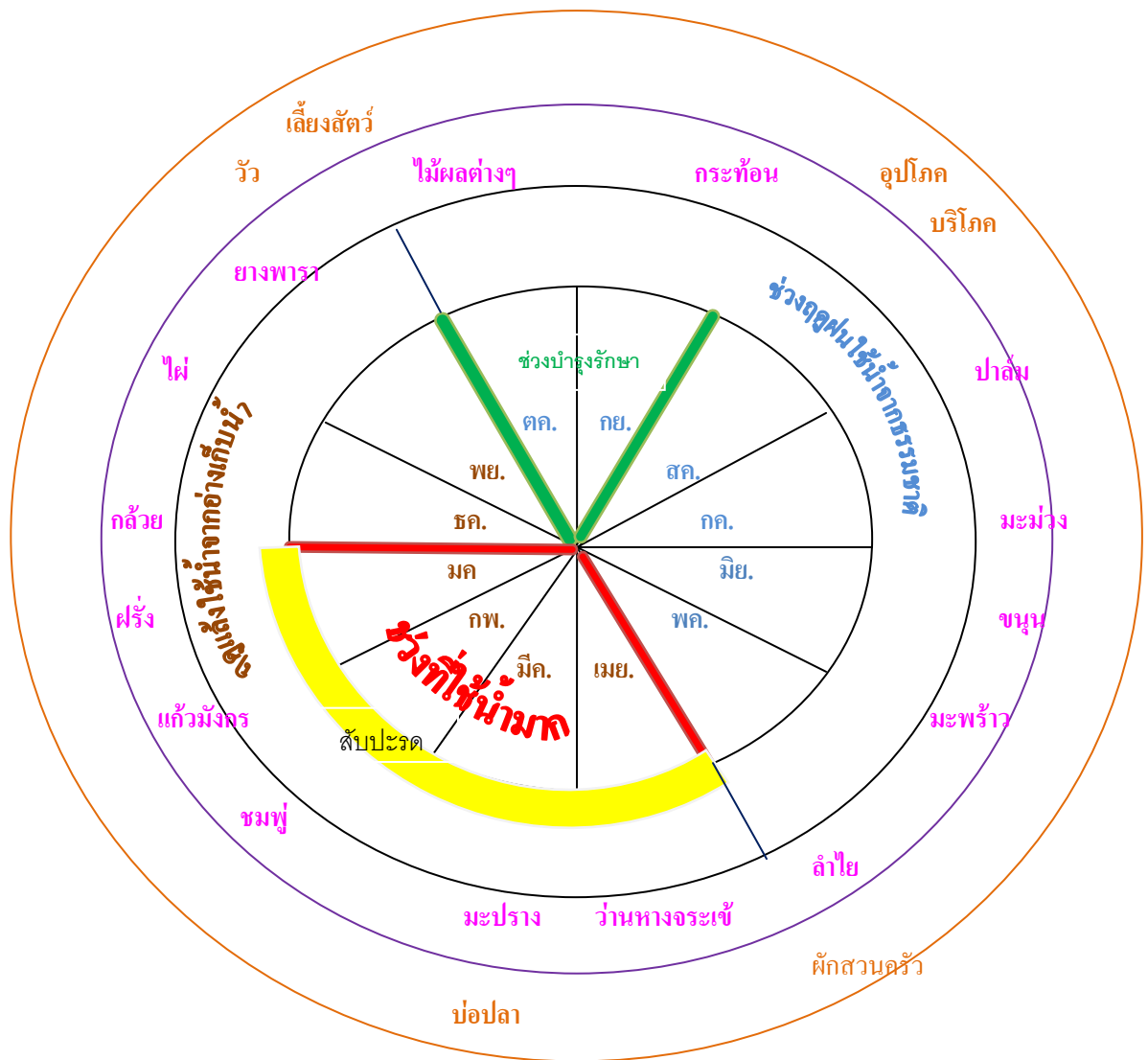
ปี พ.ศ.2531 - 2537 เป็นช่วงที่มีการก่อสร้างระบบส่งน้ำเรียบร้อยสมบูรณ์ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรจึงมีมากขึ้น เนื่องจากปลูกพืชที่หลากหลาย เกษตรกรปล่อยน้ำตลอด 24 ชั่วโมงในฤดูแล้งประกอบกับปี พ.ศ.2536 มีปัญหาฤดูแล้งยาวนานทำให้ปริมาณน้ำต้นทุนลดลงอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจึงแก้ปัญหาโดยการทำกัลกน้ำจากอ่างเก็บน้ำลงยังคลองส่งน้ำเพื่อส่งน้ำเพื่อการเกษตรและลดการปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก เช่น เผือก มะนาว พริก

ปี พ.ศ.2538 - 2554 เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชจากพืชที่ใช้น้ำมากมาเป็นการปลูกสับปะรด กล้วยน้ำมือน้ำ และ ขางพารา มีการทำประปาบาดิประจําหมู่บ้าน บริหารจัดการโดยปล่อยน้ำเป็นรอบเวรเพื่อเกษตรกรและมีการแบ่งการใช้งานให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนดังนี้

- ปริมาณน้ำต้นทุน มากกว่า 80% สามารถปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง ข้าวโพด เผือก ผักและผลไม้ตามฤดูกาล วานหางจระเข้ กล้วยน้ำมือน้ำ ขางพารา ไข่
- ปริมาณน้ำต้นทุน 40%-80% สามารถปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง ข้าวโพด เผือก ผักและผลไม้ตามฤดูกาล วานหางจระเข้ กล้วยน้ำมือน้ำ ขางพารา ไข่
- ปริมาณน้ำต้นทุนน้อยกว่า 40% สามารถปลูกสับปะรดและขางพารา

รายละเอียดสถานการณ์น้ำ ชนิดของพืชที่ปลูก และความสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนดังปฏิทินแสดงการใช้น้ำ ดังนี้

- พืชส่วนใหญ่ที่ปลูก ได้แก่ กระเทียม กล้วยน้ำมือน้ำ มะม่วง ขนุน มะม่วง มะพร้าว ลำไย มะปราง วานหางจระเข้ ชมพู แก้วมังกร ฝรั่ง กล้วย ไข่ ขางพารา เป็นต้น แต่พืชที่มีการใช้น้ำมากที่สุด คือ ขนุน ไข่
- ช่วงฤดูฝนจะมีการใช้น้ำตามธรรมชาติ คือ ช่วงเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม และช่วงที่มีการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน – เมษายน
- แต่เนื่องจากช่วงที่มีการใช้น้ำมากที่สุด คือ ช่วงเดือนมกราคม – เมษายน ซึ่งจะมีพืชพวกสับปะรด วานหางจระเข้ มะปราง ชมพู แก้วมังกร และฝรั่ง ปลูกกันมาก โดยเฉพาะสับปะรด จึงมีการใช้น้ำในอ่างเก็บน้ำกันมาก

ปฏิทินแสดงการใช้น้ำของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

4.3 การบริหารจัดการน้ำในอดีตของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3.1 การบริหารจัดการน้ำของชุมชน

ก่อนมีอ่างเก็บน้ำ (พ.ศ.2493 – 2530)

ชาวบ้านหนองแกมีความลำบากเรื่องน้ำใช้ในครัวเรือนและการเกษตรอย่างมาก การหาน้ำมาใช้ในช่วงนั้นต้องขึ้นจักรยานเอากาชนะใส่น้ำไปพวงน้ำจากแหล่งน้ำที่อยู่ไกลออกไป หรือในทางด้านการเกษตรก็ต้องขุดบ่อด้วยแรงคนเพื่อกักน้ำฝนไว้ทำการเกษตร หรือรอให้ฝนตกเท่านั้น ทำให้ไม่มีพัฒนาการในด้านการเกษตร

หลังจากมีอ่างเก็บน้ำ (พ.ศ.2531 – ปัจจุบัน)

ชาวบ้านเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตรแบบยุคโบราณเป็นการเกษตรที่มีการผลิตที่หลากหลายมากขึ้น จากการปลูกละหุ่ง นุ่น ถั่วเหลืองที่อาศัยน้ำฝนอย่างเดียว เปลี่ยนมาเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความต้องการของตลาดมากขึ้น ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง แต่ละครอบครัวมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เนื่องจากมีคลองส่งน้ำผ่านแปลงเกษตร เป็นผลทำให้ที่ดินทำกินในชุมชนมีราคาแพงขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อแบ่งน้ำใช้ตามรอบเวร แต่ปัญหาที่พบคือถึงแม้จะแบ่งน้ำใช้ตามรอบเวรแล้ว แต่เกษตรกรยังขาดจิตสำนึกในการบำรุงรักษาอาคารชลประทาน มีการแก้ปัญหาโดยการเรียกกลุ่มมาประชุม

เพื่อสร้างความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักและวางแผนสิ่งที่มีอยู่และส่งเสริมกิจกรรมด้านบำรุงรักษาบ่อขึ้นน้ำดื่มโดย
ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง และทางหน่วยงานชลประทาน ได้มีการพาเกษตรกรไปดูงานตามสถานที่ต่างๆ
เพื่อนำเอาแนวคิดในการบริหารจัดการมาปรับใช้ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำของตน

4.3.2 การบริหารจัดการน้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมชลประทาน

ก่อนมีอ่างเก็บน้ำ (พ.ศ.2493 – 2530)

หน่วยงานชลประทานได้เข้ามาสำรวจพื้นที่และวางโครงการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2526 เพื่อ
แก้ไขปัญหาน้ำขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรในฤดูแล้ง แต่ยังไม่มีการก่อสร้างระบบส่งน้ำ ทางหน่วยงานชลประทานเมื่อ
สร้างอ่างเก็บน้ำเสร็จสิ้นก็ละทิ้งพื้นที่ออกไปไม่มีการสานต่อด้านการบริหารจัดการน้ำแต่อย่างใด

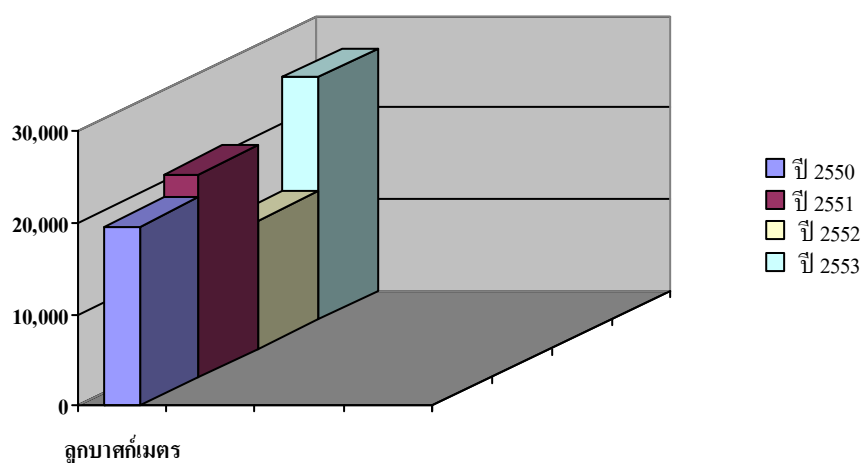
หลังจากมีอ่างเก็บน้ำ (พ.ศ.2531 – ปัจจุบัน)

หน่วยงานชลประทานเข้ามาจัดตั้งให้มีกลุ่มผู้ใช้น้ำในปี 2531 แต่เมื่อจัดตั้งได้สักระยะหนึ่งก็ละทิ้งไปทำให้กลุ่ม
ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองได้จึงเกิดปัญหาการบริหารจัดการที่ล้มเหลว และหน่วยงานชลประทานได้ฟื้นฟูขึ้น
ใหม่ในปี 2552 มีกฎระเบียบการใช้น้ำดังนี้

กติกา การบริหารจัดการน้ำตามรอบเวร ดังนี้

อาทิตย์, จันทร	ส่งน้ำ บ่อที่ 5,6,7,8 ฟังซ้าย
อังคาร, พุธ	ส่งน้ำ บ่อที่ 1,2,3,4 ฟังซ้าย
พฤหัสบดี, ศุกร์	ส่งน้ำ บ่อที่ 1,2,3,4 ฟังขวา
เสาร์	ใช้เมื่อจำเป็น

ทางหน่วยงานชลประทานได้เข้าไปสัมผัสกับตัวเกษตรกรในพื้นที่จึงได้รับรู้ปัญหาต่างๆ ในการใช้น้ำและ
ทางด้านการบำรุงรักษา หมู่บ้านขาดการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้การบริหารงานบกพร่อง ทาง
หน่วยงานชลประทานมีวิธีในการแก้ไขโดยเข้าไปสนับสนุนกิจกรรมการประชุมประจำเดือน ส่งเสริมกิจกรรมด้านการ
บำรุงรักษา และให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่อง ทำงานวิจัยท้องถิ่นและนำเครื่องมือต่างๆ มาใช้กับชุมชน
คือ การเก็บข้อมูลประวัติชุมชน การทำแผนที่ชุมชน จุดประสงค์ของการใช้เครื่องมือเหล่านี้เพื่อในชุมชนรับรู้ถึงวิถีชีวิต
และการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และให้เกิดจิตสำนึกกับผิชอบวางแผนเป็นสำคัญ และลดความ
ขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่

แผนภูมิแสดงปริมาณการใช้น้ำประจำปีจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของโครงการ พบว่า ไม่เคยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำในอ่าง มีแต่เพียงน้ำที่นำไปทำน้ำประปาในหมู่บ้าน จากแผนภูมิแสดงปริมาณการใช้น้ำประปาจากอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง จะพบว่ามีสัดส่วนการใช้น้ำสูงขึ้นตามลำดับตั้งแต่ปี 2550 – 2553 เมื่อน้ำหมดก็ให้ชาวบ้านเก็บน้ำไว้ใช้ ชาวบ้านจึงไม่ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ในช่วงปี 2554 ที่ผ่านมามีปัญหาน้ำแล้ง ชาวบ้านจึงได้ตระหนักและอยากดำเนินงานในระยะที่ 2 เพื่อนำแนวทางที่ได้ไปทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่มีเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางของโครงการในระยะที่ 1 ดังนี้

1. ช่วงเวลา 1 ปี (ม.ค. – ธ.ค. 2554) ที่ผ่านมามีสมาชิกผู้ใช้น้ำ ไม่มีปัญหาขาดการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากในช่วงปลายปีมีฝนตกในเดือน ตุลาคม ทำให้น้ำเต็มอ่าง และใช้ได้อย่างเพียงพอ สำหรับการอุปโภค บริโภค และการเกษตรในระยะเวลา 1 ปี ที่มวิจัยสังเกตปริมาณน้ำที่ล้นลงลำห้วยน้ำวาลเปรียงมีปริมาณน้อยลง ถ้าเปรียบเทียบกับในอดีตแล้ว น้ำที่ล้นออกจากอ่างมีปริมาณมากและล้นต่อเนื่องเป็นสัปดาห์ สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ การเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งนั้นมีผลมาจากการราคาสับปะรดที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ผลิตผลที่มีราคาสูงเป็นที่ต้องการของต่างประเทศ มีเกษตรกรหลายรายได้ผลตอบแทนสูง แต่เกษตรกรไม่ได้คำนึงถึงทรัพยากรของชุมชนที่สำคัญคือ “น้ำ” กำลังลดน้อยลง จากการเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก เช่น ขนุน

2. กรณีอ่างเก็บน้ำไม่สามารถปล่อยน้ำให้สมาชิกได้ ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการจัดการน้ำ โดยพิจารณาว่า หากปริมาณน้ำในอ่างลดลงก่อนถึงระดับที่กำหนด คือ ไม่สามารถส่งน้ำเพื่อการเกษตรได้ ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำจะแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้าถึงสถานการณ์น้ำในอ่างฯ พร้อมทั้งกำหนดวันปล่อยน้ำให้กับสมาชิกทราบ และมีข้อตกลงว่าไม่ให้สมาชิกสูบน้ำจากอ่างฯลงในคลองส่งน้ำเพื่อทำการเกษตร เพื่อเก็บน้ำที่เหลือไว้ทำประปาหมู่บ้าน

3. การแก้ไขปัญหาในกรณีที่ไม่มีน้ำสำหรับพืชที่ปลูกมากในพื้นที่ ได้แก่

- สับปะรด เป็นพืชที่ทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี หากไม่มีน้ำ พืชชนิดนี้สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องรดน้ำ หากมีความจำเป็นต้องใช้น้ำ ก็จะใช้น้ำจากลำห้วยธรรมชาติ
- ขนุน เป็นพืชที่เกษตรกรเริ่มเพิ่มพื้นที่การเพาะปลูกมากขึ้น ซึ่งขนุนจะใช้น้ำในปริมาณที่มากพอสมควร หากกลุ่มผู้ใช้น้ำไม่สามารถส่งน้ำให้ได้ เกษตรกรจะใช้น้ำจากลำห้วยธรรมชาติที่มีอยู่ และเกษตรกรบางรายและส่วนใหญ่ที่ปลูกขนุนจะมีบ่อกักเก็บน้ำไว้ และก็จะใช้น้ำในบ่อของตนเองอย่างประหยัด จากที่เคยใช้น้ำอาทิตย์ละครั้งก็อาจจะลดเหลือ 2 อาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสมเท่าที่จะเลี้ยงลำต้นไว้ได้
- มะพร้าว ส่วนใหญ่มะพร้าวที่ปลูกอยู่ในหมู่บ้านจะปลูกเป็นแนวเขตไร่ ริมห้วยหรือปลูกในที่ว่างเป็นลักษณะการปลูกเพื่อไว้กินในครัวเรือน ซึ่งมะพร้าวเป็นพืชที่ไม่ต้องดูแลมากและไม่ต้องรดน้ำ

4.4 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง

- จัดประชุมคณะกรรมการกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน อ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง เป็นประจำทุกเดือน
- จัดประชุมสมาชิกผู้ใช้น้ำ (ประชุมใหญ่) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และจัดประชุมสมาชิกผู้ใช้น้ำในกรณีฉุกเฉินเมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์เร่งด่วน เพื่อกำหนดกฎระเบียบในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน

- จัดการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์น้ำให้กับสมาชิกผู้ใช้น้ำ โดยจะจัดการประชุมในลักษณะเวทีสัญจรแบบไม่เป็นทางการตามบ้านของสมาชิกเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม
- จัดทำข้อมูล ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชน เพื่อเพิ่มเติมให้มีความเป็นปัจจุบันเสมอ รวมทั้งการเก็บข้อมูลพื้นฐาน เช่น ปริมาณน้ำในแต่ละสัปดาห์ ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำประปา แผนที่เคนดิน (เพิ่มเติม) ปริมาณความต้องการน้ำของการปลูกพืชแต่ละชนิด จำนวนและพื้นที่ถือครองของสมาชิก การสำรวจพื้นที่ต้นน้ำหรือแหล่งน้ำต้นทุนที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำน่วลเปียง เรียนรู้การคำนวณปริมาณน้ำที่คงเหลือในอ่างเก็บน้ำและปริมาณน้ำที่สูญเสียไป เป็นต้น เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการน้ำร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม
- พื้นฟูประเพณีการสวดขอฝน (ประเพณีการสวดมนต์ที่คนในชุมชนนิมนต์พระสงฆ์มาทำการสวดมนต์เพื่อขอฝน)
- ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ ทั้งในส่วนของทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของการใช้น้ำ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

ชุมชนบ้านหนองแก พื้นที่เดิมเป็นป่าไม้ และมีประชากรย้ายถิ่นฐานมาถางป่าจับจองพื้นที่เพื่อทำการเกษตรและอยู่อาศัยจากจังหวัดเพชรบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม ปทุมธานี และกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติและน้ำฝน แต่เมื่อการพัฒนาเข้ามาจากการปราบปรามคอมมิวนิสต์ในปี พ.ศ. 2511 ประกอบกับมีการตัดถนนเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้การเดินทางสะดวกจึงมีคนเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้น และมีการปลูกสับปะรดเพื่อจำหน่ายให้กับพ่อค้า แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงมีการขุดสระ รัช. ขึ้นมาใช้ ต่อมาในปีพ.ศ. 2518 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริกับอธิบดีกรมชลประทานให้พิจารณาจัดหาน้ำเพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ในเขตอำเภอ กุญบุรี (ปัจจุบันพื้นที่นี้อยู่ในเขตการปกครองของ อ.สามร้อยยอด) จ.ประจวบคีรีขันธ์ และในช่วงปีพ.ศ. 2518 – 2525 มีความแห้งแล้งในพื้นที่ จึงได้มีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงขึ้นมา (อ่างดิน) แต่ชาวบ้านจะต้องบรรทุกน้ำไปใช้เอง และในปีพ.ศ. 2530 ได้มีการปรับปรุงระบบส่งน้ำให้เป็นมาตรฐานเพิ่มขึ้น ทำให้ชาวบ้านมีการทำการเกษตรได้หลากหลาย

ต่อมาในปี พ.ศ.2532 ชุมชนประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ทำให้ประชาชนเกิดการทะเลาะเบาะแว้งไม่ทำตามกฎระเบียบในการส่งน้ำที่ตั้งไว้ ประกอบกับตำแหน่งประธานกลุ่มผู้ติดกับผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านในปี พ.ศ.2536 ผู้ใหญ่บ้านคนใหม่มารับช่วงต่อในด้านการบริหารจัดการน้ำแต่กลับไม่ได้เอาใจใส่ จึงทำให้การบริหารจัดการกลุ่มล้มเหลว ขาดการบำรุงรักษาลงส่งน้ำคลองส่งน้ำอุดตันการส่งน้ำเข้าแปลงเกษตรจึงมีปัญหา และหลังจากที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านจึงเปลี่ยนมาปลูกสับปะรดที่ใช้ให้น้อยลง มีการสร้างประป่าน้ำดิบส่งน้ำเพื่อใช้ในครัวเรือนในหมู่ที่ 3 และประปาของกรมอนามัยในหมู่ที่ 8 ต.สามกระทย อ.กุญบุรี ในปี พ.ศ.2552 - ปัจจุบัน เป็นพื้นที่นำร่องในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ บริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2552 ร่วมกันจัดตั้งกฎระเบียบในการส่งน้ำขึ้นอีกครั้ง แต่เนื่องจากชุมชนเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยทำให้ชาวบ้านแข่งขันกันทำมาหากินมากขึ้นความเป็นจิตสาธารณะเริ่มลดลงเรื่อยๆ ก่อความเสียหายต่ออาคารชลประทาน ทำให้เกิดการชำรุดเสียหาย วัชพืชปกคลุมคลองส่งน้ำ มีผลต่อการใช้น้ำเพื่อการเกษตร จึงนำกระบวนการงานวิจัยท้องถิ่นเข้ามาเป็นเครื่องมือในการปรับทัศนคติของคนในชุมชน

จากการศึกษาข้อมูลของชุมชนในส่วนของความสอดคล้องของปริมาณน้ำต้นทุนในช่วงที่สร้างอ่างเก็บน้ำเสร็จแต่ยังไม่มีระบบส่งน้ำ จะพบว่าอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงเป็นอ่างที่มีปริมาณน้ำต้นทุนค่อนข้างมากในทุกๆ ปี เกษตรกรจึงเปิดน้ำลงลำห้วยเพื่อทำการเกษตรเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ทำให้น้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำยังคงเหลือมาก แต่เมื่อมีการก่อสร้างระบบส่งน้ำเรียบร้อยสมบูรณ์ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรจึงมีมากขึ้น เนื่องจากปลูกพืชที่หลากหลาย เกษตรกรปล่อยน้ำตลอด 24 ชั่วโมงในฤดูแล้งประกอบกับปี พ.ศ.2536 มีปัญหาฤดูแล้งยาวนานทำให้ปริมาณน้ำต้นทุนลดลงอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจึงแก้ปัญหาโดยการทำกัลกน้ำจากอ่างเก็บน้ำลงยังคลองส่งน้ำเพื่อส่งน้ำเพื่อการเกษตรและลดการปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก เช่น เผือก มะนาว พริก และในช่วงปี พ.ศ.2538 - 2554 เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชจากพืชที่ใช้น้ำมากมาเป็นการปลูกสับปะรด ปลูกน้ำมัน และ ขางพารา มีการทำประป่าน้ำดิบประจำหมู่บ้าน บริหารจัดการโดยปล่อยน้ำเป็นรอบเวรเพื่อการเกษตรและมีการแบ่งการใช้น้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนดังนี้

- ปริมาณน้ำต้นทุน มากกว่า 80% สามารถปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง ข้าวโพด เผือก ผักและผลไม้ตามฤดูกาล ว่านหางจระเข้ ปลูก น้ำมัน ขางพารา ไร่

- ปริมาณน้ำต้นทุน 40%-80% สามารถปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง ข้าวโพด เผือก ผักและผลไม้ตามฤดูกาล ว่านหางจระเข้ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้
- ปริมาณน้ำต้นทุนน้อยกว่า 40% สามารถปลูกสับปะรดและยางพารา

สำหรับการบริหารจัดการน้ำของชุมชน ก่อนมีอ่างเก็บน้ำ (พ.ศ.2493 – 2530) ชาวบ้านต้องขึ้นจักรยานเอาภาชนะใส่น้ำไปพวงน้ำจากแหล่งน้ำที่อยู่ไกลออกไป หรือในทางด้านการเกษตรก็ต้องขุดบ่อด้วยแรงคนเพื่อกักน้ำฝนไว้ทำการเกษตร หรือรอให้ฝนตกเท่านั้น ทำให้ไม่มีพัฒนาการในด้านการเกษตร แต่หลังจากมีอ่างเก็บน้ำ (พ.ศ.2531 – ปัจจุบัน) เนื่องจากมีการปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีความต้องการของตลาดมากขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อแบ่งน้ำใช้ตามรอบเวร แต่ปัญหาที่พบคือถึงแม้จะแบ่งน้ำใช้ตามรอบเวรแล้ว แต่เกษตรกรยังขาดจิตสำนึกในการบำรุงรักษาอาคารชลประทาน มีการแก้ปัญหาโดยการเรียกกลุ่มมาประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักและหวงแหนสิ่งที่มีอยู่และส่งเสริมกิจกรรมด้านบำรุงรักษาบ่อขึ้นน้ำทีมโดย ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง และทางหน่วยงานชลประทานได้มีการพาเกษตรกรไปดูงานตามสถานที่ต่างๆ เพื่อนำเอาแนวคิดในการบริหารจัดการมาปรับใช้ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำของตน

ในส่วนของการบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทาน ก่อนมีอ่างเก็บน้ำ (พ.ศ.2493 – 2530) เนื่องจากยังไม่มีมีการก่อสร้างระบบส่งน้ำ ทางหน่วยงานชลประทานเมื่อสร้างอ่างเก็บน้ำเสร็จสิ้นก็ละทิ้งพื้นที่ออกไปไม่มีการสานต่อด้านการบริหารจัดการน้ำแต่อย่างใด แต่หลังจากมีอ่างเก็บน้ำ (พ.ศ.2531 – ปัจจุบัน) หน่วยงานชลประทานเข้ามาจัดตั้งให้มีกลุ่มผู้ใช้น้ำในปี 2531 แต่เมื่อจัดตั้งในสักระยะหนึ่งก็ละทิ้งไปทำให้กลุ่มไม่สามารถดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองได้จึงเกิดปัญหาการบริหารจัดการที่ล้มเหลว และหน่วยงานชลประทานได้ฟื้นฟูขึ้นใหม่ในปี 2552 มีกฎระเบียบกรใช้น้ำดังนี้

กติกา การบริหารจัดการน้ำตามรอบเวร ดังนี้

อาทิตย์, จันทร์	ส่งน้ำ บ่อที่ 5,6,7,8 ฝั่งซ้าย
อังคาร, พุธ	ส่งน้ำ บ่อที่ 1,2,3,4 ฝั่งซ้าย
พฤหัสบดี, ศุกร์	ส่งน้ำ บ่อที่ 1,2,3,4 ฝั่งขวา
เสาร์	ใช้เมื่อจำเป็น

รวมทั้งมีการลงพื้นที่เพื่อรับรู้ปัญหาต่างๆ ในการใช้น้ำและทางด้านการบำรุงรักษา หมู่บ้าน พบว่าขาดการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้การบริหารงานบกพร่อง จึงได้เข้าไปสนับสนุนกิจกรรมการประชุมประจำเดือน ส่งเสริมกิจกรรมด้านการบำรุงรักษา และให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่องร่วมกับชาวบ้านทำงานวิจัยท้องถิ่นและนำเครื่องมือต่างๆ มาใช้กับชุมชน คือ การเก็บข้อมูลประวัติชุมชน การทำแผนที่ชุมชน จุดประสงค์ของการใช้เครื่องมือเหล่านี้เพื่อในชุมชนรับรู้ถึงวิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และให้เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบหวงแหนเป็นสำคัญ และลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่

แผนที่ชุมชนบริเวณอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เมื่อทำแผนที่ชุมชนที่จัดทำรายละเอียดของพืชที่ปลูก ปริมาณการใช้น้ำ กลับพบว่าไม่เคยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำในอ่างเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่ชาวบ้านใช้ไป จึงทำให้การบริหารจัดการน้ำไม่สอดคล้องกับปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2554 ทีมวิจัยจึงกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำร่วมกันในระยะที่ 2 ประกอบด้วย การประชุมทีมงานและสมาชิกผู้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่องเพื่อรับทราบปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ผ่านการจัดเวทีสัญจรตามบ้านสมาชิก เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ทบทวนสร้างความเข้าใจในกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้าน สร้างจิตสำนึกเรื่องคุณค่าของน้ำให้กับคนในชุมชนและเยาวชนในพื้นที่ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับชนิด ปริมาณ พื้นที่ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ ปริมาณน้ำฝนและน้ำประปาที่มาจากอ่างเก็บน้ำ เพื่อเปรียบเทียบกับน้ำต้นทุน การฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมการสวดมนต์เพื่อขอน้ำฝน ควบคู่กับการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาแนวทางการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสมต่อไป

5.2 บทเรียนการวิจัย

5.2.1 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงานวิจัย

ตัวบุคคล

1. การวางแผนการทำงาน
2. ได้กระบวนการคิดก่อนพูด
3. ได้กล้าแสดงออก กล้าพูดต่อหน้าชุมชน
4. กล้าแสดงความคิดเห็นต่อหน้าผู้อื่น
5. ได้รู้จักอุปนิสัยของเพื่อนร่วมทีมวิจัยเพิ่มมากขึ้น
6. ได้รู้เรื่องราวในอดีตที่แตกต่างกับปัจจุบันทั้งที่เรื่องเดียวกัน และได้รู้ประวัติชุมชน
7. ได้ความสัมพันธ์กันเป็นกลุ่ม ได้ประสบการณ์
8. ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคนในกลุ่ม
9. ได้รู้จักหาเหตุ มาตอบผล เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร
10. รู้จักยอมรับความคิดเห็นคนอื่น (เอาใจเขามาใส่ใจเรา)
11. เกิดความเข้มแข็งในทีมวิจัย
12. รู้จักนำกระบวนการมาประยุกต์ใช้กับเด็กอย่างสร้างสรรค์
13. เรียนรู้การแบ่งบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย
14. รู้จักการคิด การวิเคราะห์ การแยกแยะ และการทำงานเป็นระบบ
15. รู้จักการแบ่งปันและการเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
16. ทีมงานต้องทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องจึงจะได้รับความร่วมมือจากชุมชน

ชุมชน

1. ได้รู้จักบทบาทของชุมชนอย่างชัดเจนมากขึ้น
2. ได้รู้ถึงประวัติศาสตร์ชุมชนร่วมกัน
3. ความคิดที่ชุมชนมีต่อหน่วยงานชลประทานดีขึ้น
4. คนในชุมชนได้รับทราบปัญหาและมองภาพปัญหาที่เกิดจากคนในชุมชนเองร่วมกัน
5. เกิดการอยากรู้ อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงของคนในชุมชน
6. ได้เรียนรู้การรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของคนในชุมชน
7. ชุมชนได้รับฟังปัญหาของคนในชุมชน

8. ได้เรียนรู้ว่าคนในชุมชนมีศักยภาพไม่ต่างจากคนอื่น
9. หากชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบหรือข้อบังคับคนในชุมชนก็มักจะไม่นับปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้นๆ
10. หากเราต้องการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมกับเราต้องทำให้พวกเขาเห็นถึงผลประโยชน์ที่พวกเขาจะได้รับ

หน่วยงาน

1. ได้เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน
2. ได้เรียนรู้ความคิดของผู้อื่นที่มีต่อองค์กรตนเอง
3. เรียนรู้ที่จะฟังปัญหาต่างๆมากขึ้นโดยไม่โต้แย้ง
4. ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานแบบเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันมากขึ้น
5. ชาวบ้านและตนเองต้องพึ่งพาตนเองก่อนหน่วยงาน หากเกินกำลังที่จะทำได้ จึงจะปรึกษาหน่วยงาน

5.2.2 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย

ตัวบุคคล (ทีมวิจัย)

1. มีการสื่อสารที่เป็นระบบระเบียบมากขึ้นเนื่องจากความคิดได้ถูกเรียบเรียงอย่างเป็นขั้นเป็นตอน
2. มีความรับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้น
3. มีทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าแบบเร่งด่วนได้ดีขึ้น
4. ปรับเปลี่ยนนิสัยจากไม่เคยรับฟังข่าวสาร เป็นสนใจใคร่รู้เรื่องราวข่าวสารต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปเพิ่มขึ้น
5. สามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ได้ประสบพบเห็นจากการไปอบรมในสถานที่ต่างๆ ให้ผู้อื่นฟังได้อย่างดี
6. กล้าที่จะแสดงออกต่อที่สาธารณะ
7. เป็นคนช่างสังเกตและตั้งคำถามกับตัวเองเสมอ
8. เสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม
9. รู้จักเพื่อนมากขึ้น เกิดสังคมใหม่ๆ เกิดเครือข่ายต่างๆ ที่มาเรียนรู้ร่วมกัน
10. มีระบบการคิดที่เป็นระบบและสามารถจับประเด็นในการประชุมได้ดีขึ้น

ทีมวิจัย

1. มีวินัย เคารพความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม
2. ฟังคนอื่นพูดให้จบก่อนแล้วจึงพูดเสริม
3. เห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น และให้อภัยซึ่งกันและกัน
4. เห็นความสำคัญของงานวิจัยว่าจะเดินไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้
5. รู้จักวิเคราะห์แนวความคิด ปัญหา หาทางแก้ไขปัญหา
6. มีใจอาสามากขึ้น ไม่ได้ถูกบังคับให้ทำ
7. ได้ คิด พูด แสดงออก เขียน อย่างมีส่วนร่วม
8. ได้รู้เรื่องราวในอดีตและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของอดีตถึงปัจจุบันในแต่ละหมู่บ้าน
9. ได้รู้ถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน
10. ได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงทำให้เห็นภาพการทำงานจริง
11. ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

12. เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตัวเอง และทุกคนในทีมวิจัย
13. มีความเห็นอกเห็นใจระหว่างกันภายในทีม
14. มีจิตสำนึกในการร่วมรักษาดูแลทรัพยากร อาคารสาธารณะต่างๆ เช่น อ่างเก็บน้ำ อาคารส่งน้ำ เป็นต้น

ชุมชน

1. คนในชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมากขึ้น
2. คนในชุมชนมีแนวคิดดีๆ เพิ่มขึ้น
3. คนในชุมชนมีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น
4. คนในชุมชนมีสำนึกรักบ้านเกิดของตนเองมากขึ้น
5. ความขัดแย้งในชุมชนลดลง
6. ชุมชนเล็งเห็นความสำคัญของสิ่งก่อสร้างที่เป็นสาธารณะมากขึ้น
7. มีการรวมตัวกันบำเพ็ญประโยชน์ส่วนรวมเพิ่มขึ้น
8. มีการเปิดรับความรู้จากแหล่งอื่นๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชนมากขึ้น
9. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ตัวของตนเอง เกิดความหวงแหนและอนุรักษ์มากขึ้น
10. ชุมชนร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็น ยอมรับ และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น
11. คนในชุมชนให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวทีมวิจัย
12. หน่วยงานเปิดโอกาสและยอมรับการมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น

หน่วยงาน

ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานของทีมวิจัยเพิ่มขึ้น

5.2.3 กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างทีมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนงานวิจัย

ทีมวิจัย (ตัวบุคคล)

1. ทีมวิจัยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี
2. มีความกระตือรือร้นในการจัดเวทีและประสานงานด้านต่างๆ
3. ทีมวิจัยให้ความสำคัญในทุกขั้นตอน และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนจนสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้เมื่อจำเป็น

ชุมชน

1. ทีมวิจัยสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลในชุมชนได้เป็นอย่างดีนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลของชุมชน
2. ทีมวิจัยให้ความสำคัญกับคนในชุมชนและสามารถถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นสู่ชุมชนได้เป็นอย่างดี
3. คนในชุมชนเฝ้าสังเกตการดำเนินงานของทีมวิจัยอยู่ตลอด
4. คนในชุมชนปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้มีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบนั้น

หน่วยงาน

1. ส่งเสริมและเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับทีมวิจัย
2. หน่วยงานต่างร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนกระบวนการวิจัยในทุกขั้นตอน
3. เห็นคุณค่าของงานวิจัยท้องถิ่นและนำกระบวนการบางอย่างไปประยุกต์ใช้กับงานอื่นๆ

4. คนในชุมชนต้องลุกขึ้นมาช่วยเหลือตัวเองก่อนที่จะให้หน่วยงานมาช่วย
5. หน่วยงานสามารถสนับสนุน ข้อมูลองค์ความรู้ต่างๆ บุคลากร ทุน

5.3 ปัญหาการวิจัย

1. ทีมวิจัยไม่มีคนชี้แนะแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. ทีมวิจัยทอดทิ้งเป็นบางครั้ง
3. ทีมวิจัยขาดประสบการณ์ด้านการจัดบันทึก
4. ทีมวิจัยมีเวลาว่างไม่ตรงกัน
5. การสื่อสารระหว่างกันในทีมงาน และคนในชุมชนยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร
6. ทีมวิจัยยังไม่มีประสบการณ์ด้านการตั้งคำถามแบบเชื่อมโยงข้อมูลให้เห็นเป้าหมายไม่ชัดเจน

5.4 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต

ทีมวิจัย (ตัวบุคคล)

- นักวิจัยควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- เข้าพื้นที่ศึกษาข้อมูลให้ลึกซึ้ง
- ทีมงานควรเป็นคนช่างสงสัย ช่างซักถามตั้งคำถามอยู่เสมอ
- มีความอดทนต่อความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน
- สร้างความเข้าใจกับตนเองและทีมงานอยู่เสมอ
- ทีมงานต้องมีการพบปะพูดคุยกันทั้งที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตามอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

(แม้ไม่มี กิจกรรมใดๆ ก็ตาม)

ชุมชน

- ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้สถานการณ์ปัญหาและค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- คนในชุมชนควรถ่ายทอดปัญหาและสร้างการเรียนรู้เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน
- นักวิจัยควรเข้าถึงชุมชนให้มากที่สุด เพื่อเรียนรู้บริบทพื้นที่ ผู้คน และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
- ทีมวิจัยต้องทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คนในชุมชนมั่นใจ และตั้งตัวอยู่เสมอ

หน่วยงาน

- ควรให้การสนับสนุนทั้งในงบประมาณและองค์ความรู้ที่สำคัญด้านการชลประทานและการเกษตร
- ควรสนับสนุนองค์ความรู้เดิม หรือองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ
- ควรสนับสนุนบุคลากร เพื่อเข้ามาสนับสนุนการบริหารงานในชุมชนและสนับสนุนในด้านอื่นๆ

ทีมพี่เลี้ยง

- ควรให้กำลังใจ และคำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง
- ควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทั้งองค์ความรู้และเทคนิคต่างๆ ในการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- ควรเข้าพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพราะทีมวิจัยยังขาดประสบการณ์การทำงาน

ภาคผนวก

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีภาคผนวก ดังนี้

- ก. สรุปรายงานการประชุม
- ข. ภาพกิจกรรมของโครงการ

ก. สรุปรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุม

การเตรียมความพร้อมในการจัดเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการฯ
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

วันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2554

ณ ศาลอเนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จ้ำตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ จุนราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลียนเตี้ยะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาชา
11. นางพัชรี เป้นเหมือน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศिला รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ
15. นายบุญชู พูลอู่	16. นายชุมพล เลหาวัฒนาวณิชย์

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ จ้ำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมประชุม และให้ทีมงานแนะนำตัวเอง ดังนี้

- นายณรงค์ จ้ำตัว : ผมนายณรงค์ จ้ำตัว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 บ้านหนองแก และประธานกลุ่ม
ผู้ใช้น้ำนาวัลเปรียงเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยฯ
- นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล : ผมอนันต์ เกษมสุขไพศาล เกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้านหนองแกเป็น
คณะทำงานครับ
- นายวัลลพ จุนราชา : ผมวัลลพ จุนราชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และเกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้านหนอง
แก เป็นคณะทำงาน
- นายทวี ปัญญาหาญ : ผมนายทวี ปัญญาหาญ แพทย์ประจำตำบลไร่ใหม่และเกษตรกรหมู่ที่
3 บ้านหนองแก เป็นคณะทำงาน
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ทิพวรรณ ปัญญาหาญ หรือแอ๊ด เป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ
แผน อบต.ไร่ใหม่ เป็นคณะทำงานค่ะ
- น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง : ดิฉัน น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง ชื่อเล่น หมู เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขและ
เกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้าน หนองแก เป็นคณะทำงานค่ะ
- นางจำปี เลียนเตี้ยะ : ป้าชื่อ จำปี เลียนเตี้ยะ สมาชิก อบต. ไร่ใหม่และเกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้าน
หนองแก เป็นคณะทำงาน
- นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์ : ผม มนัส ประดิษฐ์ทรัพย์ เกษตรกร หมู่ที่ 3 บ้านหนองแก เป็น
คณะทำงาน

น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา : ดิฉัน น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา ชื่อเล่น น้ำ เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล อบต.ไร่ใหม่ เป็นคณะทำงานค่ะ

นายสมศักดิ์ อานอาษา : ผม สมศักดิ์ อานอาษา เป็นสมาชิกอบต.ไร่ใหม่ และเกษตรกร หมู่ที่ 3 บ้านหนองแก เป็นคณะทำงาน

นางพัชรี เป็นเหมือน : ดิฉัน นางพัชรี เป็นเหมือน ชื่อเล่น ตี๋ ค่ะ อาสาสมัครสาธารณสุขและเกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้าน หนองแก เป็นคณะทำงานค่ะ

นางนิตยา จำยอด : ชื่อ นิตยา จำยอด ชื่อเล่น ป้าเขียว อาสาสมัครสาธารณสุขและเกษตรกร หมู่ที่ 3 บ้าน หนองแก เป็นคณะทำงาน

นายศิลา รูปหล่อ : ผม ชื่อ ศิลา รูปหล่อ ชื่อเล่น หมู เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและเกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้านหนองแก เป็นคณะทำงานครับ

น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ : ชื่อกัลย์ลภัส ปัญญาหาญค่ะ ชื่อเล่น อ้อ เป็นนักประสานงานชุมชนชลประทานโครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์

นายบุญชู พูลอู่ : ผมชื่อ บุญชู พูลอู่ เป็นหัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 โครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์ ที่ปรึกษาโครงการฯ

นายชุมพล เลหาวัฒนาวณิชช์ : ผม ชุมพล เลหาวัฒนาวณิชช์ เป็นหัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 โครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์ ที่ปรึกษาโครงการฯ

นายณรงค์ จ้ำตัว : ครับทุกคนก็ได้แนะนำตัวกันไปแล้ว ก็คงคุ้นหน้าคุ้นตากันดี เพราะส่วนใหญ่ก็อยู่ในพื้นที่นี้ทั้งนั้น จากที่เราได้คิดโจทย์วิจัย และได้ร่วมกันทำโครงการวิจัยชุมชน เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ควรเป็นอย่างไร ต่อไปเราก็ต้อง ดำเนิน การตามแผนงานของเราที่ได้วางไว้ คือ จัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการให้ผู้ใช้น้ำทราบปัญหาอยู่ที่ว่า จะทำเวทีแบบไหนและอธิบายอย่างไรให้ทุกคนที่มาร่วมเวทีเข้าใจว่าเราจะทำอะไรและอยากมาช่วยเราใครมีความเห็นอย่างไรก็เสนอมา จะได้แลกเปลี่ยนกันได้

นายบุญชู พูลอู่ : ผมจะนำข้อมูลที่เป็นประวัติของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงมานำเสนอผ่านโปรเจกเตอร์ ให้ผู้ร่วมประชุมเห็นความเป็นมาของอดีตก่อนจะมาเป็นอ่างเก็บน้ำฯ ในปัจจุบัน โดยนำวัสดุอุปกรณ์จากโครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาช่วยนำเสนอ และให้คุณพิมล หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำมาช่วยเป็นวิทยากรให้ก่อน ทุกคนคิดว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ที่ประชุม : เห็นว่าเหมาะสม เพราะจะได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เห็นอดีตและประวัติความเป็นมาก่อนที่จะมาเป็นอ่างเก็บน้ำฯ ในปัจจุบัน

น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ : เรื่องข้อมูลที่จะนำเสนออีกจะเป็นคนเตรียมข้อมูลนี้เองค่ะ

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : กลุ่มเป้าหมายของเรามีใครบ้าง จำนวนกี่คน

นายณรงค์ จ้ำตัว : ที่ผมคิดไว้ โดยประมาณ 30 คน ซึ่งจะเป็นผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตรและใช้น้ำประปา ตั้งแต่อ่างเก็บน้ำฯ จนถึงบ้านผู้ใช้น้ำประปา หลังสุดท้าย เป็นบ้านของ น.ส.นวลกนก การะเวก

- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ส่วนเรื่องประสานงานอยากให้ทุกคนช่วยกันผู้ใหญ่ว่าจะได้แบ่งเบาผู้ใหญ่ว่าบ้าง
- นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์ : ให้แบ่งเป็นโซนไปเลย โซนบนจนถึงโรงเรียน ให้ผู้ช่วยวัดลพ กับ พี่วิเลตโรงเรียนไปจนถึงบ้านผมๆดำเนินการเองส่วนที่เหลือให้ อบต.สมศักดิ์ กับ ผู้ใหญ่ดำเนินการ ใครจะเสนออย่างอื่นอีกก็ได้
- ที่ประชุม : เห็นว่าเหมาะสม
- นายชุมพล เลหาวัฒนาวณิช : หน้าที่อื่นๆ ก็มอบหมายงานกันเลยแล้วกัน
- นายบุญชู พูลอู่ : อันดับแรก ผู้ที่จะเป็นวิทยากรใครจะเป็นผู้กล่าวคนแรก
- น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ : เราจะเชิญนายก อบต.ไร้ใหม่มาร่วมเวทีด้วย อ้อจะเป็นคนกล่าวเชิญนายกเปิดการประชุมก่อน แล้วผู้ใหญ่ก็เปิดประเด็น
- นายณรงค์ จำตัว : ผมว่าให้หัวหน้ากล่าวนำต่อจากผม โดยผมจะกล่าวเชิญหัวหน้าบรรยายต่อหลังจากที่ผมแนะนำทีมจบ
- นายบุญชู พูลอู่ : ครับ ผมจะพูดต่อจากผู้ใหญ่ ถึงเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของโครงการ และจะให้คุณพิมลช่วย อธิบายเสริม
- นายทวี ปัญญาหาญ : ผมจะช่วยต่อให้ต่อจากคุณพิมล และให้ผู้ใหญ่เป็นคนสรุปอีกครั้ง ในระหว่างบรรยายไปก็จะซักถามผู้เข้าร่วมเวทีบ้าง เพื่อจะให้เขาได้มีส่วนร่วมกับเรา
- นายณรงค์ จำตัว : เราได้แนวทางเรื่องวิทยากรแล้ว ต่อไปก็เป็นเรื่องสถานที่ที่เราจะจัดแบบไหนกัน แล้วใครจะรับผิดชอบเรื่องสถานที่
- นายศิลา รูปหล่อ : เรื่องสถานที่ ผม พี่วัดลพ และพี่สมศักดิ์ จะจัดให้ และจะเป็นแบบด้วยหรือครึ่งวงกลม เพราะจะได้มองเห็นกันทุกคน
- นายณรงค์ จำตัว : เรื่องวัสดุอุปกรณ์ จัดบันทึกรายงานการประชุม อาหาร ใครจะรับผิดชอบส่วนไหน
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : วัสดุอุปกรณ์ในการนำเสนอ ชลประทานฯ เป็นผู้นำมา ส่วนที่เหลือเดี๋ยวแอ๊ดเป็นคนเตรียมมา บันทึกรายงานการประชุมมอบให้น้าเป็นผู้บันทึก และทีมงานทุกคนก็บันทึกด้วย
- น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา : เรื่องรายงานการประชุมน่าจะเป็นผู้รับผิดชอบและจะพิมพ์รายงานมาให้ผู้ใหญ่ทุกครั้งที่มีการประชุม
- นางนิตยา ขำยอด : เรื่องอาหารป่ากับตักจะเป็นผู้ทำ แอ๊ดก็จัดการมาให้ว่าจะทำอะไรบ้าง
- นายณรงค์ จำตัว : สรุปว่าทุกคนก็มีหน้าที่ตามที่แบ่งงานไปแล้ว ก็คงจะเป็นวันที่ 28 พฤศจิกายน 2553 เวลา 18.00 น. ที่เราจะทำเวทีกัน ใครมีอะไรจะเพิ่มเติมหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ขอขอบคุณทุกคนที่มาประชุมกันในวันนี้

ปิดประชุม เวลา 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

คณะทำงานโครงการวิจัยฯ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมเวทีสร้างความรู้เข้าใจการดำเนินโครงการ
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน่วลเปียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ	22. นางสุดใจ เขียนบรรดิษฐ์
2. นางอำไพ บุญผดุง	23. นางพิมพ์กานต์ แก้วเผือก
3. นางจำเนียร สังข์เครือ	24. นายสมโภชน์ คำงาม
4. นายเพิ่ม จันทร์บำรุง	25. นางจันทร์แรม จำเริญ
5. นายสมบัติ แป้นเหมือน	26. น.ส.ฉันทนา เลี้ยวเดี๋ย
6. นางบุญมา จำเริญ	27. นางละม่อม เกตุษา
7. น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง	28. นายทวี ปัญญาหาญ
8. น.ส.พนมพร สุขสมัย	29. น.ส.นวลกนก การะเวก
9. นายสำรวย ชันทอง	30. นายวัลลพ ภูนาราช
10. นางสาวลี ชุมรักษา	31. นายจำเนียร ทับเกตุ
11. นายบุญล้อม ขำยอด	32. นางกานดา สิงห์คง
12. นายบุญยั้ง แก้วกันต์	33. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา
13. นายศิลา รูปหล่อ	34. นางอุบล จันทร์บำรุง
14. นางพัชรี แป้นเหมือน	35. นายจำเริญ สมบูรณ์
15. นายสมศักดิ์ อานอาษา	36. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
16. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์	37. นางทองเรือง เจริญทอง
17. น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ	38. นายสมพงศ์ พันอินทร์
18. นายชุมพล เลหาะวัฒนาวณิช	39. นายณรงค์ ลิ่มเจริญ
19. น.ส.อรทัย พูลอู่	40. นายพิมล สกุลดิษฐ์
20. นายบุญชู พูลอู่	41. นายณรงค์ ใจั่ว
21. นางปิยะนันท์ สะอู่	42. นายทรงยศ หวังเกษม

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นางสาวกัลย์ลภัส ปัญญาหาญ นักประสานงานชุมชนชลประทาน โครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กล่าวเชิญนายณรงค์ ลิ่มเจริญ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ กล่าวเปิดการประชุมเวทีสร้างความรู้เข้าใจการดำเนินโครงการวิจัยท้องถิ่น

วาระที่ 1 เรื่องที่แจ้งให้ทราบ

นายณรงค์ จำตัว

(ผญ. หมู่ที่ 3 บ้านหนองแก)

: กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน พร้อมนำเสนอว่าการประชุมในวันนี้เป็นการจัดเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการของทีมงานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้ใช้น้ำ และเพื่อให้ทราบว่าทีมงานวิจัยจะดำเนินโครงการวิจัยในพื้นที่ โดยมีคณะทำงานดังนี้

1. นายณรงค์ จำตัว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านหนองแก ประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย
2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล รองประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นคณะทำงาน
3. นายวัลลพ ภูนราชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านหนองแก เลขานุการกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นคณะทำงาน
4. นายทวี ปัญญาหาญ แพทย์ประจำตำบล ที่ปรึกษากลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นคณะทำงาน
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ เป็นคณะทำงาน
6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง เลขานุการกลุ่มสตรีอาสา หมู่ที่ 3 สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
7. นางจำปี เลียนเตี้ยะ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ เจริญญีกกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นคณะทำงาน
8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์ สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นคณะทำงาน
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ เป็นคณะทำงาน
10. นายสมศักดิ์ อานอาษา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ เป็นคณะทำงาน
11. นางสาวกัลย์ลภัส ปัญญาหาญ นักประสานงานชุมชนชลประทานโครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นคณะทำงาน
12. นางพัชรี เปิ่นเหมือน อาสาสมัครสาธารณสุข, สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นคณะทำงาน
13. นางนิตยา ขำยอด กลุ่มสตรีแม่บ้าน สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นคณะทำงาน
14. นายศิลา รูปหล่อ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านหนองแก สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เป็นคณะทำงาน ซึ่งคณะทำงานทั้งหมดนี้จะเข้าไปดำเนินโครงการวิจัยในพื้นที่ เพื่อศึกษาการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงตั้งแต่อดีต เพื่อให้กลุ่มผู้ใช้น้ำได้

เห็นความสำคัญ สามารถใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และผมขอ
แนะนำวิทยากรจากโครงการ

ชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3 ท่าน คือ

1. นายบุญชู พูลอู่ หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1
2. นายชุมพล เลหาวัฒนาวณิชย์ หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2
3. นายพิมล สกุลดิษฐ์ หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำ

ในการนี้ผม ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 โครงการ
ชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อธิบายถึงขั้นตอนการดำเนินงาน
ให้ทราบต่อไป

วาระที่ 2 ขี้แจงขั้นตอนการดำเนินงาน

นายบุญชู พูลอู่

: สวัสดีทุกท่านที่เข้าร่วมประชุมในวันนี้ สำหรับขั้นตอนในการดำเนิน
(หน.ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1)โครงการวิจัยที่ทีมคณะวิจัยจะดำเนินการคือ
ขั้นแรก จัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจพร้อมกับประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายหรือ
กลุ่มผู้ใช้น้ำทุกท่านได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ ขั้นที่สอง คณะทีมวิจัย
จะเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามข้อมูล ในการนี้ผมขอให้ทุกท่าน
โปรดให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมา
ศึกษา นำไปวิเคราะห์สรุปผล และจะนำผลสรุปที่ได้ไปจัดเวทีคืนข้อมูลให้ทุกท่าน
ได้ทราบ และกลุ่มผู้ใช้น้ำทุกท่านจะร่วมกันกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ อ่าง
เก็บน้ำน้ำวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้มีการใช้น้ำได้อย่างทั่วถึง ไม่
ขาดแคลน และเกิดประโยชน์สูงสุดกับคนในชุมชนพร้อมนี้ ผมขอเชิญผู้เข้าร่วม
ประชุมทุกท่านได้ดูวิดิทัศน์ ซึ่งเป็นข้อมูลและภาพของกลุ่มผู้ใช้น้ำในอดีต

นายพิมล สกุลดิษฐ์

: สวัสดีผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน จากการที่ท่านได้ดูและรับฟังข้อมูล
(หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำ)ทั้งหมด ท่านเข้าใจ และทราบหรือไม่ว่าทีมคณะวิจัยเข้ามา
ทำอะไร และทำอะไรบ้าง

ตัวแทนผู้เข้าร่วมประชุม

: เข้าใจบ้าง คือเข้าใจว่าทีมงานจะมาหาข้อมูลเรื่องการใช้น้ำของหมู่บ้าน
แต่ยังไม่เข้าใจว่างานวิจัยคืออะไร ทำอย่างไร ทำไมถึงต้องทำ

นายพิมล สกุลดิษฐ์

: โครงการนี้ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยให้นัก
ประสานงานชุมชนของโครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ นางสาว
กัลย์ลักษ์ ปัญญาหาญ ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ดำเนินการประสานงาน ร่วมกันศึกษา
ข้อมูล ประวัติ ความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยโครงการชลประทาน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ทำความตกลงกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
หรือ สกว. ในการดำเนินงาน ซึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวนโครงการที่
ต้องดำเนินการทั้งสิ้น 9 โครงการ แต่โครงการวิจัยของอ่างเก็บน้ำน้ำวัลเปรียงนี้เป็น
โครงการนำร่อง เมื่อทำเสร็จสมบูรณ์จะเป็นแบบอย่างและแนวทางให้กับโครงการ
อื่นๆที่เหลือในการดำเนินงานต่อไป

นายทวี ปัญญาหาญ

: เล่าความเป็นมาของการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียงว่า ในอดีตแหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค ชาวบ้านต้องไปขอน้ำจากชาวบ้านป่าดง ชื้อบ้าน “แป๊ะลึง” ซึ่งอยู่ห่างไกลมาก และก็นำน้ำบางส่วนจากอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียง แต่เนื่องจากชาวบ้านได้ย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่กันเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ชาวบ้านจึงได้ช่วยกันขุดบ่อขึ้นมา และต่อมาหน่วยงาน รพช.ได้เข้ามาขุดสระน้ำให้ จนถึงปี พ.ศ. 2518 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริกับอธิบดีกรมชลประทานในการสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียงเพื่อสนองพระราชดำริและช่วยเหลือผู้ปลูกพืชไร่ และได้ก่อสร้างคลองส่งน้ำระยะทาง 3,300 เมตร จนถึงปี พ.ศ. 2531 ได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้น เพื่อบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียง จนมาถึงปัจจุบันชาวบ้านมีน้ำใช้ตลอดทั้งการเกษตรและในครัวเรือน แต่เนื่องจากปัจจุบันปริมาณน้ำเริ่มไม่เพียงพอ จนประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง น้ำไม่พอใช้ จึงอยากให้ทุกคนมองถึงอนาคตว่าเราจะทำอย่างไร เพื่อที่จะได้มีน้ำใช้ได้ตลอด ไม่เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ ปัญหาการจัดรอบเวรน้ำ และเกิดความขัดแย้งในชุมชน ทั้งหมดนี้คือวัตถุประสงค์ที่ต้องการชี้แจงให้ทุกคนเข้าใจ และเป็นสาเหตุให้ทีมคณะวิจัยต้องเข้ามาทำการวิจัยนี้

นายพิมล สกุลศิษฐ์

: ที่ประชุมพอที่จะเข้าใจวัตถุประสงค์และที่มาของการดำเนินโครงการนี้หรือไม่ ท่านใดมีปัญหาหรือข้อสงสัย สามารถถามได้เลยครับ

นายบุญชู พูลอู่

: ขอความร่วมมือให้ทุกท่านตระหนักถึงความสำคัญของโครงการวิจัยนี้เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำฯ และการใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพ

นายพิมล สกุลศิษฐ์

: ทุกท่านรู้สึกอย่างไรบ้างจากข้อมูลที่ได้รับฟังในวันนี้ ท่านใดมีความเห็นเพิ่มเติมเสนอมาได้ครับ

ตัวแทนผู้เข้าร่วมประชุม

: รู้สึกว่าหมู่บ้านมีความสามัคคี พร้อมเพรียงกันดี และอธิบายเพิ่มเติมว่าในอดีตต้นน้ำของอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียงมาจากพุนผิง

นายพิมล สกุลศิษฐ์

: ท่านต้องการให้หมู่บ้านมีความสามัคคี พร้อมเพรียงเหมือนภาพในอดีตหรือไม่

ที่ประชุม

: ทุกคนลงความเห็นว่ายอยากให้หมู่บ้านมีความสามัคคี พร้อมเพรียง พร้อมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงในการดำเนินงานโครงการวิจัยในครั้งนี้

นายบุญชู พูลอู่

: ขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านช่วยประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยนี้แก่ผู้ใช้น้ำท่านอื่นๆ ด้วย

นายทวี ปัญญาหาญ

: ขอให้ทุกท่านโปรดช่วยกันศึกษาเอกสารประวัติ ความเป็นมาแผนงานที่ทีมวิจัยได้แจกจ่ายให้ เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลและเมื่อมีปัญหาจะได้สอบถามได้

นายณรงค์ จำตัว

: เมื่อทุกท่านเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนี้แล้ว ขั้นตอนไปทีมคณะวิจัยจะเข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้าน ผมขอความกรุณาทุกท่านโปรดให้ความร่วมมือให้ข้อมูลที่เป็นจริงกับทีมงาน เพื่อจะได้ นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์สรุปผลได้

อย่างชัดเจน และจะได้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

วาระที่ 3 เรื่องอื่นๆ

นายณรงค์ จำตัว

: ผอ.ข่าวประชาสัมพันธ์การพัฒนาทำความสะอาดคลองส่งน้ำและการพัฒนาสองข้างทางเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2553 และขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาเข้าร่วมประชุมในวันนี้ เมื่อไม่มีใครสอบถามปัญหาหรือข้อข้องใจประการใด ผมขอปิดการประชุมในครั้งนี้

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

คณะทำงานโครงการวิจัยฯ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ประชุมสรุปถอดบทเรียนหลังทำเวทีสร้างความเข้าใจการดำเนินโครงการวิจัยท้องถิ่น

ประเด็น

- วันนี้ทำอะไรได้บ้าง

1. ชี้แจงได้ตรงตามวัตถุประสงค์
2. มีสื่ออุปกรณ์งูใจ
3. จัดรูปแบบเวทีเหมาะสม
4. สามารถคุมทีมได้
5. การประสานงานได้ทั่วถึง ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความร่วมมือ

- ข้อบกพร่อง/ปัญหา

1. รูปแบบเวทีเป็นทางการมากเกินไป ชาวบ้านไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
2. การแบ่งบทบาทหน้าที่ยังไม่เด่นชัด ทีมคณะวิจัยยังไม่เข้าใจแผนงานที่แน่ชัด
3. การนำเสนอข้อมูล และการบันทึกเหตุการณ์ยังไม่เป็นรูปธรรม ทำให้ตรวจสอบข้อมูลและทบทวน

ข้อมูลยาก

4. ต้องกระตุ้นและส่งคำถามให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลเพิ่มมากขึ้น
5. ขาดการประชุมกลุ่มย่อย

- แนวทางแก้ไข

1. จัดเวทีให้เป็นกันเองมากขึ้น
2. แบ่งบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน
3. มีการบันทึกขึ้นกระดานชาร์ต เพื่อให้เป็นรูปธรรม และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและร่วมกันคิด
4. มีการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันบ่อยขึ้น

- สิ่งที่ต้องทำต่อไป

1. จัดประชุมกลุ่มย่อยแบ่งบทบาทหน้าที่ในวันที่ 6 ธันวาคม 2553 เวลา 18.00 น. ณ ศาลา

เอนกประสงค์บ้านหนองแก

2. จัดเวทีสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายที่เหลือในวันที่ 9 ธันวาคม 2553 เวลา 18.00 น. ณ ศาลา

เอนกประสงค์บ้านหนองแก

มติที่ประชุมพร้อมนำข้อบกพร่องไปปรับใช้ในการจัดเวทีครั้งต่อไป

บันทึกรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจการดำเนินโครงการ
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2553

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จ้ำตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ อนุราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกึ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเตี้ยะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี เป้นเหมือน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัส ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ จ้ำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว : การทำเวทีของเราที่ผ่านมาแล้ว 1 เวที ซึ่งก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่ต้องปรับปรุง จากการที่เราได้สรุปถอดบทเรียน สำหรับวันนี้เราจะต้องมาแก้ไขอะไรบ้าง

นายทวี ปัญญาหาญ : เวทีเราครั้งที่ผ่านมาเป็นทางการมากเกินไป เราต้องปรับรูปแบบเวทีใหม่ พุดแบบไม่ต้องมีไมล์ นั่งแบบเดิม โดยพวกเรานั่งสลับร่วมกับผู้เข้าร่วมเวที การพุดคุยต้องเป็นแบบแลกเปลี่ยนกับผู้ร่วมเวทีให้มากขึ้น ต้องตั้งเป้าหมายไว้ประมาณว่าต้องการอะไรจากเวทีบ้าง แบ่งข้อการพุดข้อมูลกันในทีม ต้องทำทีมกันเองภายในกลุ่ม ซึ่งครั้งนี้ชลประทานจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ขึ้นแรกเราก็จะพุดถึงความเป็นมาที่ต้องมาทำงานนี้และบอกวัตถุประสงค์ให้ทราบ พุดให้เขาเห็นว่าอ่างฯ นี้มีความสำคัญอย่างไรกับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่อาจจะกล่าวถึงสถานการณ์น้ำในปัจจุบัน และถามกับชาวบ้านว่าเข้าใจไหมว่างานวิจัยคืออะไร ทำทำไม ทำแล้วจะได้อะไรบ้าง

นายณรงค์ จ้ำตัว : ตอนแรกผมก็จะบอกวัตถุประสงค์ว่าพวกเรามาทำอะไร บอกประวัติคร่าวๆของอ่างเก็บน้ำฯ พุดไปถึงสถานการณ์ภัยแล้งในจังหวัด และก็ถามชาวบ้านให้ช่วยกันคิด และตอบปัญหากรณีที่ไม่มีน้ำใช้และไม่มีอ่างเก็บน้ำฯ

นายทวี ปัญญาหาญ : ผมก็จะอธิบายต่อไปจากผู้ใหญ่ ถึงเรื่องความสำคัญของน้ำที่มีต่อชีวิตประจำวันของเรา พร้อมทั้งคำถามให้ผู้ร่วมทีมได้ตอบบ้าง

น.ส.กัลย์ภัส ปัญญาหาญ : ทุกคนในทีมต้องทำให้เขามีส่วนร่วมกับเรามากที่สุด เขาจะได้ไม่เบื่อ

นายณรงค์ จ้าตัว

: ขณะทำเวที เมื่อตรงไหนติดขัดก็ให้ทุกคนในทีมช่วยกัน พูดเชื่อมโยงข้อมูลกัน พยายามถามให้เขาได้พูดคุยกับเราให้มาก ถ้าเขาออกนอกประเด็นเราก็พยายามดึงเขากลับมา สรุปคือ เราตั้งเป้าหมายของทีมไว้ว่า สร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ โดยคำถามที่จะถามคือ

- น้ำมาจากไหน
- ใช้น้ำทำอะไรบ้าง
- ถ้าไม่มีน้ำจากอ่างเก็บน้ำฯ จะใช้น้ำจากที่ไหน
- ถ้าไม่มีน้ำจะอย่างไร

เราทุกคนในทีมต้องช่วยกันนำคำถามเหล่านี้มาถามชาวบ้านให้เขาได้คิดและตอบคำถามร่วมกับเรา ส่วนเรื่องงานอื่นหน้าที่ยังคงเหมือนเดิม คือ เชื้อว ตัก ทำอาหาร หมูผู้ช่วย สมศักดิ์ มนต์ วัลลพ จัดเตรียมสถานที่ น้ำ จดบันทึก ทำรายงานการประชุม แอ๊ด ทำรายงานการเงิน อ้อเตรียมอุปกรณ์อื่นที่ต้องใช้ ที่เหลือก็ช่วยๆ กันทำ หวังว่าเวทีนี้คงจะดีกว่าครั้งที่แล้ว เป็นกันเองมากขึ้น ใครมีความเห็นอะไรเพิ่มเติมไหม

มติที่ประชุมทีม

: ไม่มี

ปิดประชุม 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

คณะทำงานโครงการวิจัยฯ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้าตัว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจการดำเนินโครงการวิจัยท้องถิ่น
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2553

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.พรนิภา โตเปลี่ยน	19. น.ส.เรณู ชันมัน
2. นางเรียน แดงอ่อน	20. นายสมชาย ชันมัน
3. นางจันทรา ดวงผาสุก	21. นางฉอ้อน นวมวิจิตร
4. นางจิตติพร ชื่นใจ	22. น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง
5. นางสมแป้น เทศนา	23. นางสาวฝน โพธิ์แจ่ม
6. นายสมจิต สมานไทย	24. นางประทุม ชุมรักษา
7. นายสมศักดิ์ ชุมรักษา	25. นายวัลลพ ฉุนราชา
8. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล	26. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ
9. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา	27. นายศิลา รูปหล่อ
10. นางนิตยา จำยอด	28. นางพัชรี แป้นเหมือน
11. นายทวี ปัญญาหาญ	29. นายบุญยั้ง แก้วกันท์
12. นางจำปี เลียนเตี้ยะ	30. นายสาธิต วงษ์สวรรค์
13. นายบัญชา เล็กเจริญ	31. นายรัตนเขต ดีหอม
14. นายอำนาจ หนาสอน	32. นางวันดี แก้วรัก
15. นายสมศักดิ์ แก้วรัก	33. นางเจลิขะ แยมสมุทร
16. นายยอด วรรณวงษ์หา	34. นายบุญลือ กรประเสริฐ
17. นายประชุม ชื่นชม	35. นายณรงค์ จ้าตัว
18. นายสมศักดิ์ อานอาษา	36. น.ส.นวลกนก การะเวก

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนแนะนำตัวเอง และกล่าวเปิดประชุมโดยนายณรงค์ จ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยท้องถิ่น เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

ชี้แจงการดำเนินงานโครงการวิจัย

นายณรงค์ จ้าตัว

: สวัสดีผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ผมขอขอบคุณทุกท่านที่ร่วมมือกันในการพัฒนา ลอกวิษ์พืชคลองส่งน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงในรอบปีที่ผ่านมา ที่ขอเชิญทุกท่านมาประชุมในวันนี้ เพื่อชี้แจงว่าจะมีทีมวิจัยท้องถิ่นเข้ามาดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งก็เป็นคนในพื้นที่บ้านเรา ทีมจะเข้ามาทำงานวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ก็

ต้องขอความร่วมมือให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานครั้งนี้ด้วย ซึ่งอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชดำริให้สร้างขึ้น เพราะเห็นว่าในพื้นที่นี้มีการทำการเกษตรพืชไร่เป็นจำนวนมาก แต่มักประสบปัญหาในฤดูแล้งไม่มีทั้งน้ำสำหรับใช้อุปโภคบริโภค แหล่งน้ำที่มีอยู่ก็ไกลจากที่อยู่อาศัยมาก ดังจะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้ปริมาณน้ำฝนมีน้อยลงทุกวัน จากปีก่อนฝนตกในช่วงพฤษภาคม – พฤศจิกายน แต่ปีนี้ฝนน้อย จนทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของเราประสบปัญหาภัยแล้งอย่างมาก โดยเฉพาะในตัวเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีปัญหาไม่มีน้ำประปาใช้ จึงขอชวนทุกคนมาร่วมกันคิดหาแนวทางว่าจะทำอย่างไรให้พื้นที่ของเรามีน้ำใช้ตลอด ไม่มีปัญหาแย่งน้ำกันใช้ ขอถามก่อนว่าใครเข้าใจบ้างว่างานวิจัยคืออะไร ใครทราบพอจะตอบได้บ้าง

- ผู้เข้าร่วมประชุม : 1. งานวิจัยคือการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ในเรื่องที่เราสนใจ
2. การวิจัยคือการตั้งคำถาม ทำทำไม ทำเพื่ออะไร
3. การวิจัยเรื่องนี้คือต้องการรู้ว่ามีน้ำเท่าไร ประชากรใช้น้ำเท่าไร
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ที่ทุกคนเข้าใจก็ถูกต้อง อธิบายแบบง่ายๆ งานวิจัย เป็นการหาแนวทางวิธีการ ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในงานวิจัยนี้
- น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ : เราจะมีการลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่เรื่องการใช้น้ำ ว่าใช้น้ำทำอะไรบ้าง และก็จะมีการประชุมในครั้งต่อไปอีก
- นายทวี ปัญญาหาญ : ในวันนี้เชิญทุกคนมาเพื่อที่จะพูดคุยกันแบบเป็นกันเอง เมื่อใครมีความเห็นอย่างไรก็เสนอความคิดมาได้ ก่อนอื่นก็ขอเล่าความเป็นมาของโครงการวิจัยนี้ก่อน เพื่อให้ทุกคนได้ทราบ เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2552 ทางสำนักงานชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้เชิญให้ไปร่วมลงนามความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยหรือ สกว. กับสำนักงานโครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีโครงการทั้งหมด 9 โครงการที่ต้องดำเนินงาน แต่อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงเป็นโครงการนำร่องจึงต้องทำก่อนโครงการอื่น และเพื่อให้โครงการที่เหลือเป็นแนวทางในการทำงานต่อไป จึงอยากให้ทุกคนคิด ทบทวนว่าเมื่อก่อนเราลำบากไม่มีน้ำ แต่ ณ ปัจจุบันนี้เราโชคดี มีน้ำใช้ตลอด และถ้าในอนาคตฝนไม่ตก น้ำในอ่างฯแห่งนี้ เราจะใช้น้ำได้จากที่ไหน ใครมีความเห็นเพิ่มเติมได้นะครับ ขอเชิญพี่ทุเรียนลองเล่าว่าเมื่อก่อนเราใช้น้ำกันอย่างไร แล้วตอนนี้เป็นอย่างไรร
- ผู้เข้าร่วมประชุม : เมื่อก่อนลำบากมาก ต้องไปเข็นน้ำที่ป่าดง ทางก็ลำบาก วันหนึ่งเข็นน้ำประมาณ 3-5 เทียวต่อวัน แทบจะไม่ต้องได้ทำงานกันเลยพอมีอ่างฯ ก็สามารถหาปลาได้ มีน้ำใช้ มีน้ำประปาใกล้บ้าน
- นายทวี ปัญญาหาญ : ในหลวงทรงเห็นว่า ในพื้นที่นี้ควรมีอ่างเก็บน้ำไว้เพื่อใช้ในการเกษตร และพืชไร่ ผมก็ขอยกย่องผู้ที่เสียสละพื้นที่ในการขุดอ่างเก็บน้ำนี้ และอยากให้ทุก

คนรักและวางแผนพร้อมช่วยกันรักษา และให้ความสำคัญ เพราะการดำเนินชีวิตในแต่ละวันของเราต้องมึนน้ำเป็นส่วนสำคัญไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาหาร ใช้ดื่มกิน อาบชำระร่างกาย รวมทั้งการทำพิธีกรรมต่างๆ ก็ต้องใช้น้ำทั้งสิ้น ก็อยากสร้างความเข้าใจให้พี่น้องทุกท่าน และหาแนวทางว่าเราจะทำอย่างไรให้อยู่ด้วยกันได้ โดยไม่มีปัญหาเรื่องน้ำ ใครมีข้อเสนอเรื่องใดหรือไม่

น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ

: เรานั่นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดให้เห็นปัญหาของชุมชนเอง และหาแนวทางแก้ไข โดยไม่ต้องรอหน่วยงานราชการ ให้ชุมชนสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง

นายทวี ปัญญาหาญ

: ทุกท่านพอเข้าใจที่มาและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยนี้หรือไม่ แสดงความคิดเห็นได้ครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม

: เข้าใจบ้าง อยากให้เราทุกคนเห็นว่าน้ำในอ่างฯ มีความสำคัญ ถ้าไม่มีน้ำจะทำให้เราเดือดร้อนกันมาก และให้เราทุกคนช่วยกันหาทางว่าจะทำอย่างไรไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องน้ำในหมู่บ้าน และมีน้ำใช้ตลอดไป

นายณรงค์ จ้าตัว

: เมื่อทุกท่านเข้าใจแล้วว่าทีมวิจัยเรามาทำอะไรในพื้นที่ ขึ้นต่อไปทีมคณะวิจัยจะเข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้าน ผมขอความกรุณาทุกท่านโปรดให้ความร่วมมือ และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้สละเวลามาประชุมในวันนี้

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

คณะทำงานโครงการวิจัยฯ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้าตัว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

ประชุมสรุปถอดบทเรียนหลังทำกิจกรรม

เป้าหมายของเวทีนี้คือ ?

ความคิดเห็นในทีม

1. สร้างความเข้าใจ เราสร้างความเข้าใจอะไร?
2. สร้างการมีส่วนร่วม
3. แสดงความคิดเห็น
4. เรากำลังจะทำอะไร
5. เข้าใจในเนื้องานที่เราจะทำ

ชาวบ้านเข้าใจไหม?

ข้อเสียของทีม

เชื่อมโยงเนื้อเรื่องให้สามารถไปตั้งเป็นคำถามไม่ได้

ความรู้สึกในทีม

น้ำ	สนุก ได้พูด ได้แสดงความคิดเห็น
ผู้ใหญ่ณรงค์	ชาวบ้านเข้าใจมากขึ้น ไม่สนุก เกรียด
หมู (กิ่งแก้ว)	รู้สึกว่าชาวบ้านเริ่มรู้ปัญหา
ทวี	ดีขึ้น ชาวบ้านพูดคุยกะเรา
จำปี	งง
นพ	เกรียด ตอบไม่ได้
อนันต์	ยังไม่คุ้นเวที
หมู (ศิลา)	ชาวบ้านกล้าพูด แสดงออก ตอบคำถาม
ตึก	ชาวบ้านเข้าใจน้อยคน
แอ๊ด	สนุกดี ลุ้นระทึก (ว่าจะผ่านไปไม่ได้ไหม ดีหรือเปล่า)

สรุป ทีมงานเริ่มกล้าพูดกล้าแสดงออก

เรียนรู้อะไรจากเวที

* ชาวบ้านไม่สนใจ เข้าใจน้อย	* เรื่องไม่ตรงประเด็น
* นาน (ระยะเวลา)	* ชาวบ้านเบื่อ
* ไม่มีสิ่งจูงใจ (เกมส์ รำวง)	* จำนวนคนมากไป
* วัสดุอุปกรณ์ไม่พร้อม	* บทบาทหน้าที่ไม่ชัดเจน (ยังทำหน้าที่ไม่ดีพอ)

บันทึกรายงานการประชุมทีมโครงการวิจัยท้องถิ่น
แนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554
ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จ้ำตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเดียะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี เป้นเหมื่อน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ จ้ำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว : วันนี้เราจะคุยเรื่องที่จะทำต่อไป จากเวทีที่แล้ว สำหรับแผนงานต่อไปที่ต้องทำกันเราจะทำอะไรต่อไป

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : เวทีต่อไป เราจะทำเวทีเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ ความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

นายณรงค์ จ้ำตัว : คิดว่าเวทีนี้คงจะสนุกกว่าเวทีที่ผ่านมา เพราะถามเรื่องที่ชาวบ้านเขาารู้ชื่อน่าจะไม่เครียด

นายทวี ปัญญาหาญ : เวทีนี้เราจะจัดรูปแบบอย่างไร อย่างแรกเราน่าจะเปลี่ยนสถานที่ดูใหม่ ผมคิดว่าจะเป็นศาลาหอฉันที่วัดบ้านหนองแกใครคิดว่าที่อื่นเหมาะสมมากกว่านี้ไหม

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล : ใช้นั่งกับพื้นตามสบายหรือครับ

นายทวี ปัญญาหาญ : น่าจะเป็นแบบนั้น เพราะเป็นกันเอง แบบสบายๆ ดี ดูไม่เป็นทางการ

มติประชุมทีม : มีความเห็นว่าสถานที่ดังกล่าวมีความเหมาะสม

นายณรงค์ จ้ำตัว : แล้วเราจะเริ่มเวทีแบบไหน

นายทวี ปัญญาหาญ : ลำดับแรกผมจะกล่าวเปิดเวทีแบบง่ายๆ พร้อมชี้แจงว่า เวทีนี้เป็นเวทีเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ ความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงสภาพพื้นที่ ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนในอดีตถึงปัจจุบัน โดยให้ทุกคนร่วมกันสอบถามเป็นรายบุคคลว่า ลุง ป้า หรือพี่ อยู่ที่ไหน ย้ายมาเมื่อไร เมื่อก่อนทำอาชีพอะไร แล้วย้ายมาอยู่ที่นี้ทำอาชีพอะไรประมาณนี้

- น.ส. กิ่งแก้ว ขันทอง : เราน่าจะตั้งคำถามไว้เป็นประเด็นหลักเลยดีกว่า แล้วถ้าข้อไหนเสริมได้เราค่อยเพิ่มเติม
- น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา : เราจะตั้งอะไรเป็นคำถามหลักๆ บ้าง เป้าหมายของเวทีเราคือ เก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
- นายณรงค์ จ้ำตัว :
 1. มาอยู่ที่นี้ พ.ศ.อะไร/ถามที่มาของบ้านหนองแก
 2. ย้ายมาจากที่ไหนจังหวัดอะไร
 3. ย้ายมาที่ทำอาชีพอะไรตอนแรก
 4. ใช้น้ำจากที่ไหน
- แล้วใครจะเพิ่มเติมอะไรก็ถามเพิ่มต่อไป
- น.ส.กัลย์ภัส ปัญญาหาญ : เราจะนัดกลุ่มตั้งแต่บ้านใคร แล้วนัดกี่คนดี
- นายศิลา รูปหล่อ : นัดกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 15 คนก่อนไหม รวมกับทีมแล้ว ก็มีหลายคนอยู่
- น.ส.กัลย์ภัส ปัญญาหาญ : เริ่มจากที่ไหนก่อน
- นายณรงค์ จ้ำตัว : น่าจะเริ่มจากบ้านป่าด้า ลุงกวย และที่บ้านโกสัวจัดกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุหน่อย เพื่อจะได้เล่าประวัติเรื่องราวต่างๆ ได้
- นายทวี ปัญญาหาญ : แล้วหน้าที่อื่น ใครรับผิดชอบอะไรบ้าง
- นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล : คงเป็นหน้าที่เดิมหรือเปล่า
- นายณรงค์ จ้ำตัว : ใครอยากจะทำบ้างไหม หรือคิดว่าหน้าที่นี้ไม่เหมาะสมกับตัวเอง
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : คงเป็นหน้าที่เดิมกัน ก็แบ่งเป็นเรื่อง
- อาหาร ก็เป็นน้ำเชียวกับพี่ตึก
 - หนังสือเชิญ อุปกรณ์ เอกสารต่างๆ ก็เป็น แอ๊ด
 - ประสานงานกับชลประทานและ สกว. เป็น อ้อ
 - ประสานงานกับชาวบ้านพี่หมู
 - เปิดประเด็นเวที ผู้ใหญ่
 - ดำเนินเวทีต่อก็เป็น ลุงทวี โดยทีมช่วยกันถาม
 - บันทึกรายงานการประชุม เป็นน้ำ
 - ชื่นขาร์ท แอ๊ด
- ที่คนในทีมถามกันก็ให้ช่วยกันจดบันทึก เพื่อจะได้นำมาสรุปถอดบทเรียน
- นายณรงค์ จ้ำตัว : ใครอยากจะทำบ้างไหม หรือคิดว่าหน้าที่นี้ไม่เหมาะสมกับ
- น.ส.กิ่งแก้ว ขันทอง : เราน่าจะให้เด็กๆ เข้ามาร่วมเวทีด้วย ให้มาพร้อมกับ ปู่ ย่า หรือ ตา ยาย เขาจะได้มารับรู้ประวัติความเป็นมา ความยากลำบากในอดีต และปลูกฝังจิตสำนึกในการดูแลรักษาหรือเห็นคุณค่าของน้ำ
- มติประชุมทีม : มีความเห็นว่าเหมาะสม ที่เชิญเด็กๆ มาร่วมเวทีด้วย
- นายณรงค์ จ้ำตัว : เราก็ก่อนเวทีสร้างความเข้าใจ กันมาแล้ว แม้ว่าเวทีที่ผ่านมาอาจจะยังไม่ค่อยได้อะไรมากนัก แต่สิ่งที่สังเกตได้ก็คือทีมเราเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง จาก

คนที่ไม่เคยแสดงออกอะไร ก็เริ่มกล้าทำ กล้าแสดง ชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือดี
หวังว่าทีมงานคงจะเดินต่อไปแบบนี้เรื่อยๆ แล้วเวลาที่เราทำวันไหนกันดี

น.ศ.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ

: เป็นวันที่ 6 มีนาคม 2554 ค่ะไหม ใครมีงานอะไรด่วนหรือเปล่าสถานที่ ณ
ศาลาหอฉันท์ วัดบ้านหนองแก

มติประชุมทีม

: มีความเห็นว่าเหมาะสม

นายณรงค์ จำตัว

: วันนี้คุยกันมานานแล้วมีใครมีอะไรเพิ่มเติมไหม เมื่อไม่มีก็ขอบคุณทุก
คนที่มาประชุมในวันนี้

ปิดประชุม เวลา 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

คณะทำงานโครงการวิจัยฯ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

**บันทึกรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและการเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่
ความเป็นมาวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์**

วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาหอดันท์ วัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางทองเรือง เจริญทอง	19. นายศิลา รูปหล่อ
2. นายสมโภชน์ คำงาม	20. นางสุพร โอแก้ว
3. นายสมบัติ เป้นเหมือน	21. นายเพิ่ม จันทร์บำรุง
4. นายบุญมี จุนราชา	22. นางประทุม ชุมรักษา
5. นางเรียน แดงอ่อน	23. นางจำปี เลียนดียะ
6. นางถนอม ไม้เทศ	24. นางละไม ไม้เทศ
7. นางละม่อม เกตุษา	25. นายสำรวย ชันทอง
8. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล	26. นายบุญชู พูลอู่
9. นายชุมพล เลาหวัดนาวณิชย์	27. นายพิมล สกุดศิษฐ์
10. นายณรงค์ จ้าตัว	28. น.ส.กัลย์ภัต ปัญญาหาญ
11. นายสมพงษ์ ปิยะจันทร์	29. นางอัญชลี หุจันทรภรณ์
12. นายบุญอิง แก้วกันท์	30. นายศิริวัฒน์ คันทาส
13. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ	31. น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง
14. นายทวี ปัญญาหาญ	32. นางพัชรี เป้นเหมือน
15. นางนิตยา จำยอด	33. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา
16. นายวัลลพ จุนราชา	34. ค.ญ. ปุณณนุช เกษมสุขไพศาล
17. นายบุญศรี จันวิสัย	35. ค.ญ. นฤมล เป้นเหมือน
18. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์	36. น.ส.พรนิภา โตเปลี่ยน

เริ่มประชุมเวลา 19.00 น.

นายทวี ปัญญาหาญ ผู้ทำทีมวิจัย กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมประชุมพร้อมแนะนำตัวผู้เข้าร่วมประชุมจากโครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และให้ทุกคนในที่ประชุมแนะนำตัว พร้อมอธิบายเพิ่มเติมว่าที่เชิญทุกคนมาร่วมประชุมในวันนี้ เป็นการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยน เล่าประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตในอดีตก่อนย้ายมาอยู่ที่อำเภอสามร้อยยอด พร้อมถามผู้เข้าร่วมประชุมว่าเมื่อก่อนอยู่ที่จังหวัดไหน ทำอาชีพอะไรบ้างและย้ายมาที่นี่เมื่อปีไหนความเป็นอยู่เป็นอย่างไรบ้าง

นายทวี ปัญญาหาญ : ป้าดำมาอยู่ที่นี้ พ.ศ.อะไร ย้ายมาจากที่ไหน

นางละม่อม เกตุษา : เมื่อก่อนลำบาก เดิมอาศัยอยู่จังหวัดนครปฐม ย้ายมาประมาณ พ.ศ. 2507 อาชีพเดิมขายขนมจีน ทำนา มาอยู่ที่นี้ตอนแรกอยากกลับบ้านมาก ถนนหนทางลำบาก

นายทวี ปัญญาหาญ : ป้าทুমมาอยู่ที่นี้ พ.ศ. อะไร พอจะจำได้ไหม

นางประทุม ชุมรักษา : จำไม่ได้ว่าประมาณไหน แต่มาเมื่อตอนอายุ 18 ปี ตอนนีก็ 68 ปีแล้ว ก็ประมาณ 50 ปีมาแล้ว

นางทุเรียน แดงอ่อน : มาอยู่ที่นี้ก็ประมาณ 40 กว่าปีมาแล้ว มาจากนครปฐมเช่นกัน เมื่อก่อนที่นี่ไม่มีน้ำกิน น้ำใช้ วันหนึ่งต้องไปเข็นน้ำวันละ 7 เทียว โดยใช้จักรยานพ่วงปั๊บน้ำใส่

นายทวี ปัญญาหาญ : แล้วความเป็นอยู่เมื่อก่อนกับตอนนี้ เทียบกันแล้วเป็นอย่างไรบ้าง

นางทุเรียน แดงอ่อน : เมื่อก่อนลำบากกว่าจะได้น้ำมา ต้องไปเข็นไกล แต่เดี๋ยวนี้มีน้ำประปาอยู่

ผู้สูงอายุ (ป้าเรียน) : หน้บ้านเปิดมาก็ได้ใช้น้ำสบายขึ้นเยอะ

ผู้เข้าร่วมประชุม : ผมมาอยู่ที่นี้ตอนประมาณ พ.ศ. 2500 เดิมมาตัดไม้ผาล่าน เพื่อเอาไปแลกข้าวสาร

นายบุญรี จันวิสัย(ลุงศรี) : ความเป็นอยู่เมื่อก่อนลำบาก ถนนหนทางเป็นทางเกวียน เป็นล่องล้อรถ แต่เดี๋ยวนี้สิ่งอำนวยความสะดวกมีมากขึ้น ความเป็นอยู่สะดวกสบายขึ้น

นายบุญมี จุนราชา : ในอดีตจะหาน้ำใช้ลำบาก แต่ฝนตกดี ตกเยอะปัจจุบันสิ่งอำนวยความสะดวกเยอะ แต่ฝนไม่ค่อยตกแล้งนานกว่าทุกๆ ปี

นายทวี ปัญญาหาญ : ผมขอถามผู้เข้าร่วมประชุมอีกรุ่นหนึ่งก็แล้วกัน ก็ถามรุ่นเด็กขึ้นมาอีกหน่อย อนันต์ว่า ใช้น้ำจากที่ไหนตั้งแต่เด็กๆ

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล : ตั้งแต่เด็กก็มีน้ำใช้จากบ่อที่บ้าน มีบ่อบรอง มีสระน้ำที่บ้าน

นายสำรว ขันทอง : ผมขอเล่าประวัติเพิ่มเติม เดิมผมย้ายมาอยู่ที่นี้ตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน 2493 มี(ลุงวอย) บ้านทั้งหมด 12 หลังคาเรือน มาจากจังหวัดนครปฐม เมื่อก่อนพื้นที่ที่ส่วนใหญ่ปลูกนุ่น สะหุง เป็นพืชหลักแล้วก็รับจ้างวันละ 8 บาท เมื่อก่อนสะหุงกิโลละ 2.50 บาท นุ่นกิโลกรัมละ 50 - 60 สตางค์ จะไปตลาดนัดก็ไกลถึงสถานีรถไฟสามร้อยยอด ออกไปตั้งแต่ตีสี่ กลับถึงบ้านก็บ่าย บางบ้านที่มีรถจักรยานก็ไปรด ที่ไม่มีก็เดิน เมื่อก่อนของกินไม่ค่อยแพง ขายกันแบบกองๆ เหมาะๆ ปลาทุกิโลกรัมละ 1.50 บาท แต่ไม่ค่อยขายกันเป็นกิโลกรัม ขายแบบเหมาะๆ ส่วนใหญ่ จะไปหาน้ำกินน้ำใช้แต่ละครั้งก็ลำบาก ต้องไปซื้อปั๊บน้ำไว้ใส่น้ำ ใส่อ่างไม่ได้เวลาเข็นหรือพ่วงมันจะแตกหมด เพราะถนนหนทางเมื่อก่อนไม่ค่อยดี

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : เมื่อก่อนฝนตกบ่อยไหม

นายสำรว ขันทอง : บ่อยครั้ง มีฝนทุกเดือนไม่เว้นแม้แต่ช่วงฤดูร้อน

(ลุงวอย)

นายทวี ปัญญาหาญ : ถามลุงโศดบ้างว่า ย้ายมาที่นี่ช่วงไหน และมาจากจังหวัดอะไร

นายสมโภชน์ ค้างาม : เดิมอาศัยอยู่ที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ย้ายมาพ.ศ.อะไรไม่แน่

(ลุงโศด)	ชัด เมื่อก่อนน้ำกินน้ำใช้ ใช้จากลำห้วย และหนองน้ำที่พอมิ
นายทวี ปัญญาหาญ	: เดือน มีนาคม ปี พ.ศ. 2510 ที่ผมมาอยู่ที่นี่ ในลำห้วยมีแต่ฝุ่นแล้ว ไม่มีน้ำ เหลืออยู่
นายสำรวย ชันทอง	: ช่วงหลังมีการตัดไม้มากขึ้น ฝนเลยไม่ค่อยตก แต่ในลำห้วยบางส่วนก็ยัง มีน้ำอยู่บ้าง บางทีขุดไปยังมีน้ำซึมขึ้นมา ส่วนที่ดินเงินก็ไม่มีน้ำ
นายทวี ปัญญาหาญ	: ที่ประชุมก็ฟังหลายๆท่านเล่ามาแล้ว ผมก็ขอให้ผู้ใหญ่ณรงค์ ได้เล่าความเป็นมา ประวัติ ชีวิตความเป็นอยู่บ้าง เพราะผู้ใหญ่ก็มาอยู่มานานแล้วและเป็น ผู้ปกครองที่นี่
นายณรงค์ จ้าว	: ผมมาจากจังหวัดนครปฐม ประมาณปี พ.ศ.2500 อดีตลำบากมาก ถนนหนทางเป็นล่องลึกการใช้ในสมัยนั้น เขามีดแม็กพาไปหาบน้ำ โด่ขึ้นก็ไปกับพี่สาวไปเจนน้าที่บ้านไร่เก่า ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร เวลาเดินต้องใช้เชือกผูกโยงเพื่อลาไว้ เพราะทางลำบาก เมื่อก่อนเวลาฝนต้งแล้วก็จะตกเลยตกหนักมาก และนาน ปัจจุบันอากาศแปรปรวนฝนไม่ค่อยตกต้งแล้วก็ไม่ตก แล้งลงทุกๆ ปี
นายบุญยิ่ง แก้วกันท์	: ทำไมผู้ใหญ่ถึงมาอยู่ที่สามร้อยยอด ไม่อยู่ที่ราชบุรี เพชรบุรี ทั้งที่มันใกล้กว่า
นายณรงค์ จ้าว	: พอได้มีญาติมาอยู่ที่นี่ แต่มาอยู่หลังจากการจับจองพื้นที่แล้ว สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ก็ยังเป็นป่าอยู่ มีสัตว์ป่าที่เห็นบ่อยก็คือเก้ง แต่ต้นไม้ก็ถูกตัดไปเยอะ
น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา	: ทำไมชาวบ้านถึงเรียกชุมชนนี้ว่าบ้านหนองแก
นายสำรวย ชันทอง	: ที่เรียกว่าบ้านหนองแก เพราะเมื่อก่อนมีพรานชื่อว่า “พร้อม” เป็นคน นาวัวเปรียง มาพบหนองน้ำเล็กๆอยู่แห่งหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นแหล่งน้ำกินน้ำใช้ มีสัตว์ ป่ามาดื่มกินกันมากมาย และมีต้นสะแกขึ้นอยู่มากมายบริเวณนั้น ป้าอดมาจับจอง ที่กับลุงกวยและมีความเห็นว่าน่าจะอนุรักษ์แหล่งน้ำนี้ไว้ จึงเรียกชื่อว่า “บ้านหนองสะแก”หรือบ้านหนองแกในปัจจุบัน
น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ	: เมื่อก่อนมีแหล่งน้ำในหมู่บ้านตรงไหนบ้าง
นายสำรวย ชันทอง	: มีหนองตะลุ่มนก ที่เป็นแหล่งน้ำและมีนกหลายชนิดมาลงกินน้ำ ชาวบ้านได้ใช้ ตะลุ่มดักนกที่หนองน้ำนั้นเป็นจำนวนมากที่นั่น จึงเรียกกันว่า “หนองตะลุ่มนก” ซึ่งปัจจุบันอยู่ใกล้บ้านยายเนียง การสมสิน และบางส่วนก็ กลายเป็นถนนไปข้างแล้ว และแหล่งน้ำอีกแห่งก็คือ “หนองกระทุ่ม” ซึ่งมีต้น กระทุ่มขึ้นอยู่ รอบๆ หนองน้ำนั้นเวลาลงไปดักน้ำต้องตัดต้นกระทุ่มเพื่อทำเป็น บันไดลงไปที่ดักน้ำ จึงเรียกว่า “หนองกระทุ่ม” ปัจจุบันอยู่ข้างบ้านลุงศรี
น.ส.กัลย์ภัต ปัญญาหาญ	: ทำไมจึงสร้างศาลเจ้าตรงบริเวณที่ปัจจุบัน
นายสำรวย ชันทอง	: ที่สร้างศาลเจ้าตรงนั้นเพราะเมื่อก่อนไม่มีที่ทำบุญจึงสร้างศาลาไว้ทำบุญ กัน เนื่องจากวัดอยู่ไกล ต่อมาเมื่อผู้ทรงศีลมาอยู่ที่ศาลานั้น ผู้คนส่วนใหญ่เลยไป ทำบุญที่นั่น สภาพพื้นที่โดยรอบเมื่อก่อนก็เป็นป่าทึบ ที่ดินส่วนใหญ่เป็นเอกสาร สก.1 หรือ น.ส.3 ก ต่อมาได้มีการสร้างสำนักสงฆ์ ชื่อ “กุลมาศ ราษฎร์บำรุง”ในปี พ.ศ.2511 ซึ่งเป็นชื่อของนายอำเภอที่ปกครองดูแลตอนนั้น และได้เปลี่ยนเป็นวัด

บ้านหนองแกในปี พ.ศ. 2513 ในสมัยนั้นมีคอมมิวนิสต์เข้ามาอยู่อาศัยกับชาวบ้านในพื้นที่ และได้มีการสร้างถนนสาย รพช. ในปี พ.ศ. 2512 เข้ามาในหมู่บ้าน และก็มีไฟฟ้าในเดือนกันยายน พ.ศ. 2523 มีการสร้างอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง โดยได้พาปลัดจังหวัดเข้าไปดูพื้นที่ แหล่งต้นน้ำที่พุนดินาด และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานดำเนินโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงขึ้น ที่เรียกชื่อนี้เพราะว่าปลายน้ำไหลไปจบที่บ้านนาวัลเปรียง

นายทวี ปัญญาหาญ

: ผมขอถามความรู้สึกเด็กๆหรือเยาวชนที่มาประชุมด้วยแล้วกันว่าเมื่อก่อนสมัยปู่ ย่า ตา ยาย ใช้น้ำลำบากมาก แล้วตอนนี้เราเป็นอย่างไร มีความเป็นอยู่อย่างไร

เด็กๆ/เยาวชน

: สมัยก่อนปู่,ย่า,ตา,ยายลำบากมาก ต้องไปเข็นน้ำไกล แต่ตอนนี้พวกเรามีน้ำประปาใช้ตลอดไม่ลำบากเหมือนเมื่อก่อน

นายทวี ปัญญาหาญ

: ในอดีตที่ผ่านมาเราลำบากเรื่องน้ำกินน้ำใช้ ปัจจุบันสบายขึ้นมา มีน้ำประปาใช้ แต่สภาพปัจจุบันไม่เหมือนเมื่อก่อน ฝนไม่ตกเหมือนเคย และถ้าใครได้ติดตามข่าวสารก็อาจจะเคยได้ยินพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่าในอนาคตประเทศไทยจะเกิดวิกฤตเรื่องน้ำ จะเกิดการแย่งน้ำกันใช้ ถ้าสมมุติว่าในอนาคตน้ำไม่มี น้ำน้อยไม่พอใช้ คิดว่าจะเป็นอย่างไร แล้วเราจะใช้น้ำจากที่ไหน

นายสำราญ ชันทอง

: สมมุติว่าน้ำในอ่างแห้ง เราก็อาจจะต้องย้อนไปเป็นเหมือนเดิมก็ต้องไปเข็นน้ำจากบ้านป่าดงลึก เหมือนตอนย้ายมาอยู่ใหม่ๆ

นายทวี ปัญญาหาญ

: ปีนี้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของเราสถานการณ์ภัยแล้งเป็นอย่างไรบ้าง ผมขอให้ เจ้าหน้าที่จากชลประทานเป็นผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม

นายพิมล สกุดดิษฐ์

: ภาพรวมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แล้งมากในรอบ 20 ปี ต้องมีการปล่อยน้ำแบบรอบเวร ที่มีวิกฤตหนักคืออ่างเก็บน้ำคลองบึง ในอนาคตต้องอาศัยน้ำจากกฤษฎีซึ่งแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ในอนาคตข้างหน้าว่าปัญหานี้ต้องเป็นปัญหาใหญ่แน่ๆ เพราะเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด โดยรวมแล้วผลกระทบเกิดจากภาวะโรคร้อนขึ้น เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนไปเป็นสังคมเมืองกันมากขึ้น และใช้น้ำกันอย่างไม่ประหยัด ไม่เห็นคุณค่า

นายทวี ปัญญาหาญ

: ที่เรามาคุยกันวันนี้เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลความเป็นอยู่กันและพูดคุยรวมไปถึงเรื่องสถานการณ์น้ำ การใช้น้ำ และภัยแล้ง ซึ่งบ้านเราโชคดีที่ได้รับประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงทำให้เรามีน้ำใช้ตลอด และยังไม่เกิดวิกฤตเรื่องน้ำ ที่ทีมวิจัยได้เชิญทุกท่านมาพูดคุยกันเพื่อเป็นการให้ทุกท่านได้พูดคุยถึงความเป็นมา วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และให้ทุกท่านร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็นว่าในอนาคตถ้าเราไม่มีน้ำ เกิดปัญหาแย่งน้ำกันใช้ และเราทุกคนจะมีแนวทางใดในการแก้ปัญหา จึงเป็นสาเหตุให้พวกเราต้องทำวิจัย เพื่อศึกษาว่าจะมีแนวทางใดแก้ไขปัญหานี้ได้บ้าง เมื่อเกิดปัญหานี้ขึ้น โดยต้องมีส่วน

นายณรงค์ จ้าตัว

ร่วมจากทุกคนในชุมชนในการหาแนวทาง สรุปง่าย ๆ คือการที่เราทำวิจัยนี้เพื่อให้ทุกคนได้มาร่วมกันคิดหาแนวทางว่าจะมีวิธีใดที่จะไม่เกิดการแย่งน้ำกันใช้ เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ ใช้น้ำกันอย่างทั่วถึง ประหยัดและเป็นประโยชน์ที่สุด

: พวกเราก็ใช้เวลามานานพอสมควร ก็ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลามาร่วมประชุม พูดคุยกัน และเล่าความเป็นมา ชีวิตความเป็นอยู่ให้เด็ก เยาวชนและทุกๆ คนได้ฟัง ก็ขอขอบคุณทุกท่านที่มาในวันนี้ครับ

ปิดประชุม เวลา 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้าตัว)
หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปถอดบทเรียนเวทีสร้างความเข้าใจและการเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ความเป็นมาวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เวทีในภาพรวม

1. เวิร์กช็อปยังไม่ดึงดูดเยาวชน เยาวชนไม่มีส่วนร่วมมากนัก ไม่รู้ว่าจะทำอะไร
ใช้เวลาเนิ่นกว่าจะเข้าเรื่อง
2. กระบวนการ ป้อนคำถามยังไม่ตรง
 - ถามไม่ตรงประเด็น
 - ยังไม่เชื่อมโยงกัน
 - มีประเด็นเรื่องน้ำมาก
3. บรรลุวัตถุประสงค์
 1. ศึกษาประวัติศาสตร์ บรรลุ 80 % (เห็นภาพรวมของพื้นที่) 20 % รายละเอียดยังไม่ชัดเจน
 2. สภาพพื้นที่ ความเป็นมา วิถีชีวิต 60%
 3. ข้อมูลสถานการณ์ในอดีต (สร้างความเข้าใจ) 40% ได้ข้อมูล 60% ปรับวิธีการให้ทุกคนมีส่วนร่วม

ประเมินเนื้อหา วิธีการ (แนวทางเวทีต่อไป)

ทำอะไรดีในวันนี้

1. กลุ่มเป้าหมายครบ ครบทุกกลุ่ม เต็มใจมา ทราบว่าคุยเรื่องอะไร คนอยากมาประชุม
2. อาหาร
3. รูปแบบเวที ไม่เป็นทางการ เป็นกันเองมากขึ้น
4. การตั้งคำถาม ทีมช่วยกันตั้งคำถาม มีความพยายามในการตั้งคำถาม
5. คนในทีม เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น / ยิ้มแย้ม/กล้าแสดงออก
6. การแลกเปลี่ยนในเวที
 - ผู้เข้าร่วมประชุมอยากแสดงออก
 - อยากถ่ายทอดเรื่องในอดีต
 - ทีมถามเรื่องที่เขารู้และมั่นใจ
7. สถานที่ มีเสาบัง
8. ผู้ดำเนินการ มีการวางแผนงาน

ข้อปรับปรุงในเวทีต่อไป

1. ช่วยกันตั้งคำถามให้ลงรายละเอียดลึกมากขึ้น
2. การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ/เด็ก เยาวชน
3. เวลาร่นไป (ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง)
4. คำถามยังได้คำตอบไม่สิ้นสุด

☹☹☹☹ ภาพรวมบรรยากาศดีกว่าทุกเวที เป็นกันเองมากขึ้น ☺☺☺

บันทึกรายงานการประชุมที่มวิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จำตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ ภูนราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเต๊ะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี แป้นเหมือน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ที่มวิจัยกล่าวสวัสดิ์กันในที่ประชุม

นายณรงค์ จำตัว : การทำเวทีเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ที่เป็นมา และวิถีของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของเราก็ผ่านไปแล้ว 1 เวที เราก็ได้ข้อมูลมาพอสมควร ซึ่งรายละเอียดบางอย่างอาจจะยังไม่แน่ชัดเท่าไร ก็นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงในครั้งหน้าต่อไปก็แล้วกัน

นายทวี ปัญญาหาญ : เวทีที่แล้วมีอะไรต้องแก้ไขบ้าง

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : จากเวทีที่แล้ว เรายังไม่ค่อยดึงดูดเขา เขายังไม่รู้ว่าให้มาทำอะไร ยังได้คำตอบที่ไม่ตรงประเด็น ส่วนใหญ่จะเล่าไปนอกประเด็น ต้องพยายามพาเขาให้เข้าเรื่องเดิมให้ได้ คำถามยังไม่ค่อยเชื่อมโยงกัน

นายทวี ปัญญาหาญ : เวทีของเราต้องการทราบความเป็นมา สภาพพื้นที่ วิถีชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งเราก็ได้ทราบถึงความเป็นอยู่ วิถีชุมชนเมื่อก่อน แต่เวลาเล่าเรื่องแล้วชาวบ้านจะพูดยาว เพราะเป็นเรื่องที่เขารู้เขาเล่าสิ่งที่เขาจะพูด ซึ่งตรงนี้ก็เป็ผลดี เพราะเขาจะได้กล้า และมาร่วมเวทีกับเราอีก แต่เราต้องพยายามดึงเขาให้เข้ามาในเวทีให้ได้ ถ้าเขาพูดเยอะไปแบบไม่มีจุดหมาย จะทำให้เวทีเรามีเวลานานเกินไป

นายศิลา รูปหล่อ : แล้วเราจะทำอย่างไรที่จะดึงให้เขาเข้ามาได้

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : เวลาเขาจะออกนอกประเด็น เราต้องพยายามถามข้อประเด็นใหม่ๆ และถามเรื่องที่เราอยากได้ แต่ก็ต้องปล่อยให้เขาเล่าไปบ้าง

น.ส.กัลย์ภัต ปัญญาหาญ : รูปแบบเวทีเราจะเป็แบบไหนในครั้งนี

น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง : แบบนั่งล้อมวงคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบัน ดูเป็นกันเองดี และก็เขียนข้อมูลลงกระดาษชาร์ท

น.ส. พรทิพย์ แสงมาลา : กลุ่มเป้าหมายเวทีครั้งนี้จะนัดกลุ่มที่คน

นายณรงค์ จ้ำตัว

: กลุ่มที่เหลือประมาณ 21 คนได้ ก็จะแบ่งเป็น

- ชุมชนบ้านหนองแกตอนล่าง
- ผู้สูงอายุ
- เด็ก/เยาวชน

เรื่องนัดกลุ่มเดี๋ยวมจะเป็นคนดำเนินการเอง ส่วนหนังสือเชิญประชุม ให้แอ๊ดทำ
ให้

นายวัลลพ จุนราชา

: หน้าที่อื่นที่เหลือยังเป็นแบบเดิมหรือเปล่า

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ

: เป็นหน้าที่เดิมกัน ก็แบ่งเป็นเรื่อง

- อาหาร ก็เป็นน้ำเชียวกับพี่ต๊อ
- หนังสือเชิญ อุปกรณ์ เอกสารต่างๆ ก็เป็น แอ๊ด
- ประสานงานกับชาวบ้านพี่หมู พี่วัลลพ
- เปิดประเด็นเวที ผู้ใหญ่
- ดำเนินเวที โดยทีมช่วยกันถาม
- บันทึกรายงานการประชุม เป็นน้ำ
- ขึ้นชาร์ท แอ๊ด อ้อ

นายณรงค์ จ้ำตัว

: แล้วเราจะกำหนดวันทำเวทีเมื่อไรกันดี

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ

: ให้ไวหน่อยก็คินะ เพราะช่วงต่อไปจะไม่ค่อยว่างกัน

น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ

: วันที่ 22 พฤษภาคม 2554 ดีไหม ไม่ไวเกินไปนะเวลา 8.00 น. ณ ศาลา
หอฉันท์ วัดบ้านหนองแก

น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา

: หัวข้อคำถามใช้แบบเดิมด้วยและที่ปรับเข้ากับคำถามที่ต้องการเพิ่ม

นายณรงค์ จ้ำตัว

: สรุปว่าประเด็นที่จะเปิดให้ตอนแรกก็จะบอกวัตถุประสงค์ แล้วก็ให้
ชาวบ้านได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประวัติ ความเป็นมาของตัวเอง พูดถึงสถานน้ำ ภัย
แล้งบ้าง ข่าวสารเรื่องสถานการณ์น้ำสลับกันไป และทีมก็ช่วยกันสอบถามถามข้อ
ที่ต้องการทราบ เหมือนเวทีที่แล้ว ใครสงสัยอะไร อยากได้ข้อมูลเพิ่มเติมก็ให้
สอบถามแต่พยายามอย่า ให้ออกนอกประเด็นเกินไป ก็เป็นอันว่าเข้าใจกันแล้ว
ใครมีอะไรเพิ่มเติมไหม

มติที่ประชุมทีม

: ไม่มี

นายณรงค์ จ้ำตัว

: เมื่อไม่มีใครมีข้อสงสัย ผมขอขอบคุณทุกคนที่มาประชุมวางแผนงานกัน
ในวันนี้

ปิดประชุม 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

คณะกรรมการวิจัยฯ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้ำตัว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

**บันทึกรายงานการประชุมเวทีการเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่
ความเป็นมาวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของโครงการวิจัยท้องถิ่น
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์**

วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาหอดันท์ วัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางเจลิยา	แย้มสมุทร	2. นางสาวบัว	เดชรอด
3. นางพร	สังข์เครือ	4. นางจำเนียร	สังข์เครือ
5.นางส้มแป้น	เทศนา	6. นางยุพา	พุ่มปรีชา
7. นายสาธิต	วงษ์สวรรค์	8. นายสำรวย	ขันทอง
9. นางละเอียด	ขันมัน	10. นางฉอ้อน	นามวิจิตร
11. นางจำปี	เทียนเตี้ยะ	12. นางจันทร์	ดวงผาสุก
13. นายพิมล	สกุลดิษฐ์	14. นายทวี	ปัญญาหาญ
15.นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	16.น.ส.พรทิพย์	แสงมาลา
17.น.ส.ทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	18.นายพา	ปานนก
19.นางพัชรี	แป้นเหมือน	20. ค.ญ. พิมมาดา	ปานนก
21.นายบุญยิ่ง	แก้วกันท์	22.นายสง	ชุมรักษา
23. น.ส.กัลย์ภักดี	ปัญญาหาญ	24. นายวัลลพ	คุณราชา
25. นายชินนวัฒน์	มณีศรีจำ	26.นายธเนศ	สกุลลิ้ม
27. นายพิทยา	ห้วยศรีจันทร์	28. นายชุมพล	เลาหวัณนาวิช
29.นายสมโภชน์	คำงาม	30.ค.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
31.นางนิตยา	คำยอด	32.น.ส.กิ่งแก้ว	ขันทอง

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมประชุมและชี้แจงว่าที่เชิญมาประชุมพูดคุยกันในวันนี้เป็นการพูดคุยเรื่องประวัติความเป็นมาของทุกคน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมให้ผู้เข้าร่วมประชุมแนะนำตัวโดยเริ่มจากเจ้าหน้าที่จากโครงการชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และผู้ทำทีมวิจัยทุกคน

นายทวี ปัญญาหาญ : สวัสดิ์ทุกคน ที่เชิญทุกคนมาประชุมในวันนี้เป็นการประชุมของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นการพูดคุยถึงประวัติความเป็นมาตั้งแต่อดีต มาถึงปัจจุบันและร่วมกันคิดว่าปัจจุบันเกิดภาวะโรคร้อน ฝนตกน้อยลงสถานการณ์ในอนาคตข้างหน้าจะเป็นอย่างไร ถ้าไม่มีน้ำ เราจะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนวิถีชีวิตเมื่อก่อน โดยเริ่มถามป้าเนียรก่อนว่าเคยอยู่ที่ไหน ย้ายมาประมาณ พ.ศ.อะไร

นางจำเนียร สังข์เครือ : เมื่อก่อนอยู่จังหวัดนครปฐม มาอยู่ช่วง พ.ศ. 2498 มาอยู่ที่นี่แรกๆ ลำบากทางเป็นทางเกวียน บางทีก็เป็นถนนลูกรังไม่มีน้ำจะใช้ ต้องไปเข็นน้ำที่หน้า

โรงเรียนบ้านป่าดงซึ่งเป็นบ่อโพง ใช้จักรยานพ่วงปีปใส่น้ำกลับมา ตอนหลังชุดบ่อน้ำไว้ใช้เอง

- นางเปิ่น เทศนา : เดิมปีก็อยู่จังหวัดนครปฐม ย้ายมาแรกๆ ลำบากมาก ต้องไปเข็นน้ำจากบ้านป่าดงเหมือนกัน เวลาชาวข้าวต้องเก็บน้ำข้าวข้าวไว้ล้างจาน
- นายสง หุมรักษา : เมื่อก่อนที่มีแต่ป่า ถนนเป็นทางเกวียน ใช้น้ำตามห้วยที่มีอยู่ ช่วงที่น้ำเยอะใช้น้ำห้วยข้าวได้ แต่ถ้าให้น้ำน้อยน้ำจะขุ่น ใช้น้ำไม่ได้ ถ้าเดือน 8-9 ฝนไม่ตกก็ไม่มีน้ำใน ลำห้วย ที่มาอยู่ที่นี่ก็เพื่อที่จะหาพื้นที่ทำมาหากิน เท่าที่จำได้เมื่อก่อนถนนเพชรเกษมตั้งแต่หัวหินมาเป็นถนนลูกรังตลอด มาอยู่ที่นี่ประมาณ 58 ปีแล้ว เทียบกับตอนนี้ความเป็นอยู่ดีขึ้นมาก มีน้ำใช้ไม่ขาดแคลน น้ำในหนองแกก็มีแหล่งน้ำพอหน้าแล้งก็จะแห้ง เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำป่าดงจะมีน้ำตลอด ไม่ค่อยแห้ง
- นายทวี ปัญญาหาญ : ผมถามผู้เข้าร่วมประชุมอีกรุ่นหนึ่งก็แล้วกันมาในรุ่นหลังๆ หน่อย ถามพรว่ามาอยู่ที่นี่เมื่อไร มาจากจังหวัดไหน
- นางพร สังข์เครือ : มาอยู่ประมาณ 28 ปีแล้ว มาจากจังหวัดราชบุรี มาแรกๆ น้ำมีน้อย ใช้น้ำจากสระบ้านลุงศรี ที่เรียกว่า “หนองกระทุ่ม” เพราะเมื่อก่อนมีต้นกระทุ่มขึ้นอยู่เยอะ
- นายณรงค์ จ้าว : เมื่อก่อนส่วนใหญ่ ชาวบ้านที่อยู่ทางหนองแกจะไปเข็นน้ำที่บ้านป่าดง แต่สายบ้านผมที่อยู่ทาง 12 หุ่น จะไปเข็นน้ำที่บ้านไร่เก่า
- นายทวี ปัญญาหาญ : ที่มาอยู่ที่นี่ส่วนใหญ่มาปลูกพืชอะไรและทำอะไรบ้าง
- (ผู้ทำทีมวิจัย)
- ผู้เข้าร่วมประชุม : เมื่อก่อนแรกๆ ปลูกละหุ่ง ถั่วดำ ถั่วเหลือง น้อยหน่า และหลังๆ ก็ปลูกสับปะรด เมื่อก่อนปลูกพืชไม่ต้องรดน้ำ ใส่ปุ๋ย ฉีดยา
- นายทวี ปัญญาหาญ : ป้าบัว มาจากจังหวัดไหน พ.ศ.อะไร
- (ผู้ทำทีมวิจัย)
- นางสายบัว เดชรอด : มาจากกรุงเทพมหานคร มาอยู่ประมาณ 36 ปีได้ ประมาณ พ.ศ.2518
- (ป้าบัว)
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ป้าบัวใช้น้ำที่ไหนของบ้านหนองแก ปลูกอะไรบ้าง ได้รดน้ำบ้างไหม
- (ผู้ทำทีมวิจัย)
- นางสายบัว เดชรอด : มีบ่อน้ำอยู่ที่บ้าน แล้วก็ปลูกสับปะรด ข้าวโพด เมื่อก่อนสับปะรดไม่ต้องรดน้ำ รดฝนอย่างเดียวไม่ต้องใส่ปุ๋ย แต่ราคาสับปะรดถูกมาก ใช้น้ำที่บ่อนหนองแก แถวบ้านนายฉลวย ชื่นใจ
- นายบุญยิ่ง แก้วกันต์ : สภาพพื้นที่ตอนนี้ เหมือนกับสมัยก่อนไหม
- (ผู้ทำทีมวิจัยฯ)
- นายสำรวย ชันทอง : เมื่อก่อนที่นี่เป็นป่าดิบ รุนพ่อ รุนน้ำ มาถางป่าจับจองที่ดินมีก้านหลุม แสงเงินและสารวัตรกำนันพาเข้ามาจับจอง มาก่อน พ.ศ. 2493 ประมาณ 87 ปีมาแล้ว มากัน 10 หลังคาเรือน การจับจองที่ไม่มีการขัดแย้งกัน แบ่งที่เป็นแปลง

โดยใช้จุดเริ่มต้นนั้น ไปชนลำห้วยตรงท้าย การมาจับจองที่ ชาวบ้านช่วยเหลือกัน ดี มีความสามัคคี จะมีปัญหาที่เรื่องน้ำกินน้ำใช้ หลังจากบุกเบิกที่ได้ช่วงหนึ่ง มีพรานพร้อมผู้นำทาง ป่าอืด มาเจอหนองน้ำ ที่มีดินสะแกขึ้นอยู่จำนวนมาก” เป็น แหล่งน้ำที่ชาวบ้านใช้กัน และเรียกว่า “หนองสะแก” ตอนหน้าแล้งก็ขุดลอกกัน ไว้ใช้ แต่น้ำก็มีไม่เพียงพอ พอช่วงหลังๆตัดไม้เผาลานกันเลยไม่ค่อยมีดินสะแก ให้เห็น

- นายบุญยิ่ง แก้วกันท์
(ผู้ทำทีมวิจัยผลกระทบข้างๆ)
- นายสำรวย ชันทอง
(ลูกชาย)
- นายทวี ปัญญาหาญ
(ผู้ทำทีมวิจัย)
- นายสาธิต วงษ์สวรรค์
(น้ำสาธิต)
- น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา
- นายสำรวย ชันทอง
- น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา
(ผู้ทำทีมวิจัย)
- นายสำรวย ชันทอง
(ลูกชาย)
- นายทวี ปัญญาหาญ
- ความเห็นจากที่ประชุม
- นายทวี ปัญญาหาญ
- :
- สภาพป่าเดิม พ.ศ.อะไร
- :
- ไม่แน่ใจ แต่พ.ศ. 2500 ป่าก็โล่งเตียนไปจนถึงวังไทรแล้ว
- :
- ถามสายัณห์ ว่ามาอยู่ที่นี่นานหรือยัง
- :
- มาอยู่นานแล้ว ที่เรามีสับประรด ปลูกบ้างแล้ว
- :
- ถั่วเหลืองกับละหุ่ง หมดไปตอนไหน ตอนหมดไปพ่อค้าไม่เข้ามาหาซื้อ บ้างหรือ
- :
- ถั่วเหลืองกับละหุ่งหมดไปตอนที่เริ่มปลูกสับประรดกัน เพราะละหุ่ง หนองมันเยอะและไม่มีการนิตยกัน พอปลูกสับประรดกันมากก็เลยไม่ได้ปลูกพืช พวกนี้ แรกๆ ก็มีพ่อค้ามาหาซื้อ แต่พอช่วงหลังๆเขารู้ว่าไม่ได้ปลูกกันก็ไม่มีใครมา ซื้อ
- :
- ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็ย้ายมาจากนครปฐม ทำไมไม่มีการปลูกข้าวกันหรือ
- :
- ก็มีการทำข้าวไร่เหมือนกัน แต่เพราะมันไม่มีน้ำ แล้งมากไม่ค่อยได้ผล
- :
- ในอดีตที่ผ่านมาลำบากมากต้องเดินรหาน้ำกิน น้ำใช้ ตอนนี้สบายขึ้น เยอะ มีน้ำจากอ่างเก็บน้ำนวลเปรียงไว้ใช้ไม่ขาดแคลน ทั้งที่หมู่บ้านข้างเคียงไม่มี น้ำใช้ อ่างเก็บน้ำแห่งนี้ ประปาต้องจัดรอบเวร แล้วถ้าในวันข้างหน้าไม่มีน้ำจากอ่าง ฯ เราจะทำอย่างไร จะใช้น้ำจากที่ไหน
- :
- เราก็ต้องรักษาอ่างเก็บน้ำไว้ให้ดี ทำให้สูญเสียให้น้อยที่สุด รักษาคลองส่งน้ำ ช่วยกันพัฒนารอบอ่างเก็บน้ำฯ ไม่ทำให้เกิดการแย่งน้ำกันใช้
- :
- ก็ฝากให้ทุกคนเห็นความสำคัญของอ่างเก็บน้ำของเรา และช่วยกันพัฒนา รักษาไว้ เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริแด่ในหลวงที่ทรงสร้างอ่างฯ ขึ้นมา เพราะทรงเห็นว่าที่นี่ไม่มีน้ำใช้ ชาวบ้านเดือนร้อนกันมาก และที่สำคัญอ่างฯ นี้ ไม่ได้เป็นของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นของทุกคนที่จะต้องช่วยกันรักษาไว้ ผมก็ ใช้เวลามานานพอสมควร ก็ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลามาร่วมประชุม พุดคุย

กัน และเล่าความเป็นมา ชีวิตความเป็นอยู่เพื่อแลกเปลี่ยนกัน หวังว่าใน โอกาส
หน้าเราจะ ได้มาร่วมพูดคุยกันอีกครั้ง

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)
หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปทอคบทเรียนหลังทำกิจกรรม

เวทีวันนี้เป็นอย่างไ

- [illegible]

วัตถุประสงค์/เป้าหมายเวที

เก็บประวัติศาสตร์โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

การเปลี่ยนแปลงของเวที

- ชาวบ้านเริ่มยอมรับระบบการใช้น้ำ
- ชาวบ้านมีส่วนร่วมมากขึ้น
- ชาวบ้านเริ่มมีการคิด ตั้งคำถาม เห็นความสำคัญในการทำงานวิจัยนี้มากขึ้น อยากเล่าเรื่องมากขึ้น

บันทึกรายงานการประชุมที่มวิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จ้ำตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเดี่ยะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี เป้นเหมื่อน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ที่มวิจัยกล่าวสวัสดิ์กันในที่ประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว : เวทีที่ผ่านๆ มา เราก็ได้ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ มาพอสมควร สำหรับเป้าหมายต่อไปของเวทีเราต่อไปคือ การเก็บข้อมูล สถานการณ์น้ำ ปริมาณและความต้องการใช้น้ำชุมชน รวมถึงชนิดพืชที่ปลูก

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : เวทีนี้ เราจะนำแผนที่เดินดินมาเป็นตัวเชื่อมให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วม กับที่มวิจัย จากการที่เราได้ไปอบรมการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วมมาแล้ว ก็จะเห็นว่า เครื่องมือตัวนี้น่าจะเป็นประโยชน์มากที่สุดในการสร้างการมีส่วนร่วม

นายทวี ปัญญาหาญ : เราจะเริ่มทำอะไรก่อน

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : เราต้องวาดตัวอ่างและเส้นทางหลักไว้ให้เขาเห็นก่อน หลังจากนั้นเราก็ เชิญกลุ่มผู้ใช้น้ำมาเป็นคนวาดต่อกันไป

น.ส.กัลย์ภัต ปัญญาหาญ : กลุ่มก็จะให้ข้อมูลเนื้อที่ของตนเอง พืชที่ปลูก พื้นที่ที่เป็นแหล่งกักเก็บน้ำ ที่อยู่อาศัย สัตว์เลี้ยง แหล่งน้ำที่ใช้

น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง : เวทีนี้เราน่าจะดึงกลุ่มเด็กและเยาวชนเข้ามาร่วมได้ไม่ยาก เพราะมองดู แล้วไม่น่าเบื่อ

น.ส. พรทิพย์ แสงมาลา : แผนที่นี้จะใช้เวลาในการทำต่อเนื่อง และต้องนัดกลุ่มบ่อย ระยะเวลาไม่ ห่างกันมาก

นายณรงค์ จ้ำตัว : เราต้องทำเวทีนี้บ่อยครั้งขึ้น และต้องนัดกลุ่มบ่อยมาก ประมาณ 3 - 5 คน เพราะถ้ามากไปเดี๋ยวจะไม่ทัน

นายวัลลพ คุณราชา : กลุ่มเป้าหมายเราจะจัดแบ่งอย่างไร

นายทวี ปัญญาหาญ : แบ่งกลุ่มเป็นนัดจากบ้านวังไทรมาก่อน รวมกับทีมของเราบ้าง บ้านวังไทรเชิญ 3 คน หนองแก 2 คน ทีมเราด้วยก็น่าจะพอ

น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ : เราจะเริ่มขั้นตอนอะไรก่อน

นายณรงค์ จ้ำตัว : ขั้นแรก อาจจะพูดถึงวัตถุประสงค์ในการทำแผนที่นี้ คือ

1. เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ สถานที่ที่สำคัญ
2. รู้สถานการณ์น้ำที่ต้องใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิด ว่าพืชแบบไหนจะใช้น้ำมากหรือน้อย และให้ทีมแต่ละคนสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมทำแผนที่โดยจะกำหนดประเด็นที่จะถามกัน เราต้องการข้อมูลอะไรบ้าง

น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ข้อมูลที่ต้องการ พื้นที่การเกษตร ให้เขาบอกเนื้อที่ทั้งหมด ประเภทพืชที่ปลูก

น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ : แหล่งกักเก็บน้ำ สัตว์เลี้ยง สถานที่ที่สำคัญ ระยะส่งน้ำ บ้านคน ประชากร และแนวคลองส่งน้ำ

น.ส.กิงแก้ว ชันทอง : การแบ่งงาน ใครทำอะไรบ้าง

นายณรงค์ จ้ำตัว :

- วาดแผนที่ เราต้องวาดตัวอ่างเก็บน้ำ และถนนสายหลักไว้ก่อน
- เขียน ตึก รับผิดชอบอาหาร
- ทุกคนในทีมช่วยกันถาม ชวนคุย และชักชวนให้ชาวบ้านได้วาดแผนที่ร่วมกัน
- ผมจะเปิดเวทีให้ตอนแรก ชี้แจงเรื่องที่ทำ และจะสรุปให้
- อุปกรณ์ สี กระดาษ ให้แอ๊ด อ้อ น้ำ เตรียมมา

น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา : สถานที่ใช้ที่เดิมหรือป่าว

น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : สถานที่ ศาลาหอฉันท์ วัดบ้านหนองแก เวลา 18.00 น

นายณรงค์ จ้ำตัว : แล้ววันเราจะกำหนดวันไหนกันดี

น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ : เป็นวันที่ 22 กรกฎาคม 2554 ไหม จะได้ทำให้ต่อเนื่องไปเลย

นายณรงค์ จ้ำตัว : ใครมีความเห็นอย่างไรบ้าง ถ้าไม่มีก็กำหนดวันที่ 22 กรกฎาคม ทำแผนที่เดินดินครั้งแรก ใครจะเพิ่มเติมหรือสงสัยอะไรบ้างไหม

มติที่ประชุม : ไม่มี

ปิดประชุม 08.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
 คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้ำตัว)
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกการรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ ความต้องการใช้น้ำ และชนิดพืชที่ปลูก ครั้งที่ 1

วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2554

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ณ ศาลาหอฉันท์ วัดบ้านหนองแก

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายบุญชู พูลอู่	2. นายชุมพล เลหาวัฒนพานิช
3. นายสมพงษ์ มั่นจันทร์	4. นายณรงค์ จ้าตัว
5. นางอัญชลี ชูจันทร์ภรณ์	6. นายชลชัย ละม้าย
7. นายชเนศ สกุลลิ้ม	8. นายพิทยา ห้วยศรีจันทร์
9. นายสมศักดิ์ ชุมรักษา	10. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา
11. น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง	12. นายศิลา รูปหล่อ
13. นางพัชรี เป้นเหมือน	14. นางนิตยา จำยอด
15. นางจำปี เลียนเตี้ยะ	16. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
17. นายทวี ปัญญาหาญ	18. นายสมโภชน์ ค้างาม
19. นายเพิ่ม จันทร์บำรุง	20. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ
21. นายสำราญ ชันทอง	22. นายวัลลพ จุนราชา
23. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์	24. นายสง ชุมรักษา
25. นายโปรย มาทรัพย์	26. ค.ณ.นฤมล เป้นเหมือน
27. นางบุญตา ขี้ตาล	

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ผู้ใหญ่นรงค์ จ้าตัว

: สวัสดีทุกท่านที่มาประชุมในวันนี้ ก่อนอื่นก็ขอชี้แจงก่อนว่าที่เชิญทุกท่านมาในวันนี้เพื่อที่จะได้ร่วมกันทำแผนที่เดินดิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร สถานที่สำคัญ รายละเอียดการใช้น้ำในการปลูกพืชและชนิดพืชที่ปลูก เพื่อนำข้อมูลนี้มารวบรวมสรุปหาแนวทางในการบริหารจัดการน้ำและอ่างเก็บน้ำ โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานครั้งนี้ ซึ่งแผนที่นี้จะเริ่มต้นจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง มาถึงบ้านอนันต์ เกษมสุขไพศาล ผมก็ขอให้ท่านให้ข้อมูลรายละเอียดโดยร่วมกันวาดรูปลงในแผนที่นี้

ที่ประชุมทุกคน

: ทราบวัตถุประสงค์ พร้อมร่วมมือกันวาดรายละเอียดข้อมูล โดยเริ่มจากอ่างเก็บน้ำฯ ทีมวิจัยและชาวบ้านได้ร่วมมือกันวาดอ่างเก็บน้ำฯ ถนนสายหลัก ศาลา แนวเขตของคลองส่งน้ำและท่อน้ำ โดยเริ่มจากบ้านลุงสง ชุมรักษา เป็นผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

ลุงสง ชุมรักษา

: บ้านลุงมีพื้นที่ ทั้งหมด 12 ไร่ แบ่งพื้นที่ปลูกบ้านประมาณ 2 งาน พืชที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นสับปะรดประมาณ 10 ไร่ พื้นที่ที่เหลือเป็นมะม่วงสลัดกับกล้วย และขนุน มีบ่อน้ำท้ายไร่ 1 บ่อ รับน้ำจากลำห้วย

- มนัส มาทรัพย์ : มีที่ดิน 18 ไร่ ส่วนใหญ่ปลูกสับปะรด และปลูกกล้วย ขนุน สลับกัน
- ลุงสมโภชน์ คำงาม : ที่ดินทั้งหมด 21 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้าน ปลูกสะตอ 5 ดัน ไม้ยืนต้นอื่นๆ ผักสวนครัวและขนุนประมาณ 7 ไร่ ปลูกสับปะรด 14 ไร่
- ลุงเพิ่ม จันทรบำรุง : มีที่ดิน 2 แปลง แปลงที่ 1 อยู่ข้างอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงมีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ แปลงที่ 2 มีเนื้อที่ทั้งหมด 15 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้าน กล้วย และปลูกสับปะรดประมาณ 9 ไร่ ปลูกมะม่วงประมาณ 5 ไร่ มีบ่อน้ำ 1 บ่อพื้นที่ 2 งาน อยู่ท้ายไร่ รับน้ำจากห้วยน้ำหยด
- ลุงทวี ปัญญาหาญ : มีที่ดิน 20 ไร่ ปลูกสับปะรดประมาณ 18 ไร่ ปลูกมะม่วง 2 ไร่ บ่อน้ำ 1 บ่อ และพื้นที่ปลูกบ้าน
- บุญตา จูฑาตาล : มีที่ดินทั้งหมด 15 ไร่ ปลูกสับปะรดทั้งหมด
- ประนอม เทศนา : มีที่ดินประมาณ 3 ไร่ ปลูกสับปะรดและขนุน
- อนันต์ เกษมสุขไพศาล : มีที่ดินประมาณ 38 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกบ้าน พืชที่ปลูกแบ่งเป็นสับปะรด 10 ไร่ ขนุน 5 ไร่ ใผ่หวาน 7 ไร่ แก้วมังกร 1 ไร่ มะม่วง 9 ไร่ มีบ่อน้ำ 2 บ่อ อยู่ท้ายไร่ 1 บ่อ รับน้ำจากลำห้วย มีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ และอยู่หน้าบ้าน 1 บ่อ มีเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ รับน้ำจากคลองส่งน้ำ
- สาโรจน์ เกษมสุขไพศาล : มีที่ดินทั้งหมดประมาณ 20 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้าน ประมาณ 2 งาน ปลูกใผ่หวาน 5 ไร่ ฝรั่งสลับปาล์ม 5 ไร่ มะม่วง 5 ไร่ สับปะรดสลับกับปาล์ม 5 ไร่ มีบ่อน้ำ 1 บ่อเนื้อที่ประมาณ 2 งาน รับน้ำจากคลองส่งน้ำ
- วัลลพ คุณราชา : มีที่ดิน 8 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่บ้าน ปลูกสับปะรด 4 ไร่ และขนุน 4 ไร่
- ที่ประชุม : ร่วมมือกันลงรายละเอียดข้อมูลในแผนที่ตามข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมประชุม (ซึ่งรายละเอียดยังไม่ครบถ้วนทั้งหมด)
- ผู้ใหญ่นรงค์ จ้ำตัว : ครั้น ตอนนี้นำพวกเราก็ใช้เวลามานานพอสมควรแล้ว เราก็ได้ข้อมูลมาบ้าง บ้านไหนที่ยังไม่ได้ลงรายละเอียดรูปก็เขียนรายละเอียดข้อมูลไว้ก่อนก็แล้วกัน เพื่อจะได้มาลงรายละเอียดในครั้งต่อไป เดี่ยวเวลาจะนานเกินไป สำหรับการหาแผนที่ครั้งนี้ พวกเราทุกคนมีความเห็นว่าจะจะเป็นวันไหนดี
- ที่ประชุม : มีความเห็นว่าเป็นวันที่ 30 กรกฎาคม 2554 วัน เวลา และสถานที่เดิม
- ผู้ใหญ่นรงค์ จ้ำตัว : ผมก็ขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาร่วมทำแผนที่เดินดินในวันนี้ หวังว่าในครั้งต่อไปทุกคนจะให้ความร่วมมือกันแบบนี้ ก็รับกวนเวลาทุกคนมามากพอแล้ว ผมก็ขอหยุดการทำแผนที่ไว้แค่นี้ก่อน ขอขอบคุณทุกคนครับ

ปิดประชุม เวลา 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
คณะกรรมการวิจัยฯ
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้ำตัว)
หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปทอศบทเรียนหลังทำกิจกรรม

เป้าหมายที่ทำในวันนี้

- เพื่อทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร
- ทราบสถานที่สำคัญ
- ทราบชนิดพืชที่ปลูก
- การใช้น้ำจากการปลูกพืช (ช่วงฤดูการ)

ความรู้สึกในวันนี้

- สนุกสนาน
- มีความคิดว่าได้รายละเอียดอย่างน้อย
- ชาวบ้านยังไม่กล้าวาดแผนที่เอง

มองเห็นอะไรบ้างในการทำแผนที่

- ทุกคนมีความสนใจที่จะให้ข้อมูล (เพราะเป็นเรื่องที่เขาู้)
- ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นกันเอง มีส่วนร่วม
- กล้าแสดงออก มีการแสดงความคิดเห็นกันในห้อง

ความแตกต่างจากเวทีอื่น

- เห็นภาพ (เป็นรูปธรรม)
- ได้ลงมือทำ (ทุกคนในห้องกล้าลงมือทำ)
- ไม่น่าเบื่อ (เพราะไม่เป็นวิชาการมาก)
- ชาวบ้านกล้าพูดคุยด้วย เหมือนเป็นการนั่งคุยกัน

ประโยชน์

- มองเห็นภาพรวมของพื้นที่
- สามารถมองได้ว่าพื้นที่ไหนจะใช้น้ำมากหรือน้อย
- ใช้เป็นข้อมูลในการช่วยตัดสินใจเรื่องการใช้น้ำ

บรรยากาศ

- ทุกคนมีส่วนร่วม กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงความคิดเห็น เป็นกันเอง สนุกสนาน
- ผู้ที่พูดไม่เก่ง ก็จะแสดงออกโดยการวาดภาพ
- ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมแบบเป็นกันเอง

สิ่งที่เห็น

- ชาวบ้านและทีมกล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น
- มีจินตนาการเห็นเป็นรูปธรรมร่วมกันและชัดเจน

ต่อจากนี้จะทำอะไรต่อ

- ชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ทำ
- ลงพื้นที่ไปหาชาวบ้าน เพื่อเติมข้อมูล
- เพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดไป
- วาดโครงร่างของแผนที่ต่อจากเดิม

บันทึกรายงานการประชุมที่มววิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จ้ำด้	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเด๊ะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาชา
11. นางพัชรี แป้นเหมือน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ที่มววิจัยกล่าวสวัสดิ์กันในที่ประชุม

- นายณรงค์ จ้ำด้ : วันนี้เราประชุมเตรียมแผนงานครั้งที่ 2 ต่อจากเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2554 ซึ่งเราได้ทำแผนที่เดินดินค้างไว้ จากที่ผ่านมา 1 เวที เราก็ได้ข้อมูลมาพอสมควร ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะให้ข้อมูลเรา และดูสนุกสนานกว่าที่ผ่านมา
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : นับว่าแผนที่นี้เป็นเครื่องมือที่ดึงดูดการมีส่วนร่วมได้มาก ชาวบ้านสนุกสนานกับการได้วาดแผนที่ร่วมกันและอยากมาร่วมเวที
- น.ส. พรทิพย์ แสงมาลา : เครื่องมือนี้ทำให้เด็กอยากมาร่วมทีมกับเรา
- นายทวี ปัญญาหาญ : ต่อจากนี้ไปจะทำอะไร
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ต้องวาดแผนที่ต่อจากเดิม โดยนัดกลุ่มที่ 2
- น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง : จะเริ่มจากกลุ่มไหนต่อไป
- นายณรงค์ จ้ำด้ : ตั้งต้นที่ชุมชนบ้านหนองแก ประมาณ 6 คน เดี่ยวอาจจะนัดกลุ่มเอง อ้อ ทำหนังสือเชิญให้หน่อย
- นายวัลลพ คุณราชา : กลุ่มเป้าหมายเราจะจัดแบ่งอย่างไร
- นายทวี ปัญญาหาญ : เวลาไปประสานงานเราก็บอกให้ชาวบ้านนำลูกหลาน ที่เป็นเด็ก เยาวชน มาด้วยจะได้มาร่วมเวทีกับเรา
- นายศิลา รูปหล่อ : เวทีหน้าเรานัดคนเพิ่มได้อีกประมาณ 2 คน เพราะเผื่อคนที่นัดไว้ไม่ว่าง มา เขามาเราก็ได้ข้อมูลเพิ่มขึ้น ลงแต่ละจุดกันเพราะแผนที่เรายาว
- น.ส.กัลย์ภัต ปัญญาหาญ : เราจะเริ่มขั้นตอนอะไรก่อน ผู้ใหญ่พูดเปิดเวทีก่อนไหม
- นายณรงค์ จ้ำด้ : ขึ้นแรก อาจจะพูดถึงวัตถุประสงค์ในการทำแผนนี้เหมือนครั้งแรก เพราะเรานัดคนละกลุ่มกัน

น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ข้อมูลที่ต้องการ ก็ถามเหมือนเดิม พื้นที่การเกษตร ให้เขาบอกเนื้อที่ทั้งหมด ประเภทพืชที่ปลูกแหล่งกักเก็บน้ำ สัตว์เลี้ยง สถานที่สำคัญ ระยะส่งน้ำ บ้านคน ประชากร และแนวคลองส่งน้ำ

น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง : การแบ่งงาน ใครทำอะไรบ้าง

นายณรงค์ จำตัว : หน้าที่ที่คงเดิม

- เขียว ตัก รับผิดชอบอาหาร
- ทุกคนในทีมช่วยกันถาม ชวนคุย และชักชวนให้ชาวบ้านได้วาดแผนที่ร่วมกัน
- อุปกรณ์ สี กระจดา ให้แอ๊ด อ้อ รับผิดชอบ

น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ส่วนเรื่องสถานที่ ศาลาหอฉันที่ วัดบ้านหนองแก เวลา 18.00 น

น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ : แล้ววันเราจะกำหนดวันไหนกันดี

นายณรงค์ จำตัว : กำหนดว่าเป็นวันที่ 30 กรกฎาคม 2554 เวลาและสถานที่คงเดิม เวทีนี้ก็ไม่มีอะไรมา เพราะเราลงรายละเอียดข้อมูลต่อจากเดิม ใครมีข้อเสนอหรือข้อสงสัยอะไรเพิ่มเติมหรือไม่

มติที่ประชุม : ไม่มี

ปิดประชุม 08.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
 คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกการรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ ความต้องการใช้น้ำและพืชที่ปลูก ครั้งที่ 2

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาหอฉันท์ วัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ	2. นางนฤมล ปัญญาหาญ
3. นางนิตยา ขำยอด	4. นางพัชรี เป้นเหมือน
5. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล	6. นางละม่อม เกตุษา
7. นางสาวแป้น เทศนา	8. นายพา ปานนก
9. น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง	10. นายณรงค์ สังข์เครือ
11. นายมนัส สังข์เครือ	12. นายบุญศรี จันวิสัย
13. ค.ญ.นฤมล เป้นเหมือน	14. นายณรงค์ จำตัว
15. นายทวี ปัญญาหาญ	16. นายศิลา รูปหล่อ
17. นายวัลลพ ภูนาราช	18. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
19. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา	20. นางทองเรือง จันวิสัย
21. นางไฉน ศรีเจริญ	22. นายศิลา รูปหล่อ
23. นานสมศักดิ์ อานอาษา	24. น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ
25. นางจำปี เลี่ยนเตียะ	

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายทวี ปัญญาหาญ

: สวัสดีทุกท่าน ที่เชิญพวกเราทุกคนมาในวันนี้ เพื่อให้ทุกคนได้ร่วมกัน
ทำแผนที่เดินดิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร สถานที่สำคัญ
รายละเอียดการใช้น้ำในการปลูกพืชและชนิดพืชที่ปลูก เพื่อนำข้อมูลนี้มารวบรวม
สรุปหาแนวทางในการบริหารจัดการน้ำและอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
งานวิจัยชุมชน ตามที่ได้มีการมีการเชิญท่านมาประชุมบ้างแล้วในหลายๆเดือนที่
ผ่านมา ซึ่งเมื่อวันเสาร์ที่แล้วทางทีมงานได้เชิญกลุ่มผู้ใช้น้ำบริเวณอ่างฯ มาถึง
บ้านอนันต์ มาร่วมกันทำแผนที่เดินดิน ก็ได้ข้อมูลบ้างบางส่วน ซึ่งในวันนี้จะเป็น
พื้นที่ต่อจากเดิม ผมก็ขอให้ทุกคนให้ข้อมูลรายละเอียดโดยรวมกันวาดรูป บ้าน
พืชที่ปลูกและรายละเอียดหลักๆ ของบ้านเรา ในส่วนที่เป็นพื้นที่ของแต่ละคนลง
ในแผนที่นี้

ที่ประชุมทุกคน

: ร่วมกันวาดถนนสายหลัก และแบ่งพื้นที่เป็นโซนบ้านของแต่ละคน
พร้อมลงรายละเอียดข้อมูลหลัก เริ่มที่บ้านป่าทองเรือง จันวิสัย

ทองเรือง จันวิสัย

: มีที่ดินทั้งหมด 31 ไร่ มีบ่อน้ำอยู่ 2 บ่อ บ่อที่ 1 อยู่หน้าบ้านรับน้ำจาก
คลองส่งน้ำ มีเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ และบ่อที่ 2 อยู่ท้ายไร่รับน้ำจากห้วยน้ำหุด

บุญศรี จันทวิสัย	- หัวขม้น มีเนื้อที่ประมาณ 3 งาน ส่วนพื้นที่ที่เหลือนี้อีกประมาณ 30 ไร่ ปลุกสับปะรดและขนุน ใช้น้ำจากทั้ง 2 บ่อ : บ้านลุงมีเนื้อที่ประมาณ 32 ไร่ ของลุงปลุกมะพร้าว 3 ไร่ ที่มีบ้านและเลี้ยงวัวไว้ 15 ตัว แบ่งให้ลูกสาวชื่อปิยะนันท์ ปลุกมะม่วงกับขนุน 5 ไร่ ปลุกสับปะรด 6 ไร่ แบ่งให้ลูกเขย ปลุกมะม่วงอีก 2 ไร่ แบ่งให้ลูกสาวคนเล็ก ชื่อค่าย ปลุกสับปะรดสลับกับขนุน 6 ไร่ แบ่งให้ลูกชายชื่อสมหวัง ปลุกสับปะรด 2 ไร่ และแบ่งให้ลูกชายอีกคน ชื่อยอดยิ่งปลุกสับปะรด 2 ไร่ มีบ่อน้ำ 1 บ่อเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ มีคลองส่งน้ำถึงบ่อ ใช้น้ำจากบ่อนี้รดขนุนกับสับปะรด
ละม่อม เกตุษา	: มีที่ดินทั้งหมด 6 ไร่ แบ่งเป็นพื้นปลูกบ้านประมาณ 1 ไร่ มีบ่อน้ำ 1 บ่อเนื้อที่ประมาณ 2 งาน ปลุกสับปะรด 2 ไร่ และปลูกกล้วย 3 ไร่
ไฉน ศรีเจริญ	: มีที่ดิน 4 ไร่ ปลุกฝรั่งไว้ 100 ต้น ประมาณ 1 ไร่ มีคลองส่งน้ำผ่านไร่
พา ปานนก	: มีที่ดินอยู่ 2 ฝั่งถนน ฝั่งซ้าย ปลูกขนุนอยู่ 5 ไร่ มีบ่อน้ำอยู่ตรงกลาง มีคลองส่งน้ำผ่านลงบ่อ ส่วนฝั่งขวามีเนื้อที่ 20 ไร่ ปลูกบ้านด้านหน้าติดกับถนน เลี้ยงไก่ 10 ตัว ที่เหลือ ปลุกสับปะรดประมาณ 10 ไร่ ปลุกมะม่วงประมาณ 10 ไร่ มีบ่อน้ำ 2 บ่อ เนื้อที่บ่อละประมาณ 2 งาน
ทวิ ปัญญาหาญ	: วันนี้พวกเราใช้เวลามานานพอสมควรแล้ว ที่ยังไม่ได้ลงรายละเอียดรูป ก็เขียนรายละเอียดข้อมูลไว้ก่อนก็แล้วกัน เพื่อจะได้มาลงรายละเอียดในครั้งต่อไป สำหรับแผนงานครั้งหน้าพวกเราคิดว่าน่าจะเป็นวันไหน มีโครงการกิจกรรม
ที่ประชุม	: มีความเห็นวันให้ทำแผนที่ในวันที่ 6 สิงหาคม 2554 เวลา 18.00 น. ณ ศาลาหอฉันที่วัดบ้านหนองแก
ทวิ ปัญญาหาญ	: ผมก็ขอขอบคุณทุกคนที่มาร่วมทำแผนที่เดินดินในวันนี้ หวังว่าในครั้งต่อไปทุกคนจะให้ความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องต่อไป ก็รบกวนเวลาทุกคนมามากพอแล้ว ผมก็ขอหยุดการทำแผนที่ไว้แค่นี้ก่อน ขอขอบคุณทุกคนครับ

ปิดประชุม เวลา 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
 คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปทอศบทเรียนหลังทำกิจกรรม

ความรู้สึกรู้สึกในวันนี้

- สนุกสนานมากกว่าเวทีที่แล้ว
- มีความคิดว่าได้รายละเอียดน้อย แต่ละเอียดกว่าเวทีที่ผ่านมา

มองเห็นอะไรบ้างในการทำแผนที่

- ทุกคนมีความสนใจที่จะให้ข้อมูล เด็ก เยาวชนมีส่วนร่วมในเวที
- ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นกันเอง มีส่วนร่วม
- กล้าแสดงออก มีการแสดงความคิดเห็นกันในห้อง

ความแตกต่างจากเวทีอื่น

- ไม่น่าเบื่อ เด็ก เยาวชนมาร่วมในห้อง

ประโยชน์

- มองเห็นภาพรวมของพื้นที่เพิ่มขึ้น

บรรยากาศ

- ทุกคนมีส่วนร่วม กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงความคิดเห็น เป็นการเอง สนุกสนาน
- ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมแบบเป็นกันเอง

สิ่งที่เห็น

- ชาวบ้านช่วยกันวาด ช่วยลงสี และช่วยกันคิด โดยเฉพาะเด็กๆ
- มีชิ้นงานเห็นเป็นรูปธรรมร่วมกันและชัดเจน

ต่อจากนี้จะทำอะไรต่อ

- ลงพื้นที่ไปหาชาวบ้าน เพื่อเติมข้อมูล - เติมเติมข้อมูลที่ขาดไป

บันทึกรายงานการประชุมที่มวิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จ้ำตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเตี้ยะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี เป้นเหมื่อน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศिला รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ทีมวิจัยกล่าวสวัสดิกันในที่ประชุม

- นายณรงค์ จ้ำตัว : สำหรับแผนที่เดินดินของเราก็ได้ มีข้อมูลมาเกินครึ่งแล้วแต่ก็ยังมีบางพื้นที่ยังไม่ได้ข้อมูล สำหรับเป้าหมายของเราก็คิดว่าจะทำเวทีกันอีกประมาณ 2 ครั้ง ซึ่งคาดว่าจะได้ข้อมูลเกือบทั้งหมด ส่วนไหนถ้าไม่ได้จริงๆ เราอาจจะต้องเชิญเขามาร่วมใหม่
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : จากที่สังเกตได้เวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ น่าจะเป็นเวทีที่สนุกที่สุดทำแล้วดูไม่เครียด ชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือดี
- น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง : มีเวทีประวัติศาสตร์และเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำที่ทำแล้วดูชาวบ้านให้ความร่วมมือดี สนุกสนาน แต่เวทีประวัติศาสตร์เล็กๆ ไม่ค่อยอยากมาร่วม ต่างจากเวทีนี้ที่เล็กๆ ชอบมา
- นายณรงค์ จ้ำตัว : เป็นเพราะเขาได้มาร่วมวาดรูป ระบายสี ไม่เหมือนประวัติศาสตร์มานั่งฟังอย่างเดียว
- นายวัลลพ คุณราชา : กลุ่มต่อไปที่เราจะเชิญ จะเริ่มตั้งแต่บ้านไกร
- นายศिला รูปหล่อ : เป็นหนองแก แล้วย่านป่าเอือด และบ้านใกล้เคียงดีไหม
- น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง : ประมาณกี่คนดี
- น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา : ไม่น่าจะเยอะมาก 7 คน น่าจะพอ
- นายณรงค์ จ้ำตัว : เพิ่มเป็นประมาณ 9 คน รวมกับทีมเราด้วย
- น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : เชิญเพื่อไว้ก่อนประมาณ 2 คนก็ได้ เพื่อวันนั้นเขาไม่มา คนเราจะได้ไม่น้อยมาก
- นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์ : เราจะเชิญเขามาร่วมวันไหน

นายทวี ปัญญาหาญ : น่าจะให้เร็วหน่อย เพราะถ้าใกล้วันแม่เดี๋ยวนี้อาจจะไม่ว่างกัน วันอังคารหน้าก็ไม่ว่างกัน มีกิจกรรมวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นวันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม 2554 ดีไหม

นายวัลลพ จุนราชา : ใครเห็นว่าเป็นวันอื่นหรือไม่

นางพัชรี เป็นเหมือน : วันนี้ดีแล้ว เพราะวันอื่นไม่มีใครว่างกัน เราจะได้ทำเวทีครั้งหน้าต่อเนื่องกันไป จะได้ไม่เว้นระยะเวลานานเกินไป

นายศิลา รูปหล่อ : แล้วหน้าที่อื่น ยังคงเดิมหรือไม่

นายณรงค์ จ้ำตัว : เรื่องแบ่งหน้าที่ ก็คงยังเป็นหน้าที่เดิม หรือใครอยากจะทำเปลี่ยน

นายศิลา รูปหล่อ : เป็นหน้าที่เดิม เหมาะสมแล้ว ผู้ใหญ่จะไปเชิญชาวบ้านวันไหน

นายณรงค์ จ้ำตัว : แอดทำหนังสือให้อาด้วยนะ น่าจะเป็นพรุ่งนี้เย็น

น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ตอนเช้าผู้ใหญ่ว่างก็เขามาจับได้เลย เพราะมีแบบหนังสืออยู่แล้ว

น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา : เรื่องสถานที่เราคงใช้สถานที่เดิม ดูแล้วน่าจะเหมาะสมที่สุด

น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : คงไม่มีใครกล้าจะออกไปไหน ที่นี้เหมาะสมที่สุดแล้ว

นายณรงค์ จ้ำตัว : กลุ่มบางกลุ่มที่คนแก่เขามาช่วยเวที ถ้าเขาขาดไม่ได้ทีมก็ช่วยขาดก็แล้วกัน ก็คงไม่มีอะไรคุยกันมากนัก เพราะเวทีนี้ยังเป็นเวทีที่ต้องทำต่อจากเวทีที่ผ่านมา จนกว่าเราจะได้ข้อมูลทั้งหมด ก็ขอขอบคุณ พวกเราทุกคนที่ยังร่วมมือกันดีในการทำงาน เราก็พูดคุยกันมานานพอสมควร มีอะไรอะไรเพิ่มเติมไหม

มติที่ประชุม : ไม่มี

นายณรงค์ จ้ำตัว : ผมก็ขอบคุณทุกคนที่มาประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ขอปิดประชุมทีมในวันนี้ ครับ

ปิดประชุม 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
 คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้ำตัว)
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ ความต้องการใช้น้ำและพืชที่ปลูก ครั้งที่ 3

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาหอดันท์ วัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ	2. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา
3. นางนฤมล ปัญญาหาญ	4. นางนิตยา จำยอด
5. นางพัชรี เป้นเหมือน	6. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
7. นายสมศักดิ์ แก้วรัก	8. นายสาธิต วังษ์สวรรค์
9. นายสุเทพ สมานไทย	10. นายวัลลพ จุนราชา
11. นายณรงค์ จ้าตัว	12. นางละเอียด ชันมัน
13. น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง	14. น.ส.กัญชารัตน์ จำยอด
15. นายจำเป็น สมปรง	16. นายทวี ปัญญาหาญ
17. นายศิลา รูปหล่อ	18. นางจำปี เลี่ยนเตี้ยะ
19. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์	20. น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ
21. น.ส.ชนกร แดงจันทร์	22. นายสมศักดิ์ อานอาชา

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ทุกคนที่มาพร้อมกันทำเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำกล่าวคำทักทายกัน นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญชี้แจงการมาร่วมกันทำแผนที่นี้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ ความต้องการใช้น้ำ และชนิดพืชที่ปลูก เพื่อนำข้อมูลนี้มารวบรวมสรุปหาแนวทางในการบริหารจัดการน้ำและอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยชุมชน ซึ่งในวันนี้จะเป็นพื้นที่ต่อจากเดิม โดยขอความร่วมมือกันวาดรูป บ้าน พืชที่ปลูกและรายละเอียดหลักๆ ของบ้านเรา ในส่วนที่เป็นพื้นที่ของแต่ละคนลงในแผนที่นี้

- ที่ประชุมทุกคน : ร่วมกันวาดแผนที่ ระบายสี และแบ่งแนวเขตพื้นที่ของตนเอง ต่อจากพื้นที่เดิมของแผนงานครั้งที่แล้ว เริ่มจากบ้าน นายสุเทพ สมานไทย
- สุเทพ สมานไทย : มีที่ดินทั้งหมด 28 ไร่ มีบ้านอยู่ติดถนน พื้นที่รอบบ้านปลูกมะพร้าวอยู่ 7 ต้น มีขนุนอยู่ท้ายไร่ 3 ต้น มีบ่อน้ำอยู่กลางไร่เนื้อที่ประมาณ 2 งาน พื้นที่ที่เหลือปลูกสับปะรด
- สมศักดิ์ แก้วรัก : มีที่ดินทั้งหมด 24 ไร่ ปลูกบ้านอยู่หน้าถนน เลี้ยงไก่ 50 ตัว ปลูกมะพร้าว 50 ต้น ปลูกกล้วยไว้ 6 ต้น ปลูกสับปะรดสลับกับขนุนประมาณ 23 ไร่ มีบ่อน้ำอยู่กลางไร่ เนื้อที่ประมาณ 2 งาน

ละเอียด ชันมัน

: มีที่ดินทั้งหมด 19 ไร่ ปลุกบ้านและร้านค้าอยู่หน้าถนน ปลุกมะพร้าว 3 ไร่ ขนุน 30 ต้น เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ มีบ่อน้ำอยู่กลางไร่เนื้อที่ ประมาณ 2 งาน พื้นที่ที่เหลือปลุกสับปะรด

สาธัญห์ วงษ์สวรรค์

: มีที่ดินอยู่ 2 ฝั่งถนน ฝั่งซ้าย มีบ่อน้ำ 1 บ่อ เนื้อที่ประมาณ 2 งาน ปลุกสับปะรด 13 ไร่ ฝั่งขวา ปลุกบ้านอยู่หน้าถนน มีบ่อน้ำ 1 บ่อ เนื้อที่ ประมาณ 2 งานเหมือนกัน แปลงติดข้างบ้านปลุกสับปะรด แปลงติดลำห้วยปลุก ขุนสลับกับสับปะรด

กุหลาบ แก้วรัก

: มีที่ดินทั้งหมด 14 ไร่ ปลุกสับปะรดทั้งหมด

ที่ประชุมทุกคน

: ตอนนี้เวลาก็ใกล้แล้ว ขอหยุดการทำเวทีเก็บข้อมูลวันนี้ก่อน ครั้งหน้าเราจะมาร่วมกันทำเวทีนี้ต่อ ขอขอบคุณทุกคนที่มาช่วยกันทำแผนที่ในวันนี้

ปิดประชุม เวลา 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

คณะกรรมการวิจัยฯ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมที่มวจย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ.2554
ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จั่วตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเต๊ะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี เป้นเหมือน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ที่มวจยกล่าวสวัสดิกันในที่ประชุม

- นายณรงค์ จั่วตัว : ครั้งนี้เป็นการประชุมที่ครั้งที่ 4 ของที่มวจยเรา จากที่ได้ดูในแผนที่ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ เราได้ดำเนินการเก็บข้อมูลมาครึ่งทางแล้ว ซึ่งก็นับว่าได้ข้อมูลมาพอสมควรแต่ก็ยังคงต้องการเพิ่มเติมอีก วันนี้เราก็จะมาวางแผนงานกันดูว่าจะทำอะไรต่อไปจากเวทีที่ผ่านมา
- น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : จากเวทีที่แล้ว เราก็ได้ข้อมูลมาพอสมควร แต่ครั้งหน้าเราจะต้องให้ได้รายละเอียดข้อมูลให้มากกว่าเดิม
- นายวัลลพ คุณราชา : ครั้งที่แล้วเราเชิญใครมาบ้าง
- น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง : ก็เป็นบ้านป่าเถิด กุหลาบ สมศักดิ์ และข้างเคียง เขาก็ให้ข้อมูลบ้านใกล้ๆ มาด้วย ครั้งนี้เราน่าจะเชิญคนที่กลุ่มที่แล้วให้ข้อมูลมา เพื่อจะได้ยืนยันข้อมูลที่มีอยู่ และก็จะได้ข้อมูลที่เป็นความจริงขึ้น
- นายศิลา รูปหล่อ : ผมว่าก็ดีนะ มาเพื่อยืนยันข้อมูล เพื่อกันจะต้องเพิ่มเติม
- น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : แล้วจะเชิญเขามาวันไหน
- นายณรงค์ จั่วตัว : เป็นวันเสาร์ที่ 20 สิงหาคม จะได้ไม่นานมาก สถานที่ ศาลาหอนันท์วัดบ้านหนองแก เวลา 18.00 น.
- นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์ : แบ่งหน้าที่กันเลยไหม
- นายณรงค์ จั่วตัว : เรื่องแบ่งหน้าที่ มอบให้แอ๊ดเป็นคนพิมพ์หนังสือเชิญประชุม ผมจะเป็นคนลงไปประสานเชิญประชุม หน้าที่อื่นก็คงจะเป็นแบบเดิม คือ แอ๊ดก็เตรียมวัสดุอุปกรณ์ สี ดินสอ ยางลบ ผู้ช่วยห่ม ผู้ช่วยวัลลพ สมศักดิ์ จัดสถานที่ ตั้ง เชื้อว รับผิดชอบเรื่องอาหาร น้ำ จดบันทึก ทำรายงานการประชุมเหมือนเดิม

น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา : รายงานการประชุมนี้จัดทำมาแจ้งให้ก่อนการประชุมแต่ละครั้ง ให้ทุกคนดูว่าผิดหรือต้องแก้ไขอะไรเพิ่มเติมหรือไม่

นายณรงค์ ใจั่ว : นับว่าเราก็ได้ทำเวทีผ่านมากันครั้งทางแล้ว คงอีกไม่กี่เวทีเราก็จะได้ข้อมูลครบถ้วน และก็เรียบร้อยดี การที่จะให้ชาวบ้านมาร่วมทำงานหรือร่วมประชุมแต่ละครั้ง มันเป็นเรื่องยากมาก แต่ในครั้งนี้นี้เรามีเครื่องมือที่ช่วยจัดการมีส่วนร่วมได้ นับว่าชาวบ้านทุกคนก็ได้ให้ความร่วมมือกับเราเป็นอย่างดี

นายวัลลพ คุณราชา : ครั้งที่แล้วเราเชิญกลุ่มไหนมาบ้าง

นายณรงค์ ใจั่ว : อย่างที่คุยกันไว้ ก็คงจะเป็นกลุ่มที่ เวทีที่แล้วให้ข้อมูลไว้ ก็เริ่มจากบ้าน นิโรจน์ โตเปลี่ยน จอห์น อัญชลี นิภา และก็ทองเรือง แบ่งมาเป็นโซนใกล้วัด 2 คน จะได้ข้อมูลแตกต่างกันบ้าง เป็นอันวันที่ประชุมเห็นสมควรว่าเป็นอย่างนี้ ไม่มีใครเปลี่ยนแปลงข้อมูลอะไรอะไรเพิ่มเติม หรือใครจะเพิ่มเติมอะไรหรือไม่

มติที่ประชุม : ไม่มี

นายณรงค์ ใจั่ว : เราก็ใช้เวลาอันมานานพอสมควร ก็ปิดประชุมกันแค่นี้ก่อน ไว้พบกันในวันทำเวทีอีกครั้ง ขอขอบคุณทุกคนที่ร่วมมือกันเป็นอย่างดี

ปิดประชุม 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
 คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ ใจั่ว)
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ ความต้องการใช้น้ำและพืชที่ปลูก ครั้งที่ 4

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำแวลเปียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2554

ณ ศาลาหอดันท์ วัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ	2. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา
3. นายทวี ปัญญาหาญ	4. นางนิตยา จำยอด
5. นางพัชรี เป้นเหมือน	6. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
7. นายนิโรจน์ โตเปลี่ยน	8. นางลออ นวมวิจิตร
9. นางอัญชลี เจเถื่อน	10. นางนิภา โอแก้ว
11. นางทองเรือง จันวิสัย	12. น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง
13. ค.ญ.ปณณช เกษมสุขไพศาล	14. นายจำเริญ สมปรง
15. นายณรงค์ จำตัว	16. นายวัลลพ ภูนราชา
17. นายศิลา รูปหล่อ	18. นางจำปี เลียนเตี้ยะ
19. นางนฤมล ปัญญาหาญ	20. ค.ญ. นฤมล เป้นเหมือน
21. น.ส.กัลย์ลภัส ปัญญาหาญ	22. น.ส. พรนิภา โตเปลี่ยน
23. นายสมศักดิ์ อานอาษา	24. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
25. ค.ญ. นุศริน สมปรง	

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ทุกคนที่มาพร้อมกันทำเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำกล่าวคำทักทายกัน ทีมวิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ที่เชิญทุกคนเข้ามาร่วมกันวาดแผนที่ และให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อมูลรายละเอียดพื้นที่

- ที่ประชุมทุกคน : ร่วมกันวาดแผนที่ ระบายสี และแบ่งแนวเขตพื้นที่ของตนเอง ต่อจากพื้นที่เดิมของแผนงานครั้งที่แล้ว เริ่มจากบ้าน นายนิโรจน์ โตเปลี่ยน
- นิโรจน์ โตเปลี่ยน : มีที่ดินทั้งหมด 33 ไร่ มีบ้านอยู่ติดถนนเป็นร้านค้าและปั้มน้ำมัน เนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ พื้นที่รอบบ้านปลูกขนุน 15 ไร่ มีบ่อน้ำเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ ปลูกมะม่วง 5 ไร่ พื้นที่ที่เหลือปลูกสับปะรดประมาณ 10 ไร่
- ลออ นวมวิจิตร : มีเนื้อที่ทั้งหมด 10 ไร่ มีบ้านอยู่ด้านหน้าติดกับถนน ปลูกขนุนสลับกับสับปะรด มีบ่อน้ำเนื้อที่ประมาณ 2 งาน อยู่กลางๆ ไร่
- อัญชลี เจเถื่อน : มีที่ดินทั้งหมด 10 ไร่ แบ่งแยกจากบ้านแม่ลออ มีบ้านอยู่ด้านหน้าติดกับถนนเหมือนกัน ปลูกมะพร้าวประมาณ 100 ต้น ปลูกสับปะรดสลับกับปาล์มประมาณ 2 ไร่
- นิภา โอแก้ว : มีที่ดินอยู่ 2 ไร่ ปลูกบ้านอยู่ด้านหน้าติดกับถนน พื้นที่ที่เหลือปลูกปลูกขนุน กระเทียม กล้วย ชมพู่ผสมกัน

ทองเรือง จันวิสัย : มีที่ดินทั้งหมด 34 ไร่ ปลุกบ้านด้านหน้า หน้าบ้านมีสระน้ำเนื้อที่ประมาณ 1 งาน ปลุกขุ่นสลับกับสับประรดประมาณ 30 ไร่

ที่ประชุมทุกคน : ร่วมกันวาด ระบายสีพื้นที่ของตนกับทีมวิจัย พร้อมทวนข้อมูลว่า ครบถ้วนหรือไม่

ณรงค์ จำตัว : กล่าวขอบคุณทุกคนที่มาร่วมกันเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูก ฯ โดยการทำแผนที่เดินดินร่วมกัน และได้ยุติการทำแผนที่พร้อมกันในเวลา 20.00 น.

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)
หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมที่มวิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2554
ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จ้ำตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเตี้ยะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี เป้นเหมือน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ทีมวิจัยกล่าวสวัสดิกันในที่ประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว : ตอนนี้เราได้ทำการเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ และปริมาณการใช้น้ำ โดยใช้เครื่องมือที่คิดการมีส่วนร่วมจากชาวบ้านก็คือ แผนที่เดินดิน มาช่วยให้การทำงานของเรากับชาวบ้านให้มีความเป็นกันเองมากขึ้น ชาวบ้านอยากที่จะมาร่วมเวทีกับเรา ซึ่งก็ได้ข้อมูลมาพอสมควร แต่ยังมีส่วนที่เรายังได้ข้อมูลมีครบและยังไม่แน่ชัด

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : บ้านที่เราเชิญไปแล้วทำไมเขาถึงไม่มาร่วมทำเวทีกับเราในครั้งแรก

น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง : เขาไม่ว่าง และเป็นผู้สูงอายุ ต้องรอให้ลูกหลานกลับมากจากทำงานบ้านข้างเคียงมาร่วมเวที เขาก็บอกข้อมูลได้คร่าวๆ แต่เรายังไม่รู้

พื้นที่ที่แน่ชัด บอกได้แล้วว่าพื้นที่นั้นปลูกพืชอะไร

นายณรงค์ จ้ำตัว : บ้านที่ยังไม่ได้ข้อมูลก็เหลือไม่กี่หลัง ส่วนใหญ่จะอยู่โซนพื้นที่หมู่ 7 วังไทร และหมู่ 3 บ้านหนองแกเป็นบางส่วนของหนองแกส่วนใหญ่ได้ข้อมูลครบแล้ว แต่ยังไม่สมบูรณ์

นายวัลลพ คุณราชา : บ้านที่เราส่งข้อมูลไม่ครบน่าจะเชิญเขามาใหม่ เพราะเขาส่งตัวแทนมาบ้าง

นายศิลา รูปหล่อ : ผมว่าก็ดีนะ เพราะบ้านที่ยังได้ข้อมูลไม่ครบน้องเขามาแทนเชิญเขามาเพื่อยืนยันข้อมูล เพื่อจะต้องเพิ่มเติม

น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ดูแล้วเหลือไม่กี่บ้าน ก็มีบ้านดาวรุ่ง ไม้เทศ สวงค์ แก้วเผือก สุดใจ เขียนบรรดิษฐ์ โอภาส เกษมสุขไพศาล และจันทรา ดวงผาสุก

น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง : แล้วจะเชิญเขามาวันไหน

นายณรงค์ จ้าตัว : น่าจะเป็นวันที่ 19 กันยายน 2554

น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : สถานที่ ศาลาหอฉันท์ วัดบ้านหนองแก

นายณรงค์ จ้าตัว : เรื่องแบ่งหน้าที่ มอบให้แอ๊ดเป็นคนพิมพ์หนังสือเชิญประชุม เคี้ยวผมเป็นคงลงไปประสานกับผู้ช่วยเหลือ หน้าที่อื่นก็คงจะเป็นแบบเดิม คือ เชื้อว ตัก รับผิดชอบอาหาร เรื่องของให้อ้อเป็นคนซื้อแล้วกัน แอ๊ดก็เตรียมวัสดุอุปกรณ์ สี ดินสอ ยางลบ ผู้ช่วยหม ผู้ช่วยวัลลพ สมศักดิ์ จัดสถานที่ ใครมาก่อนก็ช่วยกัน กวาดพื้นที่ก่อนแล้วกัน น้ำจืดบันทึก ทำรายงานการประชุม

น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา : ตรงไหนที่ชาวบ้านยังระบายนี่ไม่หมด เวลากลุ่มใหม่มาทำแผนที่กับเรา ถ้าเขาพาเด็กๆ มาด้วย ก็ให้เด็กๆ ช่วยระบาย เด็กๆ จะได้ไม่เบื่อ วันหน้าเขาจะได้ ตามมากับผู้ปกครองอีก

นายณรงค์ จ้าตัว : เครื่องมือแผนที่เดินดินเราต้องการมีส่วนร่วมได้จริง สังเกตได้จากเวที ก่อนๆ ไม่มีเด็กๆ อยากจะมา แต่พอทำแผนที่ เด็กๆ มาได้ระบายสีบ้าง วาดบ้าง พอ จัดเวทีที่ไรเห็นมีเด็กๆ ตามมาตลอด ดูแล้วไม่น่าเบื่อ พวกเรายังสนุกกันไปด้วยเลย สรุปว่าเป็นวันเวลาตามที่กำหนดหน้าที่ตามเดิม ใครจะเพิ่มเติมอะไรไหม

มติที่ประชุม : ไม่มี

นายณรงค์ จ้าตัว : ก็ใช้เวลาคุยกันมานานพอสมควร เราก็ปิดประชุมกันแค่นี้ก่อน ไว้พบกัน ในวันทำเวทีอีกครั้ง

ปิดประชุม 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
 คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้าตัว)
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ ความต้องการใช้น้ำและพืชที่ปลูก ครั้งที่ 5

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาลประยงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

วันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2554

ณ ศาลาหอดันท์ วัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จั่วตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ้งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลียนเด็ยะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี เป้นเหมือน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ
15. นางสาววรรณ เลียนเด็ยะ	16. นายประจวบ คุณราชา
17. นายจันทน์ มีปิ่น	18. นางดาวรุ่ง ไม้เทศ
19. นายโอภาส เกษมสุขไพศาล	20. นางสุดใจ เขียนบรรดิษฐ์
21. นายสวาง แก้วเผือก	21. นางจันทร์ดา ดวงผาสุก
22. นางสาวจันทนา เลียนเด็ยะ	22. นางประไพ เขียนบรรดิษฐ์
23. เด็กหญิงนฤมล เป้นเหมือน	24. นายวัลลภ คุณราชา
25. นายสำรวย ชันทอง	26. นายณรงค์ เข้มสมุทร
27. นายธวัช ปิถวี	28. นางเปิ่น เทศนา
28. นางทองเรือง เจริญทอง	29. นางนฤมล ปัญญาหาญ
30. นางสาว กัญญารัตน์ ขำยอด	

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ทุกคนที่มาพร้อมกันทำเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำกล่าวคำทักทายกัน ทีมวิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ที่เชิญทุกคนเข้ามาร่วมกันวางแผน โดยให้ที่ประชุมร่วมกันวางแผนที่ซึ่งเป็นข้อมูลของบุคคลที่เข้าร่วมเวที

ที่ประชุมทุกคน : ร่วมกันวางแผนที่ โดยวาดข้อมูลบ้าน พืชที่ปลูก สัตว์เลี้ยง และสระน้ำ
แนวเขตคลอง

จันทร์ดา ดวงผาสุก : มีที่ดินทั้งหมด 27 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้านอยู่ติดถนน ปลูกสับปะรด
5 ไร่ มะละกอ 18 ไร่ บ่อน้ำเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ เลี้ยงสุนัข 2 ตัว

สวางค์ แก้วเผือก : มีเนื้อที่ทั้งหมด 11 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้านและปลูกสับปะรด
ทั้งหมด มีบ่อน้ำที่ 1 อยู่หน้าบ้าน

- โอภาส เกษมสุขไพศาล : มีเนื้อที่ทั้งหมด 47 ไร่ มีบ้านอยู่ติดหน้าถนน ปลูกลูกสนจำนวน 27 ไร่ ปลูกลูกขนุนสลับกับสับปะรดจำนวน 20 ไร่ มีบ่อน้ำ 3 บ่อ เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ ด้านหน้ามีคลองส่งน้ำผ่าน ส่วนพื้นที่ท้ายไร่ คิดลำห้วย
- ประจวบ นุนราชา : มีที่ดินทั้งหมด 14 ไร่ ปลูกลูกสับปะรดทั้งหมด ท้ายไร่คิดลำห้วย
- สุดใจ เขียนบรรดิษฐ์ : มีเนื้อที่ทั้งหมด 19 ไร่ 3 งาน แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้าน มีบ่อน้ำอยู่หน้าบ้าน พื้นที่ที่เหลือปลูกลูกสับปะรด มะม่วง สลับกัน มีมะพร้าวอยู่ 5 - 6 ต้น กล้วย 6 กอ และกระท้อน อยู่ท้ายไร่ พื้นที่ท้ายไร่คิดลำห้วย
- ดาวรุ่ง ไม้เทศ : มีเนื้อที่ทั้งหมด 23 ไร่ 3 งาน แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้าน มีบ่อน้ำอยู่ 1 บ่อ เนื้อที่ประมาณ 2 งาน ปลูกลูกมะพร้าว 3 ไร่ สับปะรด 10 ไร่ กล้วย 2 ไร่ และ ยางพาราประมาณ 7 ไร่ พื้นที่ท้ายไร่คิดลำห้วย ด้านหน้าถนนมีบ่อพักน้ำที่ 2 และมีคลองส่งน้ำผ่านหน้าบ้าน
- จันทน์ มีปิ่น : มีเนื้อที่ทั้งหมด 15 ไร่ มีบ้านอยู่ติดถนน มีคลองส่งน้ำผ่าน ปลูกลูกขนุน 10 ต้น ปลูกลูกสับปะรด 14 ไร่ ท้ายไร่คิดลำห้วย
- สุวรรณ เลี่ยนเด๊ะ : มีเนื้อที่ทั้งหมด 11 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ พื้นที่ปลูกบ้าน ปลูกลูกขนุน 40 ไร่ มะพร้าว 30 ต้น กระท้อน 5 ต้น มีบ่อน้ำเนื้อที่ประมาณ 2 งาน
- ที่ประชุมทุกคน : ร่วมกันวาด ระบายสีพื้นที่ของตนกับทีมวิจัย พร้อมทวนข้อมูลว่า ครบถ้วนหรือไม่ ทุกคนร่วมกันวาดข้อมูลจนครบถ้วน
- ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ตอนนี้เราก็กวาดแผนที่กันจนรายละเอียดครบถ้วนแล้ว ก็น่าจะพอแค่นี้ ก่อน
- ณรงค์ จำตัว : เราก็กวาดรายละเอียดข้อมูลมาพอสมควรแล้ว ผมก็ขอขอบคุณทุกคนที่มาร่วมกันเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูกๆ โดยการวางแผนที่เดินดินร่วมกันในวันนี้ หวังว่าครั้งต่อไปคงได้รับความมือจากทุกคนเป็นอย่างดี

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)
หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ ความต้องการใช้น้ำและพืชที่ปลูก ครั้งที่ 6

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

วันที่ 17 กันยายน พ.ศ.2554

ณ ศาลาหอดันท์ วัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายทวี ปัญญาหาญ	2. น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายศิลา รูปหล่อ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา
7. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์	8. นางประไพ เขียนบรรดิษฐ์
9. นางนิตยา ขำยอด	10. น.ส.กัลย์ภัต ปัญญาหาญ
11. นายณรงค์ ใจดี	12. นายสมศักดิ์ อานาชา
13. นางสาววรรณ เลียนเตี้ยะ	14. นางนฤมล ปัญญาหาญ
15. นายรัช ปัดวี	16. นายสำรวย ชันทอง
17. ค.ญ.นฤมล เป้นเหมือน	18. นายณรงค์ แยมสมุทร
19. นางสุจิตา เขียนบรรดิษฐ์	20. นางพัชรี เป้นเหมือน
21. น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง	22. นายอำนาจ เกษมสุขไพศาล

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

ทุกคนที่มาพร้อมกันทำเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำกล่าวคำทักทายกัน และตรวจสอบข้อมูลที่จัดเก็บได้ว่าสมบูรณ์มากแค่ไหน และให้ผู้เข้าร่วมประชุม ช่วยกันให้ข้อมูลและลงรายละเอียดในแผนที่

- ที่ประชุม : ช่วยกันวาดแผนที่ โดยวาดข้อมูลบ้านพืชที่ปลูก สัตว์เลี้ยง สระน้ำ แนวเขตคลอง แหล่งน้ำ และลำห้วย ที่ขาดหายไป
- พัชรี เป้นเหมือน : รายละเอียดของบ้านใครที่ยังไม่ครบบ้าง
- กิ่งแก้ว ชันทอง : ก็มีของบ้านนายหังเอง แซ่ลิ้ม ซึ่งเชิญเขามาทำเวทีกับเราแล้วแต่ไม่มีใครมาและก็ได้ลงเข้าไปเก็บข้อมูลแล้ว แต่ก็แค่ข้อมูลไม่มาก ก็คงต้องใส่รายละเอียดตามที่เห็นมาบ้าง
- จำปี เลียนเตี้ยะ : เลขบ้านหังเองขึ้นไปจนถึงสวนยางก็ยังไม่ข้อมูล
- วัลลพ คุณราชา : ภาส ที่บ้านปลูกอะไรบ้าง มีที่ไร่ไร
- โอภาส เกษมสุขไพศาล : มีเนื้อที่ทั้งหมด 47 ไร่ มีบ้านอยู่ติดหน้าถนน ปลูกสนจำนวน 27 ไร่ ปลูกขนุนสลับกับสับปะรดจำนวน 20 ไร่
- วัลลพ คุณราชา : ที่ตรงนั้นเจ้าของพื้นที่ไม่ได้อยู่ที่นี้ นายโอ๊ต ศิริวัฒนสุนทร และสวนยางเป็นของตาอ่อน คงมา อยู่หมู่ 7 วังไทร
- พรทิพย์ แสงมาลา : แล้วมีใครพอจะทราบว่าเนื้อที่ประมาณกี่ไร่

- อำนาจ เกษมสุขไพศาล : มีเนื้อที่ประมาณ 16 ไร่ 2 งาน เพราะเป็นที่ต่อจากของผม
- กัลย์กัศ ปัญญาหาญ : ของป่าใจเมื่อรอบที่แล้วยังใส่รายละเอียดไม่หมด รอบนี้มา พิ ม เติ ม
ข้อมูลใหม่ให้ครบ
- ศุคใจ เขียนบรรณิษฐ์ : จากเดิมให้ข้อมูลไว้ว่ามีเนื้อที่ทั้งหมด 19 ไร่ 3 งาน แบ่งเป็น พื้นที่ปลูก
บ้าน พื้นที่ที่เหลือปลูกสับปะรด มะม่วง สลับกัน มีมะพร้าวอยู่ 5 - 6 ต้น ถัดด้วย 6
กอ และกระท้อน อยู่ท้ายไร่ พื้นที่ท้ายไร่ติดลำห้วย ประมาณ 2 งาน ได้ มีคลองคู
ไปกับคันบ่อ รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำ
- ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ขอให้ป่าใส่รายละเอียดลงในแผนที่ได้เลยค่ะ
- ที่ประชุมทุกคน : ร่วมกันวาด ระบายสีพื้นที่ของตนกับทีมวิจัย พร้อมทวนข้อมูลว่า
ครบถ้วนหรือไม่ ทุกคนร่วมกันวาดข้อมูลจนครบถ้วน
- ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ตอนนี้เราก็ตัดแผนที่กันจนรายละเอียดครบถ้วนแล้ว ต่อไปทีมก็จะนำ
ข้อมูลที่ได้มาสรุป เพื่อที่นำไปคืนข้อมูลให้กับชาวบ้าน
- ณรงค์ จ้าตัว : เราก็ได้รายละเอียดข้อมูลมาพอสมควรแล้ว และคิดว่าเราก็ใช้เวลามากัน
นานพอสมควรแล้ว ผมก็ขอขอบคุณทุกคนที่มาร่วมกันเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ
ชนิดพืชที่ปลูกๆ โดยการทำแผนที่เดินดินร่วมกันในวันนี้ หวังว่าครั้งต่อไปคงได้รับ
ความมือจากทุกคนเป็นอย่างดี

ปิดประชุม เวลา 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้าตัว)
หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมที่มววิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2555

ณ ศาลาเอนกประสงค์ บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จ้ำตัว	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ คุณราชา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเต๊ะ	8. นายมนัส ประดิษฐ์ทรัพย์
9. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา	10. นายสมศักดิ์ อานอาษา
11. นางพัชรี เป้นเหมือน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นางสาวกัลย์ภัต ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น.

นายณรงค์ จ้ำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวสวัสดิทักทายผู้เข้าร่วมประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว : วันนี้เราจะมาสรุปข้อมูลที่ได้จากการทำเวทีต่างๆ ลงแผ่นกระดานชาร์ต เพื่อจะนำไปเป็นข้อมูลในวันประชุมเวทีขึ้น ข้อมูลให้กับชาวบ้าน

นายทวี ปัญญาหาญ : บอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เพื่อให้ทีมวิจัยเขียนข้อมูลลงในแผ่นชาร์ต โดยเริ่มตั้งการย้ายถิ่นที่อยู่ ที่ทำกินของชาวบ้าน อาชีพ ใช้น้ำจากที่ไหน ซึ่งจะมีข้อมูลอยู่ประมาณช่วง พ.ศ.2500 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลจะเป็น

ทีมวิจัยทุกคน : ฟังรายละเอียดและดูเอกสารข้อมูลที่เก็บได้จากเวทีต่างๆ มาเขียนลงในกระดานชาร์ต

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : แผ่นชาร์ตแผ่นที่ 1 เป็นข้อมูลประวัติศาสตร์ แผ่นที่ 2 เป็นแผนเป็นแผนภูมิลักษณะที่เป็นวงกลม แบ่งระยะเวลาการใช้น้ำ จำแนกพืชที่ปลูก โดยนำข้อมูลที่เก็บได้จากแผนที่เดินดินมาสรุป ตามรายละเอียดที่ได้แจกทุกคนไป ก็ขอให้ช่วยกันวาดชื่อและลงรายละเอียดข้อมูลค่ะ

ทีมวิจัยทุกคน : รับเอกสาร ดูข้อมูลและร่วมมือกันวาดรูป ลงรายละเอียดข้อมูล และระบายสี ซึ่งเริ่มจากวาดวงกลม และแบ่งระดับการใช้น้ำ พืชที่ปลูก ช่วงเวลาแยกเป็นเดือน

นายณรงค์ จ้ำตัว : แผ่นชาร์ตแผ่นที่ 3 เป็นข้อมูลแสดงแผนภูมิการใช้น้ำแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 – 2554 เมื่อวาดออกมาแล้วจะเห็นได้ว่า ปริมาณการใช้น้ำมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

น.ส.กิ่งแก้ว ชันทอง : แผ่นชาร์ตแผ่นที่ 4 เป็นเครื่องมือ / อุปกรณ์ที่ใช้ในการลด น้ำ ี่ ซึ่ง จะจำแนกเป็นของพืชแต่ละชนิด

ทีมวิจัยทุกคน : ช่วยกันวาดรูประบายสี ลงรายละเอียดจนครบถ้วน

นายณรงค์ จำตัว : เมื่อทำข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วเราจะแบ่งงานกันในการค้นข้อมูลในเวทีต่อไป เริ่มจาก ผมจะกล่าวนำก่อน และจะให้ใคร พูดเรื่องประวัติศาสตร์ชุมชนต่อไป

นายศิลา รูปหล่อ : น่าจะเป็นลุงกวยนะ เพราะ ลุงมาอยู่ที่นี่นานแล้ว และให้ ข้อมูลได้มาก และให้ลุงโพด พูดต่อจากลุงกวย ตอนช่วงหลังที่เริ่มมีคอมมิวนิสต์เข้ามา

ทีมวิจัยทุกคน : เห็นด้วยตรงกัน

นายทวี ปัญญาหาญ : ผมจะเป็นคนพูดต่อจากลุงโพด และจะมาสรุปตอนท้าย ให้เราช่วยกันถามชาวบ้านด้วยกัน แล้วเวทีค้นข้อมูลเราจะจัดกันเมื่อไร

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : เป็นวันที่ 20 มิถุนายน 2555 เพราะหลังจากนั้นจะไม่ว่างกัน ทุกคนเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่

ที่ประชุม : เห็นด้วยตรงตามกัน

นายณรงค์ จำตัว : มีใครจะเพิ่มเติมอะไรหรือไม่ เพราะเวลาก็กว้างเลยมามากแล้ว เมื่อไม่มีก็ขอปิดประชุมเวที

ปิดประชุม 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
 คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จำตัว)
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ตรวจรายงานการประชุม

บันทึกการรายงานการประชุมเวทีคืนข้อมูล
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2555

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสำรวย ชันทอง	2. นางอัญชลี เจเดือน
3. นางจันทรา ดวงผาสุก	4. นางเพียร พวงคล้าย
5. นายมานพ สำราญสุข	6. นายพนมพร สุขสมัย
7. นางลำไย โสมจินดา	8. นางวารุณี คำสิงทอง
9. นางนวลกนก กระเวก	10. นางพัชรี แป้นเหมือน
11. นางนิตยา ขำยอด	12. นางสุพัตรา สังข์เครือ
13. นางนฤมล ปัญญาหาญ	14. นางวรปรัชญ์ ปัญญาหาญ
15. นางจำปี เลียนเคียะ	16. นายศิลา รูปหล่อ
17. นายสมโภชน์ กรงาม	18. นางพิมพ์กานต์ แก้วเผือก
19. นายวัลลพ คุณราชา	20. นางกานดา สิงห์คง
21. นางสาวนง เกียงงอน	22. นางสาวฉันทนา เลียนเคียะ
23. นางอันชรา พุ่มปรีชา	24. นางสาวเปิ่น เทศนา
25. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทม	26. นางสาวนิภา โอแก้ว
27. นางระเบียบ สอนจำ	28. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
29. นางเพชรสมัย คุณราชา	30. นางนวน วงษ์สวรรค์
31. นางจิตพร ชื่นใจ	32. นางรุ่งทิพา พุ่มปรีชา
33. นางละอ้อน นวมวิจิตร	34. นางพร สังข์เครือ
35. นางละเอียด ชันมัน	36. นายสมศักดิ์ แก้วรัก
37. นายนิโรจน์ โตเปลี่ยน	38. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา
39. นายทวี ปัญญาหาญ	40. นายใจสิงห์ บัมบรา

เริ่มประชุมเวลา 17.30 น.

ผู้ใหญ่นรงค์ จ้ำตัว
(หัวหน้าทีมวิจัย)

: สวัสดีทุกท่านที่มาประชุมในวันนี้ การประชุมในวันนี้เป็นเวทีคืนข้อมูลจากโครงการวิจัย ที่เราได้ร่วมทำงานกันมา และก่อนอื่น ผมขอแนะนำ เจ้าหน้าที่ที่มาจากเพชรบุรี ชื่อ กล้า ที่มาเป็นพี่เลี้ยงให้กับทีมวิจัย สำหรับสถานการณ์ปริมาณน้ำในช่วงนี้ฝนทิ้งช่วง เป็นเวลานาน น้ำในอ่างเก็บน้ำของเราก็แห้งลงอย่างรวดเร็ว เริ่มมีปัญหาการรับช่วงการจ่ายน้ำกันแล้ว เราก็มาพูดคุยปรึกษากันว่าจะมีแนวทางการใช้น้ำของเราอย่างไรต่อไป ขอเชิญลุงทวีเป็นผู้ชี้แจงต่อไป

นายทวี ปัญญาหาญ

: ก็ขอสวัสดิ์พวกเราทุกคนนะครับ ตามที่ผู้ใหญ่ได้แจ้งพวกเราไป แล้วเรื่องปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง ตอนนี้ปริมาณน้ำ ก็แห้งลงแล้ว คาดการณ์ว่าอีกประมาณ 2 อาทิตย์ก็จะต้องหยุดใช้ เนื่องจากปริมาณน้ำไม่สามารถไหลผ่านลงท่อน้ำได้ พวกเรามีความเห็นว่าควรจะต้องทำอะไรกันดี ถ้าจะใช้ต่อก็คง จะใช้ได้ไม่กี่วัน หรือจะหยุดจ่ายน้ำลงคลองส่งน้ำ เก็บไว้ใช้เป็นประปาอย่างเดียวก่อน เพราะปัญหาการใช้น้ำตอนนี้ ตรงบ่อพัก 7 และ 8 น้ำจะไหลน้อย เนื่องจากอยู่ไกล อาจจะให้ส่งวันเสาร์ อาทิตย์ จันทร์ ทุกคนเห็นว่าจะทำอย่างไรกันต่อไป

ที่ประชุม

: ถ้าเราจะทำแบบกักน้ำจะได้ไหม หรือจะดูคนน้ำลงท่อ

นายทวี ปัญญาหาญ

: จากท่อลงไปเวลาดูน้ำไปลงท่อนั้นไกลมาก คงทำได้ยาก ตอนนี้เวลาคลับน้ำยังลงท่ออยู่แต่พอน้ำแห้งลงอีกก็คงทำได้ไม่ถึงแล้ว ถ้าหากในช่วงปลายฝนก็ขอให้ทุกคนนำน้ำลงบ่อ ธรรมชาติให้ได้มากที่สุด และใช้น้ำจากธรรมชาติ ก่อน เพื่อที่เรา จะได้เก็บน้ำในอ่างไว้ใช้เวลาที่ขาดแคลน

ผู้ใหญ่ณรงค์ จันทู

: ขณะนี้น้ำก็แห้งมากแล้ว ฝนก็คงจะไม่ตกลงมาอย่างแน่นอน คงมีปัญหาเรื่องการใช้น้ำแน่ เราลองความเห็นกันว่าเราจะยังส่งน้ำ ลงคลองต่อไป หรือจะเก็บน้ำไว้ใช้เป็นระบบประปาให้ดี

ที่ประชุม

: มีความเห็นเป็นเสียงข้างมากกว่า ควรจะเก็บน้ำไว้ใช้เป็นน้ำประปา

นายทวี ปัญญาหาญ

: ส่วนเรื่องน้ำใช้ดื่มกิน ก็ขอให้ผู้ใหญ่ประสานขอจากเทศบาล ต่อไป ใครที่ต้องการน้ำก็ขอให้มาแจ้งที่ผู้ใหญ่

ที่ประชุม

: ถ้าคนนอกพื้นที่ เขามาทำกักน้ำเราจะทำอย่างไร

ผู้ใหญ่ณรงค์ จันทู

: ก็ต้องฝากให้คนที่ถือกุญแจเปิดปิดน้ำดูและเรื่องนี้ และก็ขอแจ้งระเบียบข้อบังคับที่คิดไว้ให้พวกเราได้อีกปฏิบัติ ผมขอความร่วมมือทุกคนให้ช่วยกันเคารพกฎระเบียบนี้ด้วย ซึ่งผมจะคิดไว้ ที่สถานีและบ่อพักน้ำ ก็ขอร้องสถานการณ์น้ำมาพอสมควร ผมก็ขอเข้าประเด็นเรื่องที่เรามาประชุมกันในวันนี้เลยแล้วกัน จากที่ห่างหายกันไปนานพอสมควร ตามที่เราได้เริ่มโครงการวิจัยมาประมาณเดือนกันยายน - ตุลาคม 2553 จนถึงปัจจุบัน ความจริงเราจะต้องปิดโครงการไปตั้งแต่กันยายน 2554 แต่ทาง สกว. ได้ขยายเวลาให้เนื่องจากโครงการยังปิดไม่ได้ และทีมวิจัยได้ทำเวทีเก็บข้อมูลไปช่วงหนึ่งก็คือเชิญทุกท่านมาร่วม ทำแผนที่เดินดินตามที่คิดไว้ให้ทุกคนได้ดู ก็ขอให้ทุกท่านได้ ตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้นั้นตรงตามความเป็นจริงของท่านหรือไม่ เพื่อที่ทีมวิจัยจะได้แก้ไขให้ถูกต้อง

นายทวี ปัญญาหาญ

: ที่เชิญทุกท่านมาประชุมพร้อมกันก็เพื่อที่จะนำข้อมูลจากที่ทุกท่านได้ร่วมทำกันมา เริ่มจากเรามาสร้างความเข้าใจให้ทราบว่า ทีมวิจัยเข้ามาทำอะไรร่วมกันเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ เก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำการปลูกพืช การใช้น้ำ และได้รวบรวมมาเป็นแผนที่ทุกท่านได้เห็นนี้ ทีมวิจัยก็จะนำข้อมูลที่ได้นี้มาคืนให้ทุกท่านได้ตรวจสอบความถูกต้อง และเราจะมาร่วมกันหาแนวทางในการ

บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำร่วมกันต่อไป ผมขอให้ ลุงสำรวย ชันทอง หรือลุงกวย เป็นผู้คืนข้อมูลเป็นคนแรก

นายสำรวย ชันทอง

: สวัสดิ์ทุกคน ก็ขอให้ทุกคนดูแผนที่ที่ติดอยู่นี้ เป็นแผนที่ที่บอกที่มาว่า ประวัติศาสตร์เมื่อก่อนที่นี่มีอะไรบ้าง ก็เริ่มจากที่มาอยู่ที่ อายูประมาณ 13 ปี โดยมีลุง ป้ามาอยู่ก่อน มาจับจองที่ดินเอง และพ่อไปปรับมาที่นี้เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2493 ขึ้นรถไฟมา มาอยู่ประมาณ 10 ครัวเรือน ตอนนั้นป่าเริ่มถูกโค่นแล้ว เดินไปตัดไม้ที่บ้านนาวิเชียร ผลรอด เห็นช้างล้มต้นไม้ข้างทางมากมาย ทางเดินเป็นทางเกวียน เมื่อก่อนไม้ไผ่ 1 แผ่นสามารถนอนได้ 1 คน มาตอนแรกทำอาชีพรับจ้างเอาละหุงมาปลูกตามจอมปลวก ปลูกนุ่น เผาถ่านขาย กระสอบละ 8 บาท มีตลาดนัดตรงกับวันขึ้น/แรม 6 ค่ำ กับ 13 ค่ำ ก่อนจะถึงวันนัดก็จะเก็บละหุงเอาไว้ไป ขายเมื่อก่อน ต้องตื่นตั้งแต่ตี 4 ไปหาบน้ำในห้วยเอามาไว้ใช้ โดยใช้กะลาตักน้ำใส่กระป๋องหอบมา น้ำไม่ใสเหมือนตอนนี้ น้ำที่ใช้ซักผ้าแล้วก็ต้องเก็บไว้รดน้ำต้นไม้ หลังจากน้ำในห้วยแห้งต่อมาก็ไปหาบน้ำที่ป่าลุ่ม และเริ่มพัฒนามาใช้รถจักรยานพ่วงปีบ 2 ข้าง และก็ใช้รถเข็น ที่ชาวบ้านเรียกว่า “รถลุน” พอางที่เข็นแล้วก็เริ่มมีการปลูกบ้าน เมื่อก่อนเวลาสิ้นเดือนหงายจะมีหมาในออกมาหากินตอนกลางคืน ต่อมาผีพรานชื่อ “พร้อม” มาอยู่ที่นี้มาพบหนองน้ำเล็กๆ อยู่แห่งหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ มีสัตว์ป่ามาดื่มกินกันมากมาย และมีต้นสะแกขึ้นอยู่มากมายบริเวณนั้น ป้าอ้อมมาจับจองที่กับลุงกวยและมีความเห็นว่าน่าจะอนุรักษ์แหล่งน้ำนี้ไว้ จึงเรียกชื่อว่า “บ้านหนองสะแก”หรือบ้านหนองแก และยังมีหนองตะลุ่มนกที่เป็นแหล่งน้ำและมีนกหลายชนิดมาลงกินน้ำที่นั่น จึงเรียกกันว่า “หนองตะลุ่มนก” ซึ่งปัจจุบันอยู่ใกล้บ้านยายเนียง การสมสัน และบางส่วนก็กลายเป็นถนนไปข้างแล้ว และแหล่ง น้ำอีกแห่งก็คือ “หนองกระทุ่ม” ซึ่งมีต้นกระทุ่มขึ้นอยู่รอบๆ หนองน้ำนั้น จึงเรียกว่า “หนอง กระทุ่ม” ปัจจุบันอยู่ข้างบ้านลุงศรี ช่วงฤดูฝนก็จะไปนำน้ำมากินมาใช้กัน ตอนนั้นที่หมู่บ้านนี้ขึ้นอยู่กบหมู่ที่ 9 ตำบลสามกระชาย อำเภอกุยบุรี มีกำนันหลุ่ม แสงเงิน เป็นผู้ดูแล และมีศาลาทำบุญอยู่ที่ศาลพ่อปู่ปัจจุบัน มีพระจากวัดไร่ไหมซึ่งเป็นสำนักสงฆ์ในสมัยนั้นมาอยู่

นายทวี ปัญญาหาญ

: ผมมาอยู่ที่นี้ทีหลัง แต่ก็พอรู้ข้อมูลเพราะได้คุยกับป๊ะไล่ เฮียเล้ง พี่กวย ได้พูดคุยความเป็นมาตั้งแต่ปี 2496 บริเวณที่เป็นของสามกระชายหมู่ที่ 7 มีผู้ใหญ่ ปัทม เจริญทอง เป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อก่อนศาลาเป็นศาลาดิน มีการตั้งโรงเรียนเมื่อปี 2496 มีครูเฟื่อนและครูบุญศรี สอนอยู่ ตอนผมมาจากปทุมธานีค้ารถ ประมาณ 30 บาท เวลาลงจากรถต้องเดินเข้ามา มีสำนักสงฆ์อยู่ ชาวบ้านไปนิมนต์พระมาจากวัดบางน้อย และกลับไปตอน พ.ศ.2509 และได้ไปนิมนต์พระจากวัดที่กุยบุรีมาชื่อ พระอาจารย์บุญธรรม ประมาณพ.ศ. 2511 ก็เริ่มมีคอมมิวนิสต์เข้ามา เมื่อก่อนคอมมิวนิสต์จะใส่รองเท้ากลับหัวจากเราใส่อยู่ทุกวัน เพราะเป็นการปลางว่าเดินไปทางตรงกันข้ามกับที่เดิน คอมมิวนิสต์มี 2 สาย คือ จีนกับรัสเซีย โดยสายจีนก็จะมิ

เหมาเจ้าคุณให้การ สนับสนุน ช่วงประมาณ พ.ศ. 2513 – 2513 เริ่มมีถนน ลูกวังมีการขุดสระน้ำ และมีการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์เรื่อยมา และปี 2513 ก็ได้เริ่มสร้างวัดบ้านหนองแกแทนสำนักสงฆ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ได้พระราชทานผ้าพันคอลูกเสือให้แก่ชาวบ้าน ในปี พ.ศ. 2521 ในหลวงมีรับสั่งให้ชลประทานเข้าสำรวจแหล่งน้ำ มี กอ.รมน. (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน) เข้ามาสอบถามชาวบ้านว่าต้องการอะไร ชาวบ้านก็ตอบว่าต้องการแหล่งน้ำ ไฟฟ้า ต่อมาก็เริ่มมีไฟฟ้าใน พ.ศ. 2523 และได้มีการสำรวจพื้นที่ทำอ่างเก็บน้ำ พ.ศ. 2524 – 2525 และพ.ศ. 2526 ก็ได้เริ่มโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ โดยตอนนั้นได้มีการตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำมาระยะหนึ่งและก็หยุดไปเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ใหญ่บ้าน และได้กลับมารวมตัวกันใหม่ในปี พ.ศ. 2529 – 30 เนื่องจากมีการทำคลองส่งน้ำ ปี พ.ศ. 2538 ได้ตั้ง อบต. ขึ้นและมีการสร้างระบบประปาหมู่บ้าน โดยมีการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำมาถึงปัจจุบัน มีใครมีความเห็นว่าข้อมูลที่ได้พูดคุยกันมาคิดไปจากข้อมูลที่ท่านได้ทราบมาก็เพิ่มเติมได้นะครับ ก็ขอให้ท่านดูแผนที่ที่ได้ร่วมทำกันมาเสริมจากการถ่ายทอดข้อมูลให้ก็แล้วกัน

ที่ประชุม

: เดินดูแผนที่ ไม่มีใครเสนออะไรเพิ่มเติม

ผู้ใหญ่ณรงค์ จ้าตัว

: จากที่ทุกท่านได้ดูข้อมูลเริ่มจากแผนที่ประวัติศาสตร์ ข้อมูลพื้นที่สถานการณ์การใช้น้ำและปริมาณการใช้น้ำ ท่านคิดว่า การที่เรามาร่วมกันทำงานวิจัยนี้มีความสำคัญกับท่านหรือไม่

น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา

: จากแผนภูมิแสดงการใช้น้ำที่เทียบปี พ.ศ. นั้น เห็นได้ว่าในปีพ.ศ. 2554 เรามีปริมาณการใช้น้ำมากกว่าปีพ.ศ. 2553 มาก ถ้าเราไม่ได้มาเก็บข้อมูลพวกนี้เราก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้เลยว่าเราใช้น้ำกันมาขนาดไหน

ผู้ประสานงานเพชรบุรี

: ถ้าจะต้องทำอีก คิดว่าจะต้องเพิ่มอะไรอีกบ้าง

ที่ประชุม

: ทำแบบเดิม และนำมาเปรียบเทียบ เพราะมีความคิดเห็นว่าข้อมูลจากแผนที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป

ผู้ใหญ่ณรงค์ จ้าตัว

: เราใช้เวลาพูดคุยกันมานานพอสมควร ผมก็ขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาร่วมประชุมในวันนี้ หวังว่าในครั้งต่อไปทุกคนจะ ให้ความร่วมมือกัน อย่างนี้ ก็ขอบคุณเวลาทุกคนมามากพอแล้ว ผมก็ขอปิดการประชุมไว้แค่นี้ ขอขอบคุณทุกคนครับ

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

(นายณรงค์ จ้าตัว)

คณะทำงานโครงการวิจัยฯ

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปทอคบทเรียน

ทำอะไรได้ดี

- ประสานงาน
- อาหารอร่อย
- กลุ่มผู้ใช้น้ำกลุ่มสุดท้ายให้ความสนใจดี

ความรู้สึกในวันนี้

ผู้ใหญ่ณรงค์	ข้อมูลไม่เข้าเป้าหมาย
ลุงทวี	พูดเรื่องที่เคยพูดมาแล้วทำให้คนไม่อยากฟัง
ศิลา	ดี คนมามาก
วัลลพ	อาหารอร่อย

ต่อจากนี้จะทำอะไรต่อ

- ต้องมีการประชุมทีม พูดคุยกันตลอด
- วางแผนให้เป็นขั้นตอนมากกว่านี้
- วางรูปแบบการนำเสนอให้น่าสนใจ
- การจัดเวที คนอาจจะมากเกินไป
- ช่วงเวลา (กลางคืนผู้เข้าร่วมประชุมอาจจะมองไม่เห็นแผนที่)
- ผู้เข้าร่วมประชุมมีส่วนร่วมน้อย อาจจะเบื่อง่าย
- นัดกลุ่มพูดคุยให้น้อยลง

**บันทึกรายงานการประชุมเวทีกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์**

วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ.2555

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล	2. นางอัญชลี เจเดือน
3. นางทองเรือง เจริญทอง	4. นางนิภา โอแก้ว
5. นางพัชรี แป้นเหมือน	6. น.ส. กิ่งแก้ว ชันทอง
7. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ	8. นายศिला รูปหล่อ
9. น.ส.พรทิพย์ แสงมาลา	10. นายทวี ปัญญาหาญ
11. นางนิตยา ขำยอด	12. นายณรงค์ จ้าตัว
13. นายวัลลภ คุณราชา	14. นางจำปี เลียนเดี๋ยะ
15. นายประจวบ คุณราชา	16. นายจ่านง มีปิ่น
21. นายสมศักดิ์ อานอาษา	17. นางนฤมล ปัญญาหาญ
18. น.ส.พรนิภา โตเปลี่ยน	19. นางสาวเรณู ชันมัน
20. น.ส.พนมพร สุขสมัย	21. น.ส.นวลกนก การะเวก
22. น.ส.นิภา โอแก้ว	23. น.ส.รุ่งทิwa พุ่มปรีชา
24. นายใจสิงห์ บัมบรา	25. นายสาธิต หวังสวรรค์

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

ผู้ใหญ่นรงค์ จ้าตัว

: สวัสดิ์ทุกท่านที่มาประชุมในวันนี้ การประชุมในวันนี้เป็นการประชุม
เวทีเพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ซึ่งเป็นแผนงาน
หนึ่งของการทำวิจัย โดยจะชาวทุกคนพูดคุยถึงแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บ
น้ำนาวัลเปรียง ซึ่งก่อนอื่นก็ขอทบทวนแผนงานโครงการวิจัยของเราก่อน จากเดิม
ครั้งแรกที่พวกเรามาจัดประชุมเวทีสร้างความเข้าใจเมื่อประมาณ ปลายปีพ.ศ. 2553
และก็ได้เชิญทุกคนมาพูดคุยเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมา การเป็นอยู่ใน
สมัยก่อน และมาร่วมกันทำแผนที่ดินดิน ซึ่งเป็นเวทีการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่
ได้มาลงในแผ่นชาร์ตและพิมพ์ลงองค์เจ้ท มาคืนข้อมูลให้ทุกคน ซึ่งทุกเวทีการ
ประชุมที่ผ่านมาคือการทำวิจัยชุมชน บางคนในที่นี้อาจจะจำได้และก็จะอาจจะลืม
กันไปบ้างแล้ว ที่ทบทวนความจำของทุกคนทั้งหมดนี้ ก็อยากจะถามว่า การที่พวก
เราลงมาทำงานแบบนี้ เป็นอย่างไรบ้าง ดีหรือไม่

ป้าดำ

: ฉันก็ลืมๆ ไปแล้วว่าทำอะไรกันเพราะมันนานเป็นปีแล้ว แต่คิดว่าดี
เพราะมีการเก็บข้อมูลของบ้านเรา มีการร่วมประชุมและพัฒนาหมู่บ้าน

- ทวิ ปัญญาหาญ : ถ้าโครงการนี้ดี จะทำโครงการนี้ต่อหรือไม่
- ลุงสาธิต : น่าจะทำต่อ เพราะจะได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบแต่ละปี และจะได้รู้ด้วยว่าในหมู่บ้านเรามีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง
- ทิพวรรณ ปัญญาหาญ : ถ้าทำต้องเพิ่มข้อมูลอะไรอีกบ้าง หรือไม่ต้องเพิ่มข้อมูลอะไรจากเวที
- วัลลพ นุนราชา : น่าจะขอให้ตั้งที่วัดปริมาณน้ำฝนเหนืออ่างหรือบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำ เพื่อจะได้วัดปริมาณน้ำฝนได้ เพราะแต่ละพื้นที่ฝนตกไม่เหมือนกัน
- ทวิ ปัญญาหาญ : และน่าจะตั้งที่วัดระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำใหม่ โดยกำหนดว่าถ้าน้ำแห้งลงถึงปริมาณไหนก็จะหยุดส่งน้ำในการเกษตร
- ผู้ใหญ่ณรงค์ จ้าตัว : ที่ประชุมเห็นว่าขอให้ชลประทานดำเนินการให้
- พรทิพย์ แสงมาลา : แล้วแผนงานโครงการจะต้องทำเหมือนเดิมหรือไม่ เช่นเราจะต้องสร้างความเข้าใจต่อใหม่
- ที่ประชุม : คงจะต้องสร้างความเข้าใจต่อไป แต่ข้อมูลประวัติศาสตร์คงไม่ต้องทำต่อได้ เพราะคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนข้อมูลแผนที่เดินดินคงจะต้องทำต่อ เพราะต่อไปต้องมีการเปลี่ยนแปลงแน่นอน
- ผู้ใหญ่ณรงค์ จ้าตัว : จากที่เราได้ทำโครงการวิจัยมา เราก็พอจะมีแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำมาบ้างแล้ว ก็คือทุกคนยอมรับในกฎระเบียบ ข้อบังคับซึ่งก็ไม่ทำให้เกิดการขัดแย้งกันเรื่องการใช้น้ำ และเมื่อน้ำแห้งลงจนไม่สามารถใช้ในการเกษตรได้ ทุกคนก็เห็นพ้องร่วมกันในที่ประชุมว่าให้หยุดการใช้น้ำ และเก็บน้ำไว้ใช้เป็นระบบประปาเท่านั้น ก็นับว่าทุกคนได้มีการกำหนดแนวทางและปฏิบัติตามแนวทางนั้นแล้ว โดยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ประกอบด้วย
1. ประชุม ทีมงานและสมาชิกผู้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่องทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ชุมชนได้ทราบปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมีการจัดเวทีสัญจร ตามบ้านสมาชิกเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม
 2. ทบทวนสร้างความเข้าใจในกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้าน
 3. สร้าง จิตสำนึกให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของการใช้น้ำโดยการเชื่อมโยงถึงเหตุการณ์ในอดีต ให้กับคนในชุมชนจนถึงเยาวชนในสถานศึกษาในพื้นที่
 4. เก็บรวบรวมข้อมูล แผนที่ ชนิด-ปริมาณ-พื้นที่ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำประปา
 5. เรียนรู้การอ่านค่าและการคำนวณปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ
 6. ฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรม พิธีการสวดมนต์เพื่อขอน้ำฝน (การสวดขอน้ำ) ที่เคยทำกันในอดีต
 7. วิเคราะห์ข้อมูล
 8. ก็นข้อมูลสู่ชุมชนและหน่วยงาน
 9. กำหนดแนวทางสรุปผลและรายงาน

- นายทวี ปัญญาหาญ : แล้วมีใครคิดเห็นว่ากฎระเบียบ ข้อบังคับไม่เหมาะสม ต้องมีการแก้ไขหรือไม่
- ที่ประชุม : เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว
- ผู้ใหญ่นรงค์ จ้ำตัว : สรุปว่าที่ประชุมเห็นว่าโครงการวิจัยนี้ดี ไม่มีอะไรต้องเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กล่าวมา และอยากให้ทำต่อไป ซึ่งต่อไปนี้จะไม่ต้องทำตามแผนงานแบบเดิมที่กำหนดไว้ได้ แต่เราต้องกำหนดแผนงานเอง
- โจสิงห์ บัมบรา : มีใครรู้ไหมว่าก่อนจะมาถึงอ่างฯเดิมมีดินน้ำมาจากไหน
- ที่ประชุม : ดินน้ำมี 2 ทาง คือที่พุหินลาด และเขาไม้แว่น แต่ไม่เคยทำแผนที่กันไว้ คิดว่าคงจะต้องทำเพิ่มถ้าทำโครงการต่อไป
- พรทิพย์ แสงมาลา : ช่วงนี้ทุกที่ประสบปัญหาภัยแล้ง เมื่อก่อนเราเคยมีพิธีกรรมอะไรเกี่ยวกับการขอฝนหรือไม่
- ที่ประชุม : ก็มีการสวดขอฝน ชาวบ้านเรียกว่า “สวดตะกวด” สวดแล้วฝนก็จะตก
- ทีมวิจัย : พวกเราจะลองทำกันบ้างไหม
- ที่ประชุม : น่าจะลองทำดู เพื่อฝนจะตก จะได้มีน้ำลงอ่างฯ ฝากให้ผู้ใหญ่ไปปรึกษาหลวงพ่อดูก่อน
- ผู้ใหญ่นรงค์ จ้ำตัว : ผมจะเก็บเรื่องไว้ปรึกษาหลวงพ่อกับ และเราก็ใช้เวลาพูดคุยกันมานานพอสมควร ผมก็ขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาร่วมประชุมในวันนี้ หวังว่าในครั้งต่อไปทุกคนจะให้ความร่วมมือกันแบบนี้ ก็ขอบคุณเวลาทุกคนมามากพอแล้ว ผมก็ขอปิดการประชุมไว้แค่นี้ ขอบคุณทุกคน

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)
 คณะทำงานโครงการวิจัยฯ
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้ำตัว)
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

บันทึกรายงานการประชุมเวทีสรุปผลการดำเนินงาน
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2555

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ จันทู	2. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
3. นายวัลลพ อนุสาขา	4. นายทวี ปัญญาหาญ
5. นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ	6. นางสาวกิ่งแก้ว ชันทอง
7. นางจำปี เลี่ยนเต๊ะ	8. นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา
11. นางพัชรี เป้นเหมื่อน	12. นางนิตยา ขำยอด
13. นายศิลา รูปหล่อ	14. นายใจสิงห์ บัมบรา

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ จันทู หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวสวัสดิทักทายผู้เข้าร่วมประชุม และเชิญนายใจสิงห์ เป็นผู้ชี้แจง
จุดประสงค์ของการประชุมในวันนี้

ใจสิงห์ บัมบรา

: สวัสดิทักทายทุกคนครับ ที่นัดทุกท่านมาพูดคุยในวันนี้ เพื่อจะสอบถามทีมแต่
ละคนในหัวข้อว่า “สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงานวิจัย” โดยเป็นบทเรียนจากเวทีที่ทีม
ได้ดำเนินการไปแล้ว เริ่มจากเวทีศึกษาบทเรียนการบริหาร

ทีมวิจัย

1. สรุปบทเรียนที่ได้จากเวทีศึกษาบทเรียนการจัดเวทีสร้างความเข้าใจ

ผลการดำเนินงาน

1. สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีความเข้าใจว่าต้องมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ
ข้อบังคับที่กำหนดขึ้น
2. เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในเวทีมากขึ้น
3. ทีมวิจัยและชาวบ้านได้รับรู้ข้อมูลในหมู่บ้านมากขึ้น
4. เกิดความเสียสละผลประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากขึ้น
5. ลดความขัดแย้งกันในหมู่บ้าน

บทเรียนที่ได้

1. ต้องมีการประชุมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้เข้าร่วมประชุมต้องมี 3 วัย (วัยเด็ก/เยาวชน วัยทำงาน วัยผู้สูงอายุ) เพื่อ
เป็นการถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นใหม่

2. สรุปบทเรียนที่ได้จากเวทีศึกษาบทเรียนการจัดเวทีเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการดำเนินงาน

1. ได้รู้ข้อมูลพืช ชนิดพืช พื้นที่ปลูก

2. ได้รู้ความต้องการใช้น้ำของพืชแต่ละชนิด
3. ได้รู้ข้อมูลและแนวทางการจัดสรรน้ำได้อย่างเหมาะสม

บทเรียนที่ได้

1. หากไม่ทำการสรุปวิเคราะห์จะขาดความต่อเนื่อง
2. ข้อมูลที่มีหากไม่ทำการสรุปให้เป็นรูปธรรมจะขาดความน่าเชื่อถือ
3. เป็นการสร้างเครื่องมือประกอบการเก็บข้อมูล และทำให้งานต่อการนำเสนอและสร้างความเข้าใจ

3. สรุปบทเรียนที่ได้จากเวทีศึกษาบทเรียนการจัดเวทีคืนข้อมูล

ผลการดำเนินงาน

1. เป็นการทบทวนข้อมูลเดิมที่ทีมและชาวบ้านได้รับรู้แล้ว
2. สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความสนใจ (ตื่นเต้น) ที่ได้เห็นข้อมูลที่ตนเองได้ร่วมทำไว้
3. มีการตรวจสอบข้อมูลโดยชาวบ้านที่เข้าประชุม

บทเรียนที่ได้

1. การคืนข้อมูลเป็นการเล่าข้อมูลเดิมที่สมาชิกรับทราบมาก่อน จะต้องทำให้กระชับ เข้าใจง่าย
2. ต้องมีการซักซ้อมก่อนเปิดเวที

4. สรุปบทเรียนที่ได้จากเวทีศึกษาบทเรียนการจัดเวทีกำหนดแนวทางฯ

ผลการดำเนินงาน

1. ชาวบ้านรับรู้ว่าการกำหนดแนวทางมีผลต่อวิถีชีวิตในอนาคตของเขา
2. ได้แนวทางที่มาจากข้อเสนอของชาวบ้าน

บทเรียนที่ได้

1. การจัดเวทีวิจัยต้องมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ชาวบ้านรับรู้และไม่ลืม

ใจสิงห์ บัมบรา

: เราก็ได้ผลการดำเนินงานและบทเรียนที่ได้จากเวทีต่างๆ ที่ทีมได้จัดให้กับชาวบ้านไปแล้ว ต่อไปผมขอถามทีมต่อว่าได้เรียนรู้อะไรจากการทำงานวิจัยบ้าง

ทีมวิจัย

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงานวิจัย

บทเรียนต่อตนเอง

1. รู้ความเป็นมาของหมู่บ้าน
2. ฝึกการพูดต่อหน้าชุมชน ทำให้กล้าคิด กล้าแสดงออก
3. รู้จักแบ่งบัน เสียสละ
4. ได้มีโอกาสต่อขอคให้คนรุ่นหลัง
5. รู้จักวิเคราะห์แยกแยะข้อมูล
6. ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้น
- 7.

ใจสิงห์ บัมบรา
ทีมวิจัย

บทเรียนต่อชุมชน

1. ได้รับรู้ความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อชุมชน
2. ทำให้ชาวบ้านเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ชาวบ้านจะได้ให้ความร่วมมือมากขึ้น
3. คนในชุมชนมีศักยภาพในการทำงานและรู้จักการเป็นเจ้าของ
4. เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
5. ทีมงานต้องทำงานอย่างต่อเนื่องจะทำให้คนในชุมชนตื่นตัว
6. รับรู้ปัญหา ความต้องการของชาวบ้านและชุมชน พร้อมหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน
7. เกิดการมีส่วนร่วมและเคารพกฎ กติการะเบียบข้อบังคับที่ชุมชน ชาวบ้านทุกคนได้ร่วมกันตั้งขึ้นมา

บทเรียนต่อหน่วยงาน

1. ชาวบ้านและตนเองต้องพึงพาตนเองก่อนหน่วยงาน หากเกินกำลังที่จะทำได้ จึงจะปรึกษาหน่วยงาน
2. หน่วยงานสามารถสนับสนุนข้อมูล บุคลากร ทุน ได้
: เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรกับทีมวิจัยและตัวบุคคลบ้าง

การเปลี่ยนแปลงของทีมวิจัย

1. ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน
3. มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน
4. รับฟังความคิดเห็นของคนในทีม และปรับปรุงแก้ไข

การเปลี่ยนแปลงของทีมวิจัยต่อชุมชน

1. มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ น้ำ เกิดความหวงแหนและอนุรักษ์มากขึ้น
2. ชุมชนให้ความเชื่อมั่นทีมวิจัย
3. ลดความขัดแย้งในชุมชน
4. ชุมชนร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็น ขอมรับกฎ กติกาต่างๆที่กำหนดขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของทีมวิจัยต่อหน่วยงาน

1. หน่วยงานให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนของทีมวิจัย

ปัญหาในการทำงานวิจัยมีอะไรบ้าง

: ปัญหาในการทำงานมีดังนี้

ปัญหาต่อทีม

1. ทีมวิจัยมีเวลาว่างไม่ตรงกัน
2. ทีมงานพักผ่อนบ้างเป็นครั้งคราว
3. การสื่อสารระหว่างทีมงานไม่ทั่วถึง

ใจสิงห์ บัมบรา
ทีมวิจัย

4. การสื่อสารระหว่างชาวบ้านไม่ทั่วถึง

ปัญหาต่อชุมชน

1. ทีมวิจัยต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนตื่นตัวและมีส่วนร่วม

สิ่งที่ทีมต้องการ (ข้อเสนอแนะ)

1. พี่เลี้ยงต้องให้คำปรึกษามากขึ้น

2. หน่วยงานต้องสนับสนุนองค์ความรู้ เอกสาร บุคลากร

ทั้งหมดเป็นสรุปผลการดำเนินงานของทีมวิจัยที่ได้จากการทำงานที่ผ่านมา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของตัวบุคคลแต่ละคนก็จะคล้ายๆ กับบทสรุปที่ได้

: สำหรับวันนี้เราก็พูดคุยกันมานานพอสมควร ก็คงจะได้เวลาปิดประชุมแล้ว มีใครมีข้อเสนอแนะอะไรเพิ่มเติมหรือไม่

: ไม่มี

: เมื่อที่ประชุมไม่มีอะไรเพิ่มเติม ผมก็ขอปิดประชุมในวันนี้ และขอขอบคุณทุกคนที่มาประชุมพร้อมกัน

ผู้ใหญ่นรงค์ จ้ำตัว

ที่ประชุม

ผู้ใหญ่นรงค์ จ้ำตัว

ปิดประชุม 20.30 น.

(นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา)

คณะทำงานโครงการวิจัยฯ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นายณรงค์ จ้ำตัว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ข. ภาพกิจกรรมของโครงการ

การประชุมทีมวิจัย

เวทีสร้างความเข้าใจ

เวทีเก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ความต้องการใช้น้ำ
และปลูกพืช

เวทีประวัติศาสตร์ชุมชน

เวทีศึกษาบทเรียนการบริหารจัดการน้ำ

เวทีสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล

เวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชน

เวทีกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ
น้ำว้าเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

เวทีสรุปผลการดำเนินงาน